

Grensejustering Indre Gjemnes

VEDLEGG

1. Søknad
2. Sjekkliste
3. Faktagrunnlag
4. Supplering av faktagrunnlag, kommunereforma Gjemnes kommune
5. Supplering av faktagrunnlag, Gjemnes kommune
6. Rapport frå Telemarksforsking
7. Resultat frå innbyggjarhøyring
8. Diverse innspel: a)nnbyggjarar frå Heggem, b)Gjemnes Høyre, c)Fagerli bygdelag, d) Gjemnes SV
9. Høyringssvar frå Gjemnes kommune
10. Høyringssvar frå fellesnemnda i nye Molde
11. Høyringssvar frå Molde kommune
12. Høyringssvar frå Midsund kommune
13. Høyringssvar frå Kartverket
14. Høyringssvar frå Møre og Romsdal fylkeskommune, Fylkesutvalet

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2025
6404 Molde

Angvik, 13.07.16

Søknad om utredning av grensejustering mellom "Indre Gjemnes" og Molde/Neset.

Angvik Bygdelag søker med dette Fylkesmannen i Møre og Romsdal om at det settes i gang utredning av grensejustering etter inndelingslovens § 8 med sikte på at bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kan bli med i den nye sammenslåtte Molde kommune (Molde/Neset/Midsund) fra 01.01.20. Området søknaden gjelder er det som i dag er Angvik skolekrets, og består av adressene 6636 Angvik, 6637 Flemma, og 6638 Osmarka.

Denne søknaden er et resultat av at Gjemnes kommune har vedtatt å fortsette som egen kommune. Dette på tross av rådmannens klare konklusjon om at Gjemnes ikke vil være i stand til å oppfylle intensjonene i kommunereformen om å tilby gode og likeverdige tjenester, eller utføre oppdraget som samfunnsutvikler på en tilfredsstillende måte. Angvik Bygdelag ber derfor Fylkesmannen behandle grensejusteringssaken som en del av kommunereformen, og ta med seg våre signaler i sin vurdering av løsninger og anbefalinger til departementet.

Inndelingslovens § 1 omhandler lovens formål. Den viser til at loven skal legge til rette for en kommuneinndeling som sikrer formålstjenlige enheter som kan gi innbyggerne og næringslivet tilfredsstillende tjenester og forvaltning.

Rådmannen i Gjemnes har altså slått fast at Gjemnes kommune framover ikke blir i stand til å oppfylle disse kravene. Vi mener derfor at det er helt etter lovens intensjon når vi ber om å få utredet en grensejustering hvor bygdene i indre Gjemnes får bli en del av en ny og robust Molde kommune, og slik knytte seg nærmere til sin hverdagsregion.

Intensjonene i kommunereformen er at de nye kommunene bør etableres som funksjonelle samfunnsutviklingsområder. Vi ser derfor ingen grunn til at gamle kommunegrenser, tilpasset en tid med helt andre samfunnsforhold og kommunikasjoner, skal kunne hindre dette. Det er i den sammenheng naturlig for oss å vise til at både Fylkesmannen i M&R og kommunalministeren har gitt klart uttrykk for at "vi ikke skal slå sammen kommuner, men bygge nye for å møte morgendagens utfordringer". Vi er også kjent med at departementet i brev av 24. juni 2014 til landets fylkesmenn har påpekt at «grenser kan trekkes på nytt». Dette mener vi viser klart at våre uhensiktsmessige kommunegrenser fra 1965 ikke bør være til hinder for vårt ønske om å være med å skape og utvikle en ny og funksjonell Molde kommune fra 2020.

Gjemnes har vedtatt å fortsette som egen kommune

I møte 28.06.16 vedtok kommunestyret i Gjemnes med 10 mot 7 stemmer å videreføre Gjemnes som egen kommune. Vedtaket gikk på tvers av rådmannens innstilling og inneholdt slik vi ser det ingen begrunnelse for hvorfor kommunestyret mener dette alternativet er det

beste for Gjemnes for framtida, og hvorfor flertallet mener rådmannen tar feil. Vedtaket inneholder derimot et punkt om at «kommunestyret er innforstått med utfordringene som ligger i å videreføre Gjemnes kommune, når det gjelder både økonomi og sårbare tjenester på kort og lengre sikt».

Angvik Bygdelag vil samtidig vise til et intervju ordføreren i Gjemnes hadde med Romsdals Budstikke like etter kommunestyremøtet. Her uttalte ordføreren: "Det går godt an å drifte Gjemnes i fire-fem år til". Slik vi oppfatter dette har altså heller ikke ordføreren noen tro på at Gjemnes kan greie seg alene lenger enn 4-5 år, dvs. omtrent fram til tidspunktet for etableringen av nye Molde kommune.

Flertallsvedtaket sier i et punkt at samarbeidet om «Byregionsprogrammet» med Kristiansund skal videreføres. Dette punktet bryter etter vår oppfatning med intensjonene i kommunereformen, da Kristiansund ikke tilhører samme hverdagsregion som Gjemnes. For vår del styrker imidlertid dette punktet behovet for en grensejustering ytterligere, da vi ønsker at vår utvikling skal skje i retning av vår egen hverdagsregion. Vi mener også det er viktig å ha respekt for Stortinget og intensjonene i kommunereformen.

Mindretallet på 7 i kommunestyret stemte for rådmannens innstilling om at Gjemnes ikke videreføres som egen kommune og at Gjemnes danner ny kommune med Molde og Nesset kommuner fra 01.01.20.

Rådmannen i Gjemnes har i sin grundige og omfattende saksutredning vektlagt at dette er en reform for framtida. Kommunene er gitt et utredningsoppdrag om kommunesammenslåing, og fire målsetninger skal vektlegges. Slik rådmannen vurderer det, **kan ikke Gjemnes kommune fortsette som egen kommune og samtidig oppfylle alle målsetningene.** Dette gjelder spesielt bærekraftig og robust økonomi som er grunnleggende for resten av virksomheten. Svak økonomi medfører at **kommunen ikke kan tilby gode og likeverdige tjenester eller utføre oppdraget som samfunnsutvikler på en tilfredsstillende måte.** Rådmannen skriver også i sin utredning at dersom Gjemnes videreføres som egen kommune må det aksepteres at eiendomsskatten videreføres, og sannsynligvis økes. Dagens satser i Gjemnes kommune er 5,25 promille på boliger/fritidsboliger og 7 promille på verker og bruk.

Rådmannen innstilte derfor på at Gjemnes skulle danne en ny kommune sammen med Molde og Nesset. Som grunn for dette la hun spesiell vekt på at målsettingen om helhetlig og funksjonell samfunnsutvikling ivaretas, at flere kommuner er med i dette alternativet og at alternativet er ønsket av et flertall av innbyggerne.

Angvik Bygdelag ser på denne bakgrunn ingen framtid i Gjemnes kommune.

Vi ønsker å være offensive, se framover og være med å utvikle den nye og spennende kommunen som Molde, Nesset og Midsund skal bygge.

Litt historikk

Dagens Gjemnes kommune ble opprettet i 1965 av kommunene Gjemnes, Øre og den delen av Tingvoll kommune som låg på sørsida av Tingvollfjorden. Dette var områder som ikke var blitt med i kommunesammenslåingene i 1964. Isolert sett er Gjemnes ingen naturlig geografisk enhet, selv om hele kommunen ligger på Romsdalshalvøya. Selv etter 50 år mangler Gjemnes kommune fortsatt en felles identitet, og debatten rundt kommunereformen har avdekket store interesseforskjeller mellom indre og ytre deler av kommunen.

I NIVI Rapport 2011:1 "Kommunestruktur og interkommunalt samarbeid i Romsdal", blir Gjemnes tatt fram som et eksempel på en kommune med uhensiktsmessige avgrensinger.

Rapporten framhever at Gjemnes framstår med en svak intern senterstruktur og har geografiske områder med kortere reisetid til kommunesenteret i nabokommunen enn til eget kommunesenter. I sin presentasjon av rapporten i Bjørnsonsalen i Molde omtalte Geir Vinsand, som har skrevet rapporten, Gjemnes kommune som en klar ”parteringskandidat”.

Angvik Bygdelag har følgende begrunnelse for behovet for en grensejustering:

- **Gjemnes kommune har ingen framtid**
Rådmannen i Gjemnes har laget en svært omfattende og grundig utredning i kommunereformsaka. Konklusjonen til rådmannen var helt klar: **Gjemnes kan ikke bestå som egen kommune og bør derfor slå seg sammen med Molde, Nesset (og Midsund)**. Angvik Bygdelag mener ut fra dette at Gjemnes kommune ikke lenger har noen framtid som selvstendig kommune og heller ikke kan gi oss den utviklinga og de tjenestene vi ønsker og har behov for.
- **Hverdagsregion**
Fylkesstatistikken for Møre og Romsdal viser at Gjemnes kommune helt klart tilhører hverdagsregionen Molde. For Angvik, Flemma og Osmarka er integrasjonen mot Molde/Nesset spesielt sterk. Vi ønsker derfor å styre vår utvikling i retning av vår egen hverdagsregion og bli en del av en robust ny Molde kommune.
- **Arbeidspendling**
Gjemnes har over 25 prosent pendling til regionsenteret Molde, og burde derfor i følge regjeringens ekspertutvalg utgjort samme kommune.
Selv om vi foreløpig mangler spesifikk statistikk for indre deler av kommunen, er det ingen tvil om at for indre deler av Gjemnes foregår det aller meste av ut- og innpendling i retning Molde/Nesset.
- **Utdanning/videregående skole**
Det store flertallet av ungdommene fra indre Gjemnes går på videregående skole i Molde. Molde har også attraktive høyskoletilbud som det er helt naturlig for våre ungdommer å benytte.
- **Handel**
For indre Gjemnes er det ingen tvil om at Molde er det handelssentrumet hvor det meste av de varene vi ikke får i vår egen dagligvarebutikk kjøpes.
- **Flyplass**
Molde Lufthavn Årø er det helt naturlige valget for innbyggerne i bygdene i indre Gjemnes når de skal ut å fly.
- **Sykehus**
Det nye fellessykehuset er vedtatt bygd på Hjelset i Molde. Med under en halv times pendleravstand fra oss vil dette helt klart knytte oss enda tettere til Molde når det gjelder arbeidspendling. Det kan også gi oss muligheter for økt bosetting i bygdene våre framover hvis vi handler riktig og forholdene legges til rette for det.
En forutsetning for at bygdene våre skal få økt bosetting som følge av det nye fellessykehuset på Hjelset er bedre kollektivtilbud og at veien over Osmarka får en akseptabel standard. Til dette trenger vi hjelp av både kommune og fylke. Her mener vi at Molde kommune har vesentlig større ressurser å bidra med enn Gjemnes.

- **Legevakt**

Nye Molde kommune skal ha legevakt i Eidsvåg alle hverdager inkludert fredag fram til kl. 21. De øvrige timene i døgnet vil legevakta bli i Molde. Dagens Gjemnes kommune har legevakt-samarbeid med Kristiansund, hvor legevakta ligger i samme lokalene som Kristiansund sykehus. Dit tar det ca. 1 time og 15 minutter med bil for de fra Brakstad i indre Gjemnes som har lengst vei. Til sammenligning ligger Eidsvåg under 15 minutter unna.

- **Samfunnsutvikling**

Møreforskning – Amdam 2003: ”Mulighetene for å få til gode utviklingsprosesser er best i områder som henger sammen som et naturlig bo- og arbeidsmarkedsområde. Næringslivet trenger gode strategier, effektiv saksbehandling og kompetente medspillere i kommunen.”

Molde er motoren i vår hverdagsregion. Nye Molde kommune vil få solide ressurser på utviklingsarbeid. Vi trenger helt klart en sterk motor som også har nok ressurser og kraft til å bidra til vår utvikling!

I Gjemnes kommune har det ikke vært ressurser til utviklingsarbeid på svært mange år. I følge rådmannens beskrivelse er det heller ikke realistisk å tro at dette skal endre seg til det bedre med det nye inntektssystemet. Gjemnes kommune har ikke rullert kommuneplana på over 10 år. Både innbyggerne og bedriftene i Indre Gjemnes fortjener bedre.

- **Bedre bussforbindelse mot Molde/Hjelset/Neset**

Mange i indre Gjemnes er avhengig av å pendle til og fra skole, jobb og kulturtilbud. Svært mange av disse aktivitetene foregår i Molde/Neset. Nytt sykehus på Hjelset vil øke behovet ytterligere. For å møte framtidige miljøutfordringer, noe som ligger i målene til kommunereformen, må vi få på plass nye kollektivløsninger i retning Molde/Hjelset/Neset. Som en del av nye Molde kommune vil dette bli vesentlig lettere.

- **Økt bosetting – behov for harmonisering av avgiftsnivået med nabokommunene**

For å kunne utnytte den positive effekten av det nye fellessykehuset med flere tusen arbeidsplasser innenfor rimelig pendleravstand fra oss, er vi avhengig av å få harmonisert nivået på eiendomsskatt og kommunale avgifter med de andre områdene som vi må konkurrere med om aktuelle tilflyttere. Det vil være langt enklere for oss å tiltrekke oss tilflyttere dersom vi har et konkurransedyktig skatte- og avgiftsnivå. Skolen vår er som mange andre skoler avhengig av positiv befolkningsutvikling for å være sikret på lengre sikt. Da er det svært viktig at vi ikke skremmer bort potensielle tilflyttere med Norges høyeste skatt og avgiftsnivå.

I nye Molde kommune vil eiendomsskatten for boliger og fritidseiendommer trolig bli på rundt 3,6 promille, som er det Molde kommune har i dag. Dagens sats i Gjemnes er 5,25 promille og rådmannen har som nevnt gjort det klart at dersom Gjemnes fortsetter som egen kommune må det aksepteres at eiendomsskatten videreføres, og sannsynligvis økes. Også når det gjelder kommunale avgifter er det sannsynlig at nivået i nye Molde kommune blir omtrent som i Molde i dag.

For å illustrere forskjellene med tall kan vi gi følgende eksempel for en ordinær bolig i Flemma, på litt over 100 kvm, og med en eiendomsskattetakst på kr. 1 500 000,- (Flemma har kommunalt vassverk): For denne husstanden vil det å bli en del av nye Molde kommune anslagsvis bety en reduksjon i årlige kommunale avgifter og eiendomsskatt fra dagens kr. 25 589,- i Gjemnes kommune, til antatt kr. 13 783,- i nye Molde kommune. Dette er en årlig besparelse på kr. 11 806,- dvs. nesten kr. 1 000,- pr. mnd.

Dette vil selvsagt ha meget stor betydning for våre muligheter til å tiltrekke oss ny bosetting, spesielt hvis forskjellene øker enda mer, og vi samtidig tar hensyn til kommunens mulighet til å tilby gode og likeverdige tjenester.

For Næringslivet vil eiendomsskatten i en ny kommune trolig gå ned fra dagens 7 promille til ca. 3,5 promille, noe som vil ha stor økonomisk betydning for bedriftene i vårt område. Det vil også gjøre det mer attraktivt å etablere nye bedrifter i bygdene våre.

- **Lokaldemokrati**

Et av målene i kommunereformen er å styrke lokaldemokratiet.

Vi stiller et meget stort spørsmålstegn ved hva slags styrke som ligger i et lokaldemokrati, hvor det å fortsette som egen kommune for enhver pris, medfører at lokalpolitikere kun har frihet til å vedta økt eiendomsskatt samt administrere nedskjæringer i tjenestetilbudene. Etter vår mening er det en mye større styrke i et lokaldemokrati hvor vi kan være med å bestemme der vi arbeider, tar utdanning, handler, osv. - i en kommune som har en framtid, ressurser og utviklingsmuligheter, og kan gi oss vekstkraft og mange spennende muligheter.

- **Innbyggerne i "indre Gjemnes" ønsker en grensejustering**

Vårt klare inntrykk er at et flertall av innbyggerne i indre Gjemnes ønsker å bli en del av nye Molde kommune. Vi har imidlertid foreløpig kun statistikk på kommunenivå. I innbyggerundersøkelsen ble innbyggerne i bygdene Flemma, Angvik og Osmarka spurt om hvordan de så på det hvis Gjemnes skulle bli slått sammen med Kristiansund. Ca. 81 % svarte at de da ønsket en deling av kommunen og at indre deler skulle gå mot Nettet/Sunddal eller Molde. Vi tolker dette som at et meget klart flertall i disse bygdene ser positivt på mulighetene som ligger i en sammenslåing i den retningen. I samme undersøkelse sa 78 % av innbyggerne i Gjemnes at de ønsket flere landkommuner sammen med oss for å danne en ny kommune sammen med en by. Med Nettet og Midsund på laget er dette ønsket oppfylt.

Vi vil også gjøre oppmerksom på at folkeavstemningen som viste et knapt flertall på 51 % for å bestå som egen kommune, ble avholdt før det ble kjent at rådmannen mener at Gjemnes ikke kan bestå som egen kommune.

- **Fjellområdet mellom indre Gjemnes og dagens Nettet kommune**

Vi vil også nevne at vi mellom indre Gjemnes og Nettet har et av de siste større sammenhengende inngrepsfrie naturområdene på Romsdalshalvøya (INON-område). Dette er klassifisert som et regionalt friluftsområde, og er en ressurs som i framtida vil bli svært verdifull. Et friluftsliv for alle innebærer også å gi mulighet for naturopplevelser i områder uten større tekniske inngrep. I takt med at slike områder er

Angvik Bygdelag

redusert har de gjenværende områdenes samfunnsverdi økt vesentlig. I dag deler kommunegrensa mellom Gjemnes og Nesset dette området i to. Hvis indre Gjemnes blir en del av nye Molde kommune vil dette fjerne kommunegrensa som deler området, og åpne for en mer helhetlig forvaltning.

Angvik Bygdelag er et fellesorgan for lokalbefolkning, organisasjoner og næringsliv i Angvik-området. Bygdelaget arbeider for ei sunn utvikling av lokalsamfunnet, og å gjøre Angvik-området til en attraktiv og trivelig plass å bo. Målet vårt er å være et forum og en pådriver for utvikling av nye ideer og gjennomføring av prosjekt. Vår oppgave er også å koordinere ulike lokale interesser og være eit talerør overfor offentlige myndigheter.

Bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka danner en naturlig geografisk enhet med grense mot dagens Nesset og Molde kommuner. Bygdene har felles barneskole og barnehage lokalisert i Angvik. Bygdene samarbeider blant annet om felles 17. mai-feiring. Flemma har Grendahus som fungerer som "kulturhus" for området, og Osmarka har Allaktivitetshus og et meget snøsikkert skisenter som er flittig brukt av folk fra begge sider av dagens kommunegrenser. Fagerlia har Alpinanlegg og forsamlingshus.

Bygdene har et etter forholdene rikt kulturliv.

I Flemma er Warvik Mek. Verksted AS største bedrift, mens Angvik har mange bedrifter lokalisert i Angvik Næringspark. I tillegg har Angvik en stor reiselivsbedrift i hotellet Angvik Gamle Handelssted. Ellers er jordbruk en viktig næring i hele området.

Dagligvarebutikken i Angvik brukes av befolkningen i alle de fire bygdene.

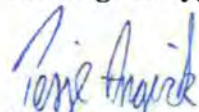
Vårt primære ønske var at også resten av Gjemnes kommune ville bli med oss inn i den nye og spennende kommunen som etableres av Molde, Nesset og Midsund fra 01.01.2020. Dette alternativet valgte imidlertid et flertall i kommunestyret bort.

Ut fra framtidsutsiktene til dagens Gjemnes kommune, og befolkninga i "Indre Gjemnes" sin hverdagstilknytning til Molde og Nesset, er vi ikke i tvil om at det vil være riktig å legge dette området til den nye Molde kommune.

Angvik Bygdelag foreslår som utgangspunkt at de nye grensene følger kretsgrensene for Angvik skolekrets, se vedlagte kart på side 7. Imidlertid bør beboere i randsonen av skolekretsen spesielt på Hoem og i Torvikdalen få anledning til å komme med innspill til hvor nøyaktig grense bør trekkes. Vi ser det som naturlig at en utredning vil avklare dette nærmere. Vi forventer også at befolkningen i indre Gjemnes vil bli hørt, og at folkemeningen blir tillagt avgjørende vekt.

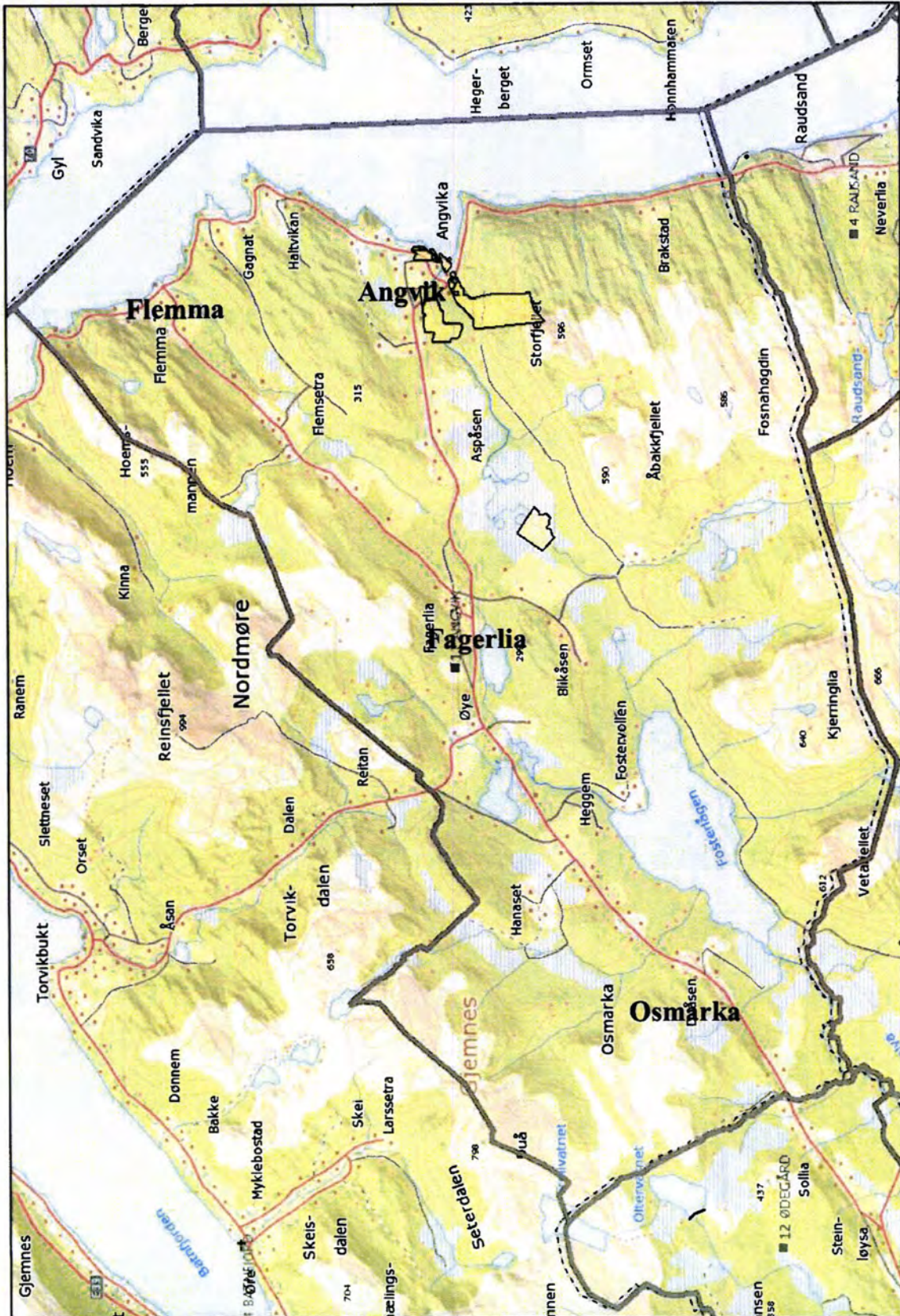
Vi ber om å bli holdt orientert så langt det er mulig og hensiktsmessig i prosessen framover. Vi bidrar gjerne etter evner og behov, dersom dette er ønskelig.

For **Angvik Bygdelag**

Terje Angvik
leder

Vegard Indergård
styremedlem

Vedlegg: Kart som viser forslag til nye grenser (tilsvarende Angvik Skolekrets)

Sjekkliste for innhenting av faktagrunnlag ved grensejustering -Kryssa av det som er innhentaAreal og geografi:

- Storleik på areal som er søkt grensejustert
- Geografisk plassering i kommunen
- Viktige naturressursar og spesielle geografiske tilhøve

Innbyggartal og demografi:

- Folketal totalt i grunnkrins(ane) som blir overført
- Befolkning fordelt på alder

Kommunikasjonstilhøve og pendling:

- Kommunikasjonstilhøve i området, t.d. busstilbod, gang- og sykkelveggar og vegstruktur
- Avstand til barne- og ungdomsskular, idrettsanlegg, kyrker, sjukeheim osv.
- Reiseavstand til kommunesenter før og etter grensejustering
- Pendling for innbyggjarar i det aktuelle området

Kommunale tenestetilbod:

- Bruk av kommunale tenestetilbod (kommunale institusjonar, kommunalt omsorgstilbod) i det aktuelle området i noverande kommune
- Eventuelle kjøp av kommunale tenester i andre kommunar for innbyggjarane i det aktuelle området
- Bruk av kommunale tenestetilbod (kommunale institusjonar, kommunalt omsorgstilbod) i det aktuelle området i ny kommune
- Fylkeskommunale/statlege tilbod – bruk i dag og ved grensejustering

Utbyggingsmønster:

- Planar for området etter plan- og bygningslova som gjeld utbygging av næring og bustader

Anna:

- Overordna økonomiske effektar, dvs. effekt på frie inntekter
- Utlikna skatt (jf. effekt over inntektssystemet)
- Foreiningar i det aktuelle området
- Retningsval pr. i dag ved bruk av kultur- og fritidsaktivitetar for befolkninga i aktuelt område

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

2017

Grensejustering i Gjemnes kommune

fmmrvive@fylkesmannen.no

Møre og Romsdal Fylkeskommune

22.11.2017

1 Innhald

1	Moglege grensejusteringar i Møre og Romsdal	3
1.1	Grunnkrintane Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik.....	3
1.2	Grunnkrintane Bjørke og Viddalen.....	3
1.3	Grunnkrintane Liabygda.....	3
1.4	Grunnkrintane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal	3
1.5	Grunnkrintane Orten, Sandøy og Ona/Husøy.....	3
2	Tenestetilbod og anna informasjon frå Møre og Romsdal fylkeskommune.....	4
2.1	Plan- og analyse.....	4
2.2	Utdanning.....	4
2.3	Tannhelse.....	4
2.4	Samferdsel.....	4
2.4.1	Veg.....	4
2.4.2	Kollektivtrafikk.....	4
2.4.3	Skoleskyss.....	4
2.4.4	Drosje.....	4
2.4.5	Tilrettelagt transport for funksjonshemma (TT-ordninga).....	4
2.5	Regional- og næringsavdelinga	5
2.5.1	Kommunale næringsfond og hoppid.no.....	5
2.5.2	Distriktsområde	5
2.5.3	Vassforvaltning	5
2.5.4	Akvakultur	5
2.6	Kultur.....	5
2.6.1	Kulturvernseksjonen.....	5
2.6.2	Seksjon Folkehelse og fysisk aktivitet.....	5
2.6.3	Kulturformidlingsseksjonen.....	5
2.6.4	Fylkesbiblioteket.....	5
3	Innbyggartal, demografi, sysselsetting og arbeidspendling i grunnkrintane Øye/Heggem, Fagerlia, Flemma og Angvika.....	6
3.1	Innbyggartal og demografi	6
3.1.1	Folketal, samla og etter aldersgrupper	6
3.1.2	Elevar i vidaregåande skole, skoleåret 2016/2017.....	6
3.1.3	Flytting samla i 2015 og 2016.....	7
3.2	Sysselsetting og arbeidspendling	8
4	Kart	9

Forord

Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FMRR) har på oppdrag frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) blitt beden om å utgreie søknad om ei grensejustering i Gjemnes kommune. Dette gjeld grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka som ynskjer flytting til nye Molde kommune. KMD ber Fylkesmannen om å gjere greie for konsekvensar av ei slik grensejustering. Fylkesmannen kan i tillegg utgreie større eller mindre grensejusteringar i det omtalte området. Utgreiingane skal gi opplysningar om relevante forhold som folketal, areal, geografi, kommunikasjonsforhold, pendling, utbyggingsmønster og det kommunale tenestetilbodet.

Kommunane og andre offentlege etatar skal så raskt som mogleg skaffe til veie det relevante informasjonsgrunnlaget til utgreiinga når fylkesmannen ber om det, jf. inndelingsloven § 9.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har førespurd Møre og Romsdal fylkeskommune (MRFK) om informasjon i forbindelse med utgreiinga av grensejusteringa. I høve faktagrunnlaget på noverande tidspunkt er det i all hovudsak MRFK som har gitt oss informasjonen.

I dette faktagrunnlaget er det samla inn oppdatert informasjon i høve til:

- Innbyggartal og demografi
 - Folketal totalt og i grunnkrins(ane) som blir overført
 - Befolkning fordelt på alder
- Sysselsetting og arbeidspendling
 - Arbeidsplassar i det aktuelle området
 - Pendling for innbyggjarar i det aktuelle området
- Tenestetilbod
 - Endringar i tilgang til kommunale tenester for innbyggjarar ved overflytting til ny kommune
 - Fylkeskommunale tilbod – bruk i dag og ved grensejustering
- Anna
 - Planar for området etter plan- og bygningslova som gjeld utbygging av næring og bustader
 - Utbyggingsmønster

MRFK har i tillegg utarbeid kart som syner grensejusteringa. Kartverket har i denne omgangen ikkje delteke i kartillustrasjonane.

MRFK peikar på at særleg dei kvalitative innspela må sjåast på som overordna innspel. Enkeltståande problemstillingar om korleis til dømes endring i kommunal grunnskolestruktur vil påverke kostnader kring skoleskysstilbodet fylkeskommunen tilbyr og korleis fylkeskommunens eigarskap i kvart enkelt selskap med geografisk nedslagsfelt i dei relevante kommunane påverkast - er ikkje drøfta.

I kap. 1 beskrivast alle grensejusteringane som skal utgreiast i Møre og Romsdal, følgd av ein gjennomgang av moglege konsekvensar for tenestetilbodet frå fylkeskommunen si side i kap. 2. Dette kapittelet er bygd opp etter det tenestetilbodet fylkeskommunen tilbyr frå dei einskilde avdelingane sine. I kap. 3 finst informasjon som dekkjer innbyggartal, demografi, sysselsetting og arbeidspendling, og til sist i kap. 4. er det lagt inn kart som syner grenseendringa.

1 Moglege grensejusteringar i Møre og Romsdal

Det er 5 moglege grensejusteringar Møre og Romsdal fylkeskommune er førespurd om å gje innspel til.

1.1 Grunnkrinsane Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik

Grunnkrinsane 15570202 Øye/Heggem, 15570204 Fagerli, 15570205 Flemma og 15570206 Angvik vurderast flytta frå 1557 Gjemnes til 1502 Molde.

1.2 Grunnkrinsane Bjørke og Viddalen

Grunnkrinsane 15200404 Bjørke og 15200405 Viddalen vurderast flytta frå 1520 Ørsta til 1519 Volda.

1.3 Grunnkrins Liabygda

Grunnkrins 15250101 Liabygda vurderast flytta frå 1525 Stranda til 1526 Stordal.

1.4 Grunnkrinsane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal

Grunnkrinsane 15240108 Dalsbygda, 15240109 Eide, 15240110 Rønneberg og 15240111 Ytterdal vurderast flytta frå 1524 Norddal til 1525 Stranda.

1.5 Grunnkrinsane Orten, Sandøy og Ona/Husøy

Grunnkrinsane 15460107 Orten, 15460108 Sandøy og 15460109 Ona/Husøy vurderast flytta frå 1546 Sandøy til 1547 Aukra.

2 Tenestetilbod og anna informasjon frå Møre og Romsdal fylkeskommune

2.1 Plan- og analyse

Kommunale grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje påverke tenestetilbodet relatert til plan, planfagleg rettleiing og tilbodet om statistikk- og analysehjelp til kommunane.

2.2 Utdanning

Interne grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje ha betydning for skoletilbodet eller skolestrukturen. Fritt skoleval og at det gjelder få elever er grunnen til det.

2.3 Tannhelse

Pasientar i Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik vil framleis bli behandla ved DTK Batnfjord, med atterhald om utfordringar knytt til pasientdata.

2.4 Samferdsel

2.4.1 Veg

Grensejusteringar internt i fylket vil ikkje ha nokon konsekvens for brukarane av vegen.

2.4.2 Kollektivtrafikk

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens. Rutepakkane er i dag strukturert slik at dei i hovudsak følg kommunegrensene. Grensejusteringar fører til endra kommunesenter for innbyggjarane, og det kan medføre at det ikkje går kollektivtrafikk til til dømes rådhuset i kommunen. Dette kan igjen føre til endra behov i kollektivtrafikken, noko som kan medføre endring i kollektivproduksjonen. Endring i produksjon kan føre til økt vognbehov. Behov for meir materiell enn definert i kontraktane kan bli kostnadskrevjande for fylkeskommunen.

2.4.3 Skoleskyss

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens.

Elevar ved private skolar vil få ein utvida skyssrett om dei bur i ein stor kommune. Skyssretten er avgrensa til å gjelde heimkommunen, og store kommunar vil gi fylkeskommunen økonomisk ansvar for lenger strekning med skoleskyss.

Knytt til grunnkrinsane Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik har det liten konsekvens med flytting av denne skolekrinsen til Molde. Her vil ungdomsskoleelevar flytte frå Batnfjord til Eidsvåg. Skyssstrekning vert om lag like lang. Skyss til Angvik skole vil vere uendra. Retten til skyss til privatskole i Gjemnes vil bli avkorta, sidan kommunegrensa vert flytta.

2.4.4 Drosje

Nokre av grensejusteringane internt i Møre og Romsdal vil føre til små justeringar i høve løyvegrensene for drosjane i kommunane.

2.4.5 Tilrettelagt transport for funksjonshemma (TT-ordninga)

Ingen store endringar når ved grensejusteringar internt i fylket.

2.5 Regional- og næringsavdelinga

Konsekvens for tenestetilbodet frå RN.

2.5.1 Kommunale næringsfond og hoppid.no

I den grad det vert flytta mange personar ved grensejusteringar internt i fylket, vil fordeling av kommunale næringsfond verte påverka. Noko av beløpet vert fordelt etter innbyggartal i kommunane.

2.5.2 Distriktsområde

Nokre av desse grensejusteringane medfører at grunnkretsar vil flytte frå kommunar i distriktsområdet (sone 3) til sone 1 eller sone 2. Kva sone kommunen er i, har betydning for kva type støtte ein kan få frå fylkeskommunen og kva støtte bedriftene kan få frå Innovasjon Norge. Sonene gjeld til og med juli 2021, om grensejusteringane vil «overstyre» denne soneinndelinga er mindre truleg.

2.5.3 Vassforvaltning

Interne grensejusteringar vil ikkje ha konsekvensar for den tenesta fylkeskommunen tilbyr. Men kommunane må kartlegge dei vassdraga som skifter kommune.

2.5.4 Akvakultur

Interne grensejusteringar i fylket vil ikkje ha konsekvensar for akvakulturforvaltninga til fylkeskommunen.

2.6 Kultur

2.6.1 Kulturvernseksjonen

Grensejusteringar vil føre til ei utfordring i samband med arkivsituasjonen relatert til fagfelte kulturminne og arkeologi. Det vil derfor vere viktig å legge ein plan for korleis dette praktisk kan løysast. Erfaringa frå til dømes grensejusteringa mellom kommunane Vanylven og Sande er relevant.

2.6.2 Seksjon Folkehelse og fysisk aktivitet

Når det gjelder morotur.no, må vi gjere nokon praktiske endringar når nye kart teiknast.

Kommunereforma og grensejusteringar vil føre til endringar i anleggsdekninga i dei ulike kommunane. Anleggsdekninga leggast til grunn for prioriteringane av spelemiddel. Det er mange anlegg i fylket, og arbeidet med kartlegginga har ikkje starta enda.

2.6.3 Kulturformidlingsseksjonen

Seksjonen drifter den kulturelle skolesekken i kommunane i fylket. Interne grensejusteringar endrar ikkje organiseringa av turneane i stor grad, men det vil vere behov for reorganisering internt hos oss. Det må opprettast dialog med kommunekontaktane om endringar og samordning. Det vil bli fleir arbeidsoppgåver for kommunekontaktane i overgangen, men det vil normalisere seg etter kvart.

2.6.4 Fylkesbiblioteket

Truleg ingen konsekvensar.

3 Innbyggartal, demografi, sysselsetting og arbeidspending i grunnkrinsane Øye/Heggem, Fagerlia, Flemma og Angvika

3.1 Innbyggartal og demografi

3.1.1 Folketal, samla og etter aldersgrupper

Kjelde: SSB

		Samla	Etter aldersgruppe							Anonymisert*	
			Barnehage 0-5 år	Barneskole 6-12 år	Ungd.skole 13-15 år	Vgs. 16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år		80 år +
Øye/Heggem	2011	187	13	21	11	10	53	67	8	4	0
	2017	192	7	18	12	12	44	70	26	3	0
Fagerli	2011	82	7	6	1	3	26	28	7	4	1
	2017	74	2	7	5	2	23	16	17	2	6
Flemma	2011	177	5	14	4	13	46	58	27	10	0
	2017	168	9	13	4	5	48	52	27	10	0
Angvik	2011	232	18	23	9	14	78	55	23	12	0
	2017	227	12	20	9	19	67	59	31	10	0
Samla	2011	678	43	64	25	40	203	208	65	30	1
	2017	661	30	58	30	38	182	197	101	25	6

3.1.2 Elevar i vidaregåande skole, skoleåret 2016/2017

Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune

Tal elevar i vidaregåande skole i skoleåret 2016/2017 med postadresse 6636 Angvik, 6637 Flemma og 6638 Osmarka.

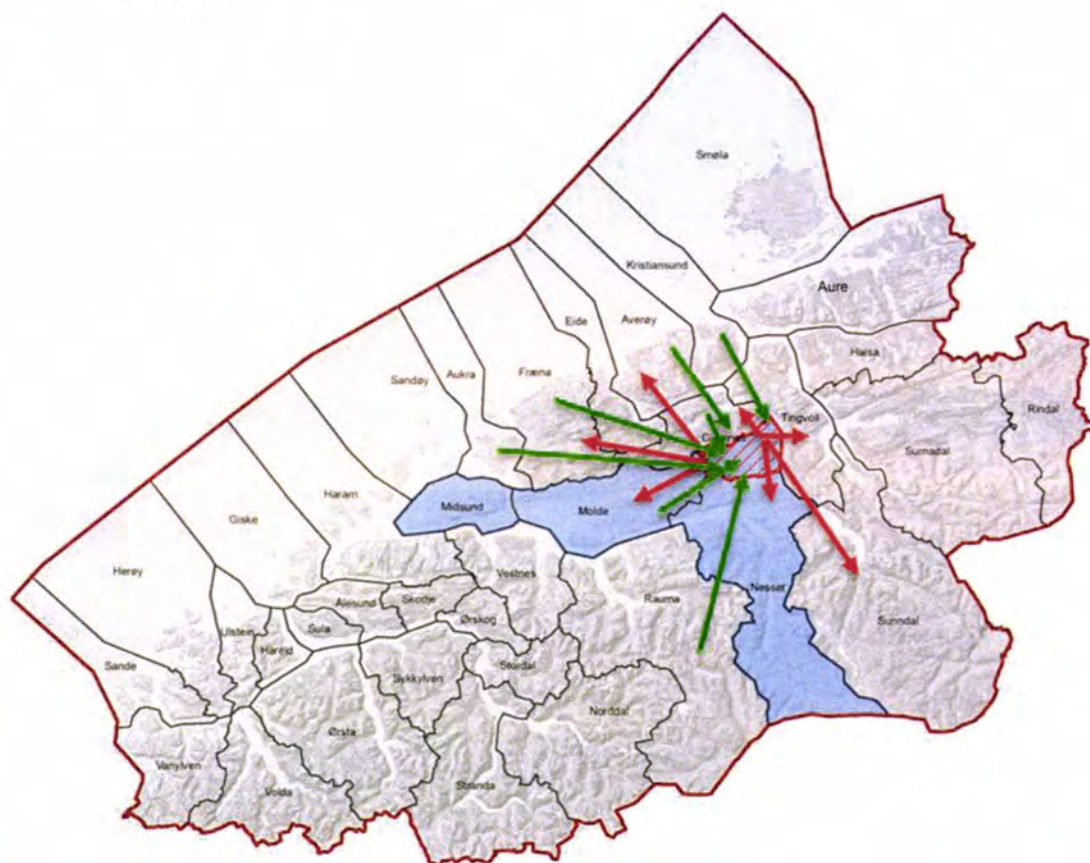
Vidaregåande skole i kommune	Elevar
Molde	18
Annet sted i fylket	4
Samla	22

3.1.3 Flytting samla i 2015 og 2016

Kjelde: SSB

→ Fråflytting

→ Tilflytting

Flytting fra gruppen til:	Personar
Molde	12
Gjemnes	19
Tingvoll	3
Nesset, Fræna, Averøy og Sunndal	Anonymisert (6)
Samla	40

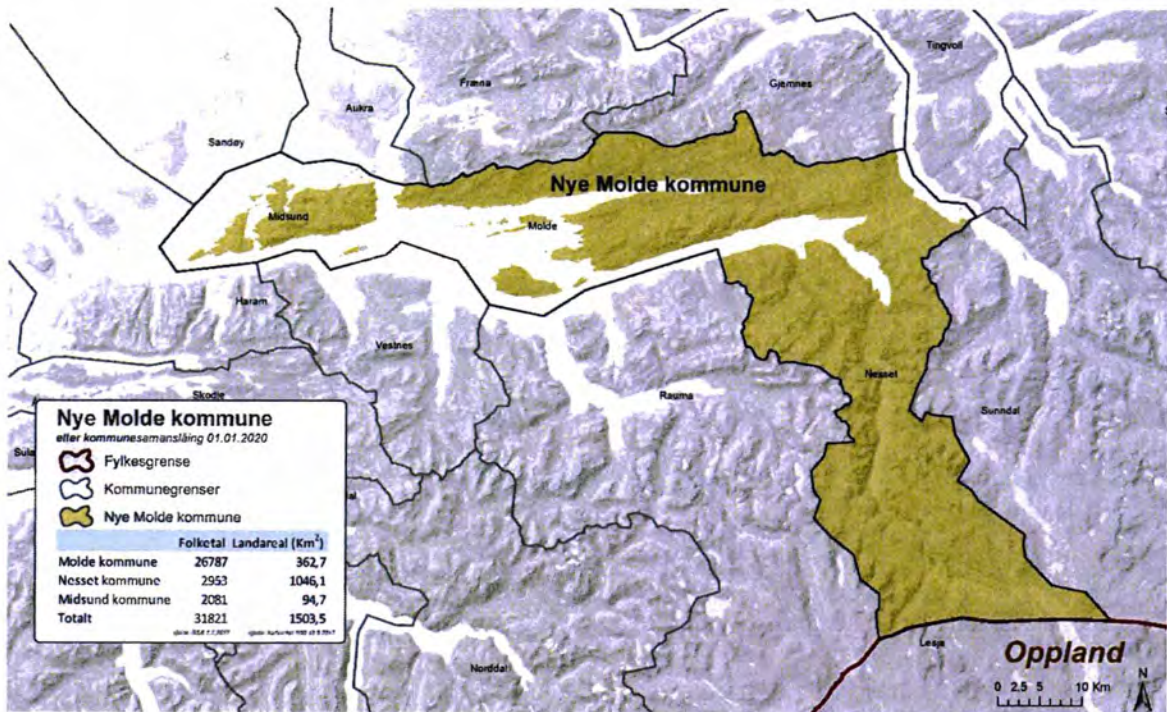
Flytting til gruppen fra:	Personar
Molde	15
Gjemnes	11
Kristiansund, Rauma, Aukra, Fræna og Averøy	Anonymisert (8)
Samla	34

3.2 Sysselsetting og arbeidspending

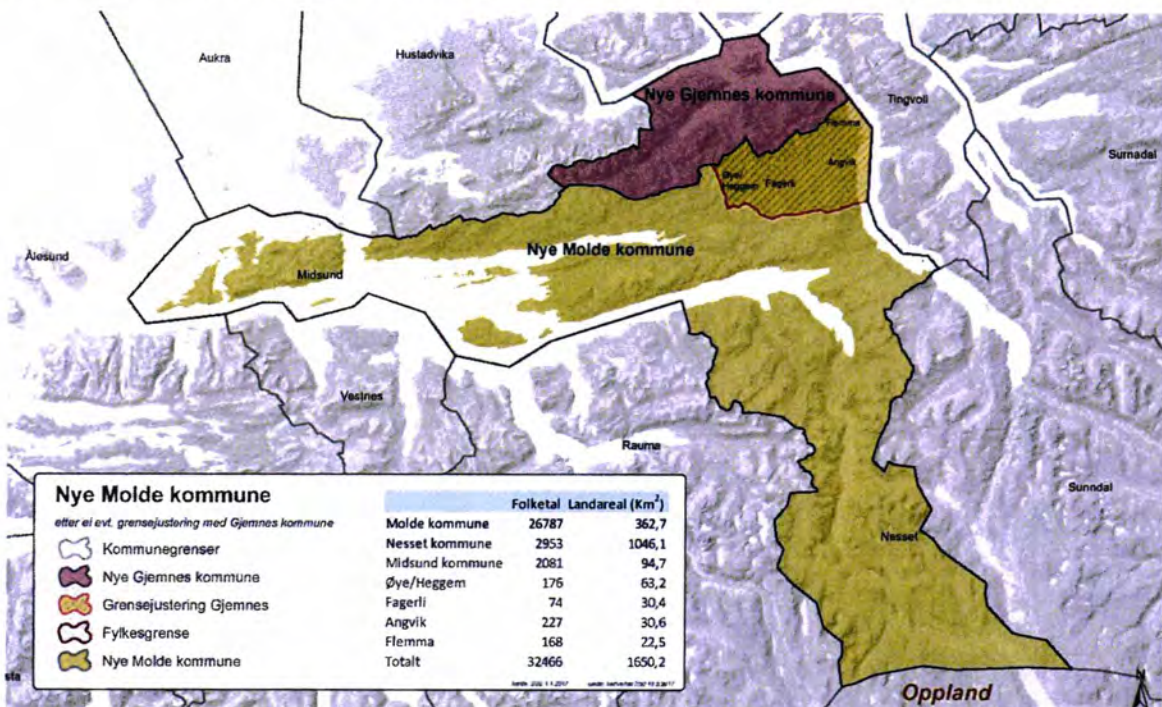
Dei aktuelle grensejusteringane dreiar seg i stor grad om relativt få personar. Skal ein sjå på til dømes pendling etter kommune blir talgrunnlaget veldig lite for kvar gruppe. Det gjer at forklaringskrafta til datagrunnlaget blir svakt når ein ser på grunnkrets nivå. Vi har derfor ikkje tal på grunnkrinsnivå for sysselsetting og arbeidspending.

4 Kart

Fig. 1 Gjemnes kommune utan grensejustering

Nye Molde kommune med grensejustering

Karta ligg ved i større format

Gjemnes kommune
Servicekontoret

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Deres ref:
«REF»

Vår ref
2014/1340-108

Saksbehandler
Liv Iren Lillevevang

Dato
28.06.2016

Kommunereformen – endelig vedtak juni 2016

Se vedlagte dokumenter.

Dette brevet er godkjent elektronisk og har ingen signatur.

Med hilsen

Liv Iren Lillevevang
konsulent
71 29 11 17

Postadresse
6631 Batnfjordsøra
E-post:
post@gjemnes.kommune.no

Besøksadresse
Batnfjordsøra
Hjemmeside:
www.gjemnes.kommune.no

Telefon
71 29 11 11
Telefaks
71 29 11 99

Bank
3933.05.00097
Org.nr
964 981 426

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	35/16	20.06.2016
Kommunestyret	24/16	28.06.2016

Kommunereformen – endelig vedtak juni 2016

Vedlegg

- 1 Intensjonsavtale KSU
- 2 Intensjonsavtale Gjemnes, Molde og Nesset
- 3 Telemarksforskning - Rapport Gjemnes
- 4 Uttalelse fra Fagforbundet - kommunereform
- 5 Rapport_Gjemnes
kommune_innbyggerundersøkelse_april 2016
- 6 Uttalelse fra AMU - kommunereform

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning

Reformbehovet – endringer i kommunale oppgaver de senere år

Informasjon om Gjemnes kommune

Målsettinger og kriterier

Gjemnes kommune sin prosess i kommunereformen

- Avtaler
- Innbyggerundersøkelse
- Folkeavstemming

Egen kommune

- Økonomi
- Tjenester og myndighetsutøvelse
- Samfunnsutvikling

- Lokaldemokrati
- Konklusjon vedr egen kommune, 0 – alternativet

Vurdering av intensjonsavtalene

Deling

Region og regionreform

Konklusjon

Innstilling

«Det hadde lenge vore klart at serleg nye kommunikasjonsmidlar, gjorde dei gamle grensene unaturlege.(...) Det synet at ein større kommune betre kunne makte å gjennomføre dei oppgåver som kommunane skulle løyse kom sterkt fram. Dette galdt t.d. skule, helsestell, samferdsel, teknisk utbygging m.v. Målsettinga var større og meir bærekraftige kommunar og som hadde grenser i samsvar med endre kommunikasjons- og bosettingsforhold.»

Kommunestyret behandlet saken og med dette vedtak 30.01.1959:

«Ein ser ikkje som nokon føremon at Øre og Gjemnes vert slegne saman, og ein vil prinsippielt halde på at Øre vert halde oppe som eigen kommune.

Dette vil ein grunngje med fylgjande:

1. Administrativt meiner ein at ingen ting vert spart og det økonomiske grunnlaget ikkje styrkt.
2. Avstandane vert større for dei deler av kommunen som ligg i utkantane. (...)

Fylkesutvalet og senere Kgl. resolusjon i 1964 førte Øre, Gjemnes og Tingvoll Sørland saman til ein ny kommune. (Leivdal, Stokke, Aspås og Sæther: Jubileumbok for Gjemnes kommune i høve 150 årsjubileet for formannskapslovene av 1837, side 226)

SAKSUTREDNING

Saksutredningen nedenfor er kommunestyrets beslutningsgrunnlag for kommunereformen – en prosess som har pågått siden 2014. Først i saksutredningen er det en generell innledning om kommunereformens bakgrunn, mål og kriterier, kjennetegn ved norske kommuner og deres framtidige utvikling, reformbehovet samt en oppsummering av Gjemnes kommunes prosess.

Telemarksforskning (TF) har i mai/juni 2016 utarbeidet et notat som vurderer de to siste intensjonsavtalene opp mot målsettingene og kriteriene vedr kommunereformen. Rådmannen framstiller alternativet egen kommune delvis basert på opplysninger i rapporten, men det brukes også andre data, siden notatet ikke vurderer egen kommune annet i enn i forhold til økonomi.

Innledning

«Kommunal- og forvaltningskomiteen la 12. juni frem sin innstilling (Innst. 300 S (2013–2014)) om kommuneproposisjonen 2015. Saken ble behandlet i Stortinget 18. juni. Stortingets behandling viser at det er flertall på Stortinget for en reform. Det er også bred politisk tilslutning til at det er behov for endringer i kommunestrukturen, målene for reformen, og at prosessene skal starte opp til høsten. Det er videre enighet om de økonomiske virkemidlene, herunder at reformstøtte også skal gis til kommuner som blir under 10 000 innbyggere. Jeg vil komme tilbake til innretningen på reformstøtten i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Målene for reformen er gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, kommuner som er bærekraftige og økonomisk robuste, og et styrket lokaldemokrati.»

Stortinget behandlet 18.6.2014 kommuneproposisjonen for 2015, og Stortingsflertallet stilte seg bak at det gjennomføres en kommunereform i Norge. I henhold til vedtaket har alle kommuner en utredningsplikt i saken, og det har vært et mål å sørge for gode og lokalt forankrede prosesser. Regjeringen satte fire mål for kommunereformen:

- 1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- 2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- 3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- 4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Regjeringen oppnevnte i januar 2014 et hurtigarbeidende ekspertutvalg som skulle foreslå kriterier som har betydning for kommunenes oppgaveløsning. Ekspertutvalget leverte sin sluttrapport i desember samme år.

Nasjonal tidsplan

Startskuddet for kommunereformen gikk i juli 2014, og fylkesmennene fikk i oppdrag å legge til rette for lokale prosesser. Det ble utarbeidet en nasjonal framdriftsplan for kommunereformen, der kommunene kunne velge mellom to ulike tidsløp. Kommunene i Møre og Romsdal har valgt løp 2, hvor hver kommune skal gjøre sitt endelige vedtak om framtidig kommunestruktur innen 1. juli 2016. Fylkesmannen i Møre og Romsdal vil 3. oktober 2016 presentere en samlet vurdering for hele fylket som oversendes Kommunal- og Moderniseringsdepartementet (KMD). Fremtidig kommunestruktur blir behandlet av Stortinget i kommuneproposisjonen vårsesjonen 2017, og endelig vedtak fattes da. Sammenslåingen skal i prinsippet være frivillige.

I kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling om meldingen heter det: «Dersom kommuner etter en helhetlig vurdering og etter å ha innhentet synspunkter fra sine innbyggere konkluderer med at sammenslåing ikke er aktuelt på det nåværende tidspunkt, er dette en konklusjon flertallet mener må respekteres. Unntak fra dette frivillighetsprinsippet vil likevel kunne være aktuelt i helt spesielle situasjoner der enkeltkommuner ikke må kunne stanse endringer som er hensiktsmessige ut fra regionale hensyn.»

Reformbehovet – endringer i kommunale oppgaver de senere år

Norske kommuner er generalistkommuner – det vil si at alle kommunene skal levere de samme tjenestene, og det stilles de samme krav til alle kommuner. Det er 428 kommuner i Norge, og halvparten av disse har under 5000 innbyggere. De 100 største kommunene har 75 % av innbyggerne i landet. Den gjennomsnittlige kommunen har 12 000 innbyggere, men det er 335 kommuner som færre innbyggere.

I sør- og mellom- Europa er det vanlig med kommuner på denne størrelsen, og gjerne mindre, men i disse landene har ikke kommunen det samme ansvaret for velferdstjenester som norske kommuner har. Sammenlignet med øvrige nordiske land, er norske kommuner relativt små.

På landsbasis har det vært befolkningsvekst på 22 prosent de siste 30 årene, men hoveddelen av denne veksten har kommet i byer og tettsteder. For kommuner med mellom 2000 og 4000 innbyggere har det i denne perioden vært en nedgang i antall innbyggere på 9 prosent. Framskrivning av folketallet i Norge viser at antallet innbyggere over 67 år vil fordobles fram mot 2040.

Noe av årsaken til sentraliseringen vi har sett siden 1970 – tallet, kan ha med utdanningsnivået å gjøre. I 1970 var andelen med høyskole og universitetsutdanning 7 prosent, og i 2012 var den steget til 30 prosent. Ungdom under utdanning bosetter seg ofte der de har studert. Digital

infrastruktur og den generelle digitaliseringen av samfunnet gjør at vi kan ha mer fleksible arbeidsplasser enn tidligere. Annen infrastruktur som veibygging og bedre kommunikasjoner har ført til at pendlingen har økt. Det er blitt mer og mer vanlig å arbeide i annen kommune enn der en er bosatt. I 1990 var tallet 28 prosent og i 2012 var det 34 prosent som pendlet fra en kommune til en annen.

Kommunene får en stadig større rolle i å ivareta også nasjonal politikk og nasjonale/globale utfordringer innenfor f.eks. klima, miljø, etablering av gode levevilkår og inkludering samt å tilrettelegge for et konkurransedyktig næringsliv. Dette krever god areal-, transport- og boligplanlegging. Ivaretagelse av jordvernet må ses i sammenheng med utvikling av byene,

På tjenestesiden har kommunene mange krav som skal ivaretas. Det har vært overføring og utvidelse av mange av kommunenes oppgaver de siste 50 årene. Kommunene har overtatt ansvaret for sykehjemmene, og for tjenester til psykisk utviklingshemmede (HVPU-reformen). Det er gjennomført en opptrappingsplan for psykisk helse. Pleie- og omsorg har fått sin egen handlingsplan og samhandlingsreformen har målsettinger om redusert bruk av spesialisthelsetjenester, bl.a. ved at oppgaver overføres til kommunene. Ansvaret for folkehelse er i stor grad lagt til kommunene gjennom folkehelseloven. Også på andre områder har det skjedd mye de siste 50 årene; det er blitt krav om full barnehagedekning. Barna starter tidligere på skolen, kravene til pedagogisk, psykologisk tjeneste er styrket og det skal være systemer for kvalitetsvurdering også her. Barnevernstjenesten har økt i omfang.

Kommuneplanlegging består ikke bare av å gi byggetillatelse, men skal bidra til bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Det er også en målsetning i plan- og bygningsloven at hensyn til barn og unge skal ivaretas i planleggingen, løsninger skal være universelt utformet og krav til estetikk skal hensyntas.

Kort sagt er det blitt flere rettigheter og plikter, enkeltvedtakene er kompliserte og krever stor utredningskompetanse og rapporteringskravene er blitt betydelige. Innbyggerne forventer med rette upartiske og rettsriktige avgjørelser, likebehandling, overholdelse av taushetsplikten og en effektiv saksbehandling.

Om Gjemnes kommune

Gjemnes kommune ligger på Romsdalshalvøya, og defineres ofte som en Nordmørskommune. For 50 år siden ble nåværende Gjemnes kommune sammensatt av tidligere Øre og Gjemnes kommuner, samt søndre del av Tingvoll. Kommunen ligger midt i mellom Molde og Kristiansund, med ca. 35 km til begge byene fra kommunesenteret Batnfjordsøra. E39 går gjennom kommunen, og trafikkeres av Fram bussekspress en gang i timen i retning av begge byene. Langs E39 er kollektivtilbudet relativt godt, men det er noe dårligere fra bygdene inn til Batnfjordsøra. Kommunen er relativt stor i utstrekning med sine 382 km², og den er preget av spredt bebyggelse og mange grender. Hovednæringen er landbruk. Innbyggertallet er pr 1.4.2016 2599 innbyggere. Som tabellen under viser, er det under 20 % av innbyggerne i Gjemnes som er bosatt i tettbygde strøk. Senere i framstillingen vil en vise at dette gir konsekvenser for kommunenes beregnede utgiftsnivå.

Tettbygde strøk	Spredtbygde strøk	Ukjent	I alt	Andel bosatte i tettbygde strøk
508	2068	4	2580	19,7

Befolkningsutvikling fra 1986 til 2015 (tall fra SSB)

År	1986	1996	2006	2016
Folketall	2964	2 781	2676	2593

Befolkningsutvikling siste 8 år. (tall fra SSB)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Folketall	2618	2599	2582	2579	2557	2565	2580	2593

Befolkningsframskriving Gjemnes (Kilde SSB, alternativ MMMM)

Aldersgruppe	0 – 5 år		6 – 15 år		16 – 66 år		67 år og oppover		Sum
År/kjønn	M	K	M	K	M	K	M	K	
2014	73	82	184	170	849	779	200	228	2565
2040	69	65	120	119	675	667	327	351	2393

Gjemnes kommune sin prosess vedr kommunereform

Allerede i 2012 gjorde Gjemnes kommune en vurdering av kommunesammenslåing. I mars i 2012 fattet kommunestyret vedtak om at temaet skulle utredes, og det var i samme vedtak sagt at det skulle være folkeavstemming i forbindelse med Stortingsvalget i 2013. Det ble avholdt 5 folkemøter om kommunesammenslåing i oktober 2012. Etter dette ble saken lagt på is. Det ble i stedet utredning om mulig sykehuslokalisering i Gjemnes, og økonomien bedret seg også, slik at stemningen ikke lenger var fullt så mørkesvart.

I 2014 kom kravet fra Stortinget om utredning av kommunesammenslåing. Gjemnes kommune laget tidlig på høsten 2014 en framdriftsplan for arbeidet, og denne rakk vi å revidere før fristen for slik plan utløp 31.12.14. Den har senere vært revidert flere ganger.

Kommunereformen har vært tema på alle kommunestyremøter siden høsten 2014, enten som egen sak, eller som referatsak med påfølgende diskusjon. PS betyr politisk sak, og RS betyr referatsak.

2014:

PS 36/14 – KS sin rolle i forbindelse med kommunereformen

PS 43/14 – Kommunereform – prosess

PS 62/14 – Kommunereformen prosess 25.11.14

RS 22/14 – Oppstartssamling for kommunereformen 17.sept 2014

2015:

PS 4/15 – Kommunereformen – delrapport 1 og 2 fra Telemarkforskning

PS 9/15 – Oppsummering folkemøter og innbyggerundersøkelser ROR 17.3.15

PS 16/15 – Kommunereformen – revidering av fremdriftsplan

PS 43/15 – Kommunereformen – Fremdriftsplaner – Forhandlingsutvalg

PS 56/15 – Valg av forhandlingsutvalg, kommunereformen - Suppleringsvalg fra "opposisjonen»

PS 57/15 – Valg av kontaktperson - Kommunereformen

PS 112/15 – Valg av styringsgruppe for gjennomføring av kommunereformen

PS 119/15 – Kommunereform Revidering av framdriftsplan og forhandlingsutvalg

RS 5/15 – Kommunereformen – Referat styringsgruppemøte 19.01.15

RS 7/15 – Brev fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal – Tilbakemelding på prosessvedtak for kommunereformen

RS 19/15 – Kommunereformprosessen – ønsket om tilsynsfri sone
RS 21/15 – Kommunereformen – møtereferat styringsgruppemøte 25.03.15
RS 23/15 – Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen

2016:

PS 2/16 - Intensjonsavtaler - videre plan
PS 10/16 – Kommunereformen – intensjonsavtaler, spørreundersøkelser og folkemøter
PS 11/16 – Kommunereform – underskriftskampanje
PS 16/16 – Resultat spørreundersøkelse kommunereform
PS 22/16 – Kommunereform, intensjonsavtaler og stemmeseddel kommunereform

Styringsgruppen består av formannskapet med tillegg av en representant fra hvert parti som ikke sitter i formannskapet, og to tillitsvalgte. Gjemnes kommune utnevnte et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører, en representant fra opposisjonen, en tillitsvalgt og rådmannen.

I november 2014 sluttet Gjemnes seg til en utredning i regi av Telemarksforskning for kommunene i Romsdal. I 2015 ble en tilsvarende utredning igangsatt for Nordmøre. Telemarksforskning produserte en rapport for hvert av målene i kommunereformen, og en sluttrapport. Til sammen har vi 10 rapporter, som vurderer forskjellige sammenslåingsalternativer, hvor Gjemnes er med på ett alternativ i Romsdal, og fire alternativer på Nordmøre.

Felles prosess på Nordmøre – møter på overordnet nivå

21.10.2014	Felles formannskapsmøte
19.06.2015	Kollegiemøte i ORKidé – framlegg av delrapport 1 og 2 i kommuneutredningen
31.08.2015	Felles formannskapsmøte– tema: felles prosessplan for Nordmøre
15.10.2015	Temamøte om kommunereform – framlegg av delrapport 3 og 4 i kommuneutredningen
05.11.2015	Felles kommunestyremøte – framlegg av sluttrapport i kommuneutredningen
7.-8.01.2016	Fremtidsanalyse for Nordmøre
26.04.2016	Felles pressemøte etter innbyggerhøringer
18.05.2016	Felles møte (forhandlingsutvalg) etter innbyggerhøringene

Våren 2015 ble det avholdt 4 folkemøter i Gjemnes, med god oppslutning. Innbyggerne ble satt til å jobbe i grupper med problemstillinger som var sakset fra Kommunal og moderniseringsdepartementets veileder om kommunereformen. Disse problemstillingene var ikke så veldig presise, men det ble i hvert fall klart at innbyggerne er vesentlig opptatt av å ha et godt tjenestetilbud nært. I tillegg florerte det av mulige alternativer for mulig sammenslåing – 19 forskjellige konstellasjoner ble dratt opp – både i retning Romsdal og i retning Nordmøre. Representanter fra Ungdomsrådet innledet på alle disse møtene. Gjemnes kommune har også hatt et eget arrangement for elever på ungdomstrinnet og eler i videregående skoler. Elevene ble invitert til et møte/workshop der de fikk informasjon om reformen, samt muligheter til å komme med innspill. Det var gjort en uhøytidelig meningsmåling om retningsvalg blant ungdommene. Resultatet viste overvekt mot Molde. Politisk ledelse har også hatt informasjon klassevis på ungdomstrinnet.

Intensjonsavtaler 1. runde

På bakgrunn av rapportene fra Telemarkforskning og deres anbefalinger, ble det i november/desember 2015 igangsatt forhandlinger på Nordmøre med 7 kommuner; Averøy, Aure, Halså, Gjemnes, Kristiansund, Smøla og Tingvoll. Alle kommuner på Nordmøre hadde fram til i januar 2015 mulighet til å slutte seg til forhandlingene. Smøla valgte å fratru disse forhandlingene og avslutte sin utredning. Det ble inngått intensjonsavtale mellom disse 6 kommunene 29.2.2016.

Alternativ 6K/7K

17.11.2016	Første sonderingsmøte
01.12.2016	Forberedende rådmannsmøte
16.12.2016	Andre sonderingsmøte
07.01.2016	Forberedende rådmannsmøte
08.01.2016	Ordførermøte
11.01.2016	SWOT-analyse for 7K
13.01.2016	Sonderingsmøte
27.01.2016	Sonderingsmøte
12.02.2016	Forhandlingsmøte
22. - 23.02.2016	Forhandlingsmøte ordfører/rådmenn
29.02.2016	Siste forhandlingsmøte – underskrevet avtale

For Romsdalsiden ble det avholdt flere møter i desember og januar med siktemål å beskrive en mulig ny kommune. Deltakende kommuner var Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Molde og Nesset. I februar ble det forhandlinger om intensjonsavtalen, hvor også Rauma var med i tillegg til de nevnte kommuner. Det ble inngått intensjonsavtale med disse 8 kommunene.

Det ble avholdt to felles kommunemøter i forbindelse med rapportene fra Telemarkforskning; 23.02.15 og 09.06.15

En startet først med å utarbeide en beskrivelse av den nye kommune. Forhandlingsutvalgene møttes fire ganger for å jobbe fram beskrivelse.

- 26.11.2015
- 11.12.2015
- 04.01.2016
- 08.01.2016

Deretter ble beskrivelsen behandlet i de respektive kommuner. det var forhandlinger med åtte kommuner den 24. og 25.2.2016. Den 3.3.2016 ble intensjonsavtalen signert.

I mars 2016 var det nye runder med folkemøter – kommunen arrangerte ett – med ca. 200 deltakere i Batnfjordsøra, og kommunen deltok i tillegg på to andre folkemøter som av arrangert av grendene – ett i ytre del av kommunen, og ett i indre del. Ungdomsrådets leder deltok og hadde innledning på møtet i Batnfjordsøra. I tillegg ble ansatte i kommunen invitert på allmøte om kommunereformen. Tillitsvalgte har vært representert i styringsgruppe og forhandlingsutvalg. Det ble avholdt drøftingsmøte med tillitsvalgte 9.6.2016, og saken skal behandles i Arbeidsmiljøutvalget 17.6.2016.

Resultater spørreundersøkelse april 2016

Gjemnes kommune gjennomførte en spørreundersøkelse om kommunereformen i april. Det ble stilt flere spørsmål om kommunereformen, ikke bare om sammenslåingsalternativene.

Det er spurt et representativt utvalg av innbyggerne ut fra kjønn og alder. Det er også spurt innbyggere på alle postnummer (ikke vektet ut fra innbyggertall i hver krets). Samlet sett gir utvalget på 300 personer et godt grunnlag for å tolke folkemeningen. Undersøkelsen har en statistisk feilmargin på 2-5 %. Det vil si at der det bare er små forskjeller i svarene kan man ikke si sikkert at det faktisk er en forskjell.

Hva er best av egen kommune og nye kommuner?

De som ble spurt kunne gi score fra 1 (dårligst) til 5 (best) for hvert av de tre alternativene med å bestå som egen kommune, bli med i Romsdals-alternativet eller gå retning Nordmøre.

Gjennomsnittet av svarene gir en score på 3,0 for egen kommune, 2,9 for Romsdal og 2,8 for Nordmøre. Alle tre alternativene scorer dermed «midt på treet». Men det er mange som har gitt enten høy score (4 eller 5) eller lav score (1 eller 2). Dermed skjuler gjennomsnittet at det er til dels svært ulike oppfatninger blant innbyggerne om hvert alternativ, også om det å bestå som egen kommune. For Kristiansunds-alternativet er det signifikant flere som har gitt lav score enn høy score; for de to andre alternativene kan man ikke si sikkert at det er noen forskjell.

Er Molde- eller Kristiansundsalternativet best?

Innbyggerne ble også spurt om hvilket alternativ de mener er best dersom det uansett blir bestemt at Gjemnes kommune skal slå seg sammen med andre kommuner. Svaret er ikke entydig: 50 % peker på Molde, 46 % peker på Kristiansund. Feilmarginen i undersøkelsen er her 5,2 %, det vil si at man kan ikke si om den forskjellen på 4 % er reell.

Deling

Det er imidlertid signifikant flere som mener at det er mest naturlig at hele kommunen (54 %) blir med inn i en ny kommune. 43 % mener bare deler av Gjemnes bør gå med inn i en ny kommune.

Undersøkelsen viser tendenser i retning av at innbyggerne i indre del av kommunen heller vil til Molde dersom kommune blir slått sammen med Kristiansund. I ytre del av kommunen er det en tendens at innbyggerne heller vil slås sammen med Kristiansund, dersom Gjemnes for øvrig slås sammen med Molde.

Hvor mange andre kommuner bør være med mot en by?

43 % mener at minst tre andre landkommuner bør være med dersom Gjemnes går inn i en ny kommune sammen med enten Molde eller Kristiansund, mens 23 % mener det er tilstrekkelig at minst to andre landkommuner er med. Kun 12 % mener at minst én annen landkommune bør være med sammen med Gjemnes.

Hva blir bedre i en ny, større kommune, og hva blir dårligere

Et flertall mener at kompetansen blir bedre i en ny kommune. Folk tror også at tilrettelegging for næringsutvikling blir bedre.

Flertallet mener at muligheten til å påvirke utviklingen blir dårligere. Det er også en del som tror at tilbudet innenfor helse og omsorg blir dårligere i en ny kommune.

Målsettingen for kommunereformen

Jevnt over mener et flertall at alle målsettingene for kommunereformen er viktig. Dette gjelder både gode og likeverdige tjenester, samfunnsutvikling, lokaldemokrati og robust og bærekraftig økonomi.

Folkeavstemninger/spørreundersøkelser

Alle kommunene som var tilsluttet disse avtalene, hadde en eller annen form for innbyggerhøring i slutten av april 2016 – enten spørreundersøkelser eller folkeavstemning. Resultatet av disse innbyggerhøringene tilsa at det ikke ble mye igjen av intensjonsavtalene om politikerne i de respektive kommunene vil legge avgjørende vekt på resultatet. (Og det har flere politikere i disse kommunene gitt uttrykk for at de vil). Gjemnes kommune hadde spørreundersøkelse i slutten av april og folkeavstemning i juni. Hvis en skal spørre folket om deres mening, må en ha realistiske alternativer, og ikke oppsmuldrede 6- og 8- kommuners avtaler hvor det kan synes at de fleste kommunene faller fra. Gjemnes innledet dermed nye forhandlingsrunder. Utgangspunktet var byene, og for vår del kunne de omkringliggende kommuner som måtte ønske det, også være med.

Nye forhandlinger – intensjonsavtaler runde 2

Det ble i uke 19 og 20 forhandlet både med Kristiansund kommune, og med Nettet og Molde. Dette har resultert i to nye intensjonsavtaler – en med Kristiansund, og en med Nettet og Molde. Intensjonsavtalene ble forelagt kommunestyret i Gjemnes 24.5.2016, og deretter lagt ut som grunnlag for folkeavstemningen.

Folkeavstemning 6.6.2016

I folkeavstemningen i Gjemnes kommune var det 1305 personer som stemte av 2022 stemmeberettigede.

Tilsammen var det 65 % valgdeltakelse i Gjemnes kommune. Valgdeltakelsen var stor. Ved siste kommunevalg var det 64,1 % som stemte.

Stemmeseddelen hadde følgende spørsmål:

Spørsmål 1:

- Gjemnes bør bli del av en større kommune.
- Gjemnes bør fortsette som egen kommune.

Spørsmål 2:

Dersom Gjemnes blir del av en større kommune, hvilket alternativ velger du?

- Kristiansund
- Molde og Nettet

I tabellen nedenfor er valgdeltakelsen fordelt på krets.

Valgdeltakelse - folkeavstemning

Krets	Valgdeltakelse	Stemmeberettigede	Prosent
Batnfjord krets	586	908	64,54
Torvik krets	211	338	62,43
Ytre Gjemnes krets	157	247	63,56
Indre Gjemnes krets	351	528	66,48
Ukjent krets	0	1	0

Ungdom under 18 fikk også stemmerett. Ordningen omfattet de som fyller 16 i 2016. 16 og 17 – åringene i Gjemnes utgjør 63 personer. Av disse valgte 33 å benytte seg av stemmeretten, hvilket utgjør en deltakelse på 52,4 % av de under 18 år.

Svar på stemmeseddelen		Antall
Spørsmål 1: Større kommune	Spørsmål 2: Kristiansund	205
Spørsmål 1: Større kommune	Spørsmål 2: Molde og Nesset	407
Spørsmål 1: Større kommune	Spørsmål 2: Blank	1
Spørsmål 1: Egen kommune	Spørsmål 2: Kristiansund	383
Spørsmål 1: Egen kommune	Spørsmål 2: Molde og Nesset	223
Spørsmål 1: Egen kommune	Spørsmål 2: Blank	60
Spørsmål 1: Blank	Spørsmål 2: Kristiansund	1
Spørsmål 1: Blank	Spørsmål 2: Molde og Nesset	25
Spørsmål 1: Blank	Spørsmål 2: Blank	0
Totalt antall fordelte stemmesedler		1305

Totalt stemmer større kommune: $205 + 407 + 1 = 613$

Totalt stemmer egen kommune: $383 + 223 + 60 = 666$

Blanke stemmer kommune: 26

Totalt stemmer mot Kristiansund: $205 + 383 + 1 = 589$

Totalt stemmer mot Molde og Nesset: $407 + 223 + 25 = 655$

Blanke stemmer retning: $1 + 60 = 61$

Kommentar til resultatet

51 % ønsker at Gjemnes kommune fortsetter som egen kommune. 47 % ønsker en større kommune, og 2 % stemte blankt.

Av de som vil ha en kommunesammenslåing, er det et flertall for Molde. Av de som har stemt for egen kommune, er det flertall som ønsker sammenslåing med Kristiansund, dersom kommunesammenslåing skulle bli aktuelt. Regner man sammen svarene for alternativene, uansett om det er avgitt for større eller egen kommune, blir det 50 % som ønsker Molde/Nesset, og 45 % som ønsker Kristiansund. 5 % av stemmene for retningsvalg er blanke.

Resultatet i Gjemnes er ikke av samme, entydige karakter som det vi har sett i de mindre nabokommunene, der et stort flertall ønsker å fortsette som egen kommune.

Egen kommune, 0 – alternativet

Nedenfor vil rådmannen framstille 0 – alternativet (egen kommune) opp mot kommunereformens mål med tilhørende kriterier. Det vil bli gitt en vurdering for hvert av målene, og til slutt en oppsummerende konklusjon vedr alle målene.

Økonomisk status og utvikling

Økonomisk soliditet

Vi har hatt en positiv utvikling i nøkkeltallene de siste årene.

De 4 siste årene har brutto driftsresultat og netto driftsresultat vært slik:

År	Brutto driftsresultat i mill. kr.	Netto driftsresultat i mill. kr.
2015	14,460	13,041
2014	18,092	15,980
2013	14,678	12,383
2012	6,277	3,400

Utviklingen siden 2012 har vært denne:

2015	6,6 %	5,9 %
2014	8,5 %	7,5 %
2013	7,1 %	5,9 %
2012	3,4 %	1,8 %

I gjennomsnitt for disse 4 årene utgjør brutto driftsresultat og netto driftsresultat hhv 6,4 % og 5,9 %.

Disse nøkkeltall skal kommunen være fornøyd med. Det er få kommuner i Møre og Romsdal som kan vise til så gode resultater de siste årene.

På 4 år er det nedbetalt akkumulert underskudd med 23,5 mill. kr., og i tillegg vil kommunen nå få ca.14,469 mill. kr. som egenkapital for framtidige investeringer.

Kommunen sin lånegjeld utgjør ved årsskiftet 165,4 mill. kr., en netto reduksjon på 2,584 mill. kr. i.f.t. 2014. Netto lånegjeld pr. innbygger utgjør kr. 55 776 ved årsskiftet, en reduksjon på kr. 1 767 i.f.t. 2014. Siden 2012 har lånegjeld pr. innbygger blitt redusert med kr. 4 617.

Kommunens økonomi har bedret seg betydelig i løpet av relativt kort tid. Dette viser den positive utviklingen i brutto- og nettodriftsresultat, samt nøkkeltall i KOSTRA. De omfattende driftstiltakene og omstruktureringene som er satt i verk, fortsetter å vise positiv effekt. Den økonomiske styringen har administrasjonen og lederne tatt på alvor med god kostnadskontroll. Kommunens tjenesteproduksjon for ansvarsområdene 1000-5100 viser en mindreutgift på 1,8 mill. kr.

Det legges opp til betydelige investeringer innen skole, og pleie- og omsorg den neste 5-årsperioden. Dette er et stort løft, og kan ikke realiseres uten en betydelig andel egenkapital. Det er bestemt 30 % egenkapital som finansiering av investeringsoppgavene.

«Tabellen under (fra TFs notat) viser andelen av de totale netto driftsutgiftene på ulike tjenesteområder i 2015.

Tabell 1 Del av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA 2015/beregninger ved Telemarksforsking

	Gjemnes kommune			K-gr. 2	Hele landet
	2013	2014	2015	2015	2015
Administrasjon og styring	8,9	10,2	10,3	10,5	7,6
Barnehage	10,8	12,2	12,6	11,5	14,8
Grunnskole	25,4	25,1	26,0	24,0	23,7
Pleie og omsorg	33,7	36,2	34,3	32,7	30,0
Kommunehelse	4,1	4,7	4,6	5,3	4,4
Samhandling	2,0	2,0			
Sosialtjeneste	1,1	1,1	1,4	3,5	5,8
Barnevern	5,1	4,7	4,3	3,3	3,4
Sum sentrale tjenesteområder	91,1	96,2	93,5	90,8	89,7
VARF	-0,2	-1,1	-0,5	-0,4	-0,7
Fys. planlegging	0,6	0,7	1,3	1,2	1,1
Kultur	3,4	3,7	3,8	3,4	3,8
Kirke	1,4	1,4	1,4	1,6	1,2
Samferdsel	1,2	1,3	1,4	2,1	1,4
Bolig	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	0,1
Næring	0,1	0,8	-1,7	0,5	0,3
Brann og ulykkesvern	1,6	1,7	2,1	1,5	1,4
Tjenester utenfor kommunalt ansvar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3

På de sentrale områdene hadde Gjemnes i 2015 en høyere andel ressursbruk (netto driftsutgifter/egenfinansiering) på grunnskole, pleie og omsorg og barnevern enn både landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. På administrasjon og styring og kommunehelse var ressursbruken høyere enn landssnittet, men lavere enn sammenlignbare kommuner. På barnehage var ressursbruken høyere enn sammenlignbare kommuner, men lavere enn landsgjennomsnittet. På sosialtjeneste var andel ressursbruk lavere enn både sammenlignbare kommuner og landssnittet. Totalt hadde Gjemnes i 2015 en høyere andel av ressursbruken på de sentrale tjenesteområdene med 93,5 prosent enn sammenlignbare kommuner (90,8 prosent) og landssnittet (89,7 prosent).»

Nytt inntektssystem for kommunene

Konsekvensene av nytt inntektssystem er beskrevet i TFs notat.

«Tabell 2 Fordelingsvirkninger av endringer i inntektssystemet. I mill. kr. Kilde: Kommuneproposisjonen for 2017.

	Innb. 1.1.15	Utgiftsutjevning	Fordelingsvirkning		Totalt
			Grad. basistilskudd	Regionalpol. tilskudd	
Gjemnes	2 580	-0,9	-1,2	-1,6	-3,7

Totalt er Gjemnes kommune anslått å få en effekt av de foreslåtte endringene på -3,7 mill. kr. I oppsettet fra KMD er det også vist effekter av inntektsgarantiordningen, inkl. finansiering (48 kr per innb.).¹ Etter INGAR (2,9 mill. kr) er effekten for Gjemnes anslått til -0,9 mill. kr. Beregningene fra departementet baserer seg på kriteriedata og utgiftsbehov for 2014, basistilskudd fra 2015 (12,8 mill. kr) og distriktsindeks fra 2014.

Våre illustrasjonsberegninger, basert på mer oppdaterte data, viser en samlet effekt for Gjemnes på minus 4,1 mill. kr (dvs. før INGAR). Fordelt med -1,2 mill. kr på utgiftsutjevningen, -1,4 mill. kr på gradert basistilskudd og -1,6 mill. kr på regionaltilskudd.»

Gjemnes kommune har vært på Robek-listen i en del år, og dette har ført til hard prioritering, der vedlikeholdet av kommunale bygg og anlegg har tapt. Vi har et etterslep på dette området som ikke er kostnadsberegnet, men som nok beløper seg til flere millioner. Den demografiske utviklingen som er vist i tabeller innledningsvis, vil medføre press på pleie- og omsorgstjenestene.

Vurdering

Vi har rimelig god økonomi i dag, og selv om reservene våre ikke er store, øker de år for år. Samtidig vet vi at dette er en situasjon som kan snu seg fort. Skal en bygge soliditet, er ikke dette gjort over natten, og en kan ikke slappe av på oppfølgingen. Det blir en utfordring for Gjemnes å opprettholde samme omfang og kvalitet på tjenester, og i tillegg ivareta forpliktelser vedr samfunnsutvikling når inntektene reduseres. Dette vil gjøre det vanskelig å redusere eiendomsskatten i særlig grad. Det er fortsatt et potensiale i å redusere driften ned til kommunegruppe 2, som tabellen til TF viser, men dette vil medføre merkbare kutt i tilbudet til innbyggerne. Rådmannen har også med en viss bekymring registrert at noen ordførere i større kommuner som er vertskap for interkommunale samarbeid, nå signaliserer at de vurderer økning i prisen for deltakelse i samarbeidene. Slike holdninger kan fort bre om seg, og gjelde våre samarbeidspartnere også.

Gode og likeverdige tjenester – myndighetsutøvelse

Dette er de 10 kriteriene ekspertutvalget som regjeringen satte ned i 2014, mener kommunene må vurdere i forhold til velferdstjenester i framtida:

1. Kapasitet
2. Relevant kompetanse

¹ Inntektsgarantiordningen (INGAR) sikrer i dagens system at ingen kommune opplever en for brå nedgang i rammetilskuddet, ved at nedgangen fra et år til et annet ikke kan bli lavere enn 300 kroner pr. innbygger under beregnet vekst for pr. innbygger for hele landet. Denne ordningen foreligger det ikke forslag om å endre på.

3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Identitet

Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse

Kapasiteten på tjenesteytingen er jevnt over god i en normal driftssituasjon. Det kan være problematisk å håndtere «topper» av lengre varighet. I TFs notat vil økningen i antall eldre fram mot 2040 kreve 55 flere årsverk i helse og omsorg pr 1000 innbyggere.

Fagmiljøene er relativt små. Det er ofte én ansatt som besitter kompetanse og har ansvaret for saksbehandling på et eller flere sentrale områder eller tjenester. Dette gjelder f.eks. byggesak, oppmåling, lønn, natur- og viltforvaltning, saksbehandling av tildeling av omsorgstjenester, flyktningetjeneste osv. Vi mangler også stillingshjemler til faggrupper innen helse- og omsorg som f.eks. ergoterapeut, kommunepsykolog og egen jordmor. Når det gjelder jordmor, er dette en lovpålagt stilling, og vi kjøper 20 % fra en annen kommune. Pr i dag er det ikke et lovkrav at kommunen skal ha psykolog eller ergoterapeut, men det diskuteres å innføre dette som krav.

Vi har flere ansatte i sentrale stillinger, som har arbeidet i flere titalls år i kommunen. Disse ansatte har en unik kompetanse både om arbeidsfeltet sitt, og om kommunen.

Det å være den eneste ansatte med en bestemt kompetanse, kan nok oppleves som ganske ensomt. Det er få, om noen, å diskutere faglige spørsmål med. Det å kunne drøfte en sak med noen som har samme kompetanse vil ofte belyse en sak bedre – en får flere innspill og andre innfallsvinkler. Det er ikke dermed sagt at saksutredningen pr i dag ikke er forsvarlig, men ting kan alltid gjøres bedre. Det sier seg også selv at tjenesten er sårbar ved sykdom, og ved turn – over. Det tar tid å bygge opp kompetanse hos en nyansatt. I økonomisk trange tider, blir dessverre ofte kompetanseheving nedprioritert. Det å på egen hånd skulle følge med alle endringer i lover, forskrifter og veiledere fra staten, er krevende, og det settes lite tid av til egenstudium i en travel hverdag.

I dag rekrutterer vi greit til de fleste tjenester, men for de stillingskategorier «alle andre» har problemer med å rekruttere, f.eks. sykepleiere, sliter tidvis også vi. For tiden er de største utfordringene med rekruttering knyttet til barnehagelærere.

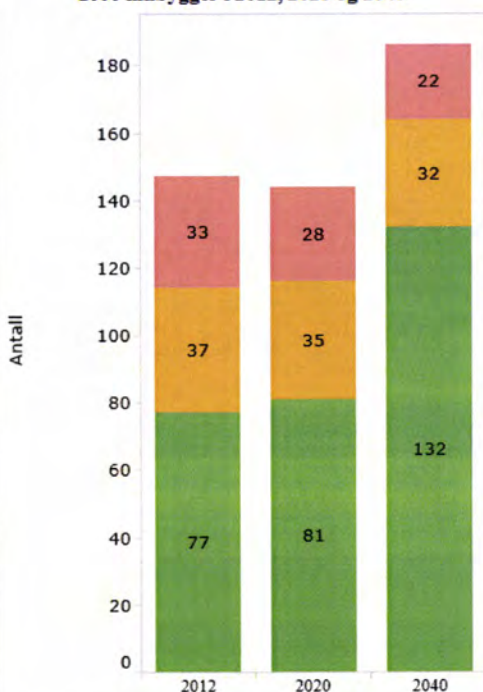
Tjenestebehov

Velg kommune

Gjemnes

Tjenedata fra KOSTRA 2012. I beregningene av tallet på tjenestemottakere og arbeidskraftbehov framover er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrader og standard på tjenestene som i 2012.

Antall tjenestemottakere, årsverk og årsverk per 1000 innbygger i 2012, 2020 og 2040

Velg kategori

- Antall tjenestemottakere
- Årsverk
- Årsverk per 1000 innb.

Hvert element i figuren er symbolisert med en egen farge

- Behov for lærerårsverk i grunnskolen
- Behov for årsverk i barnehagene
- Behov for årsverk institusjon og hjemmetjeneste

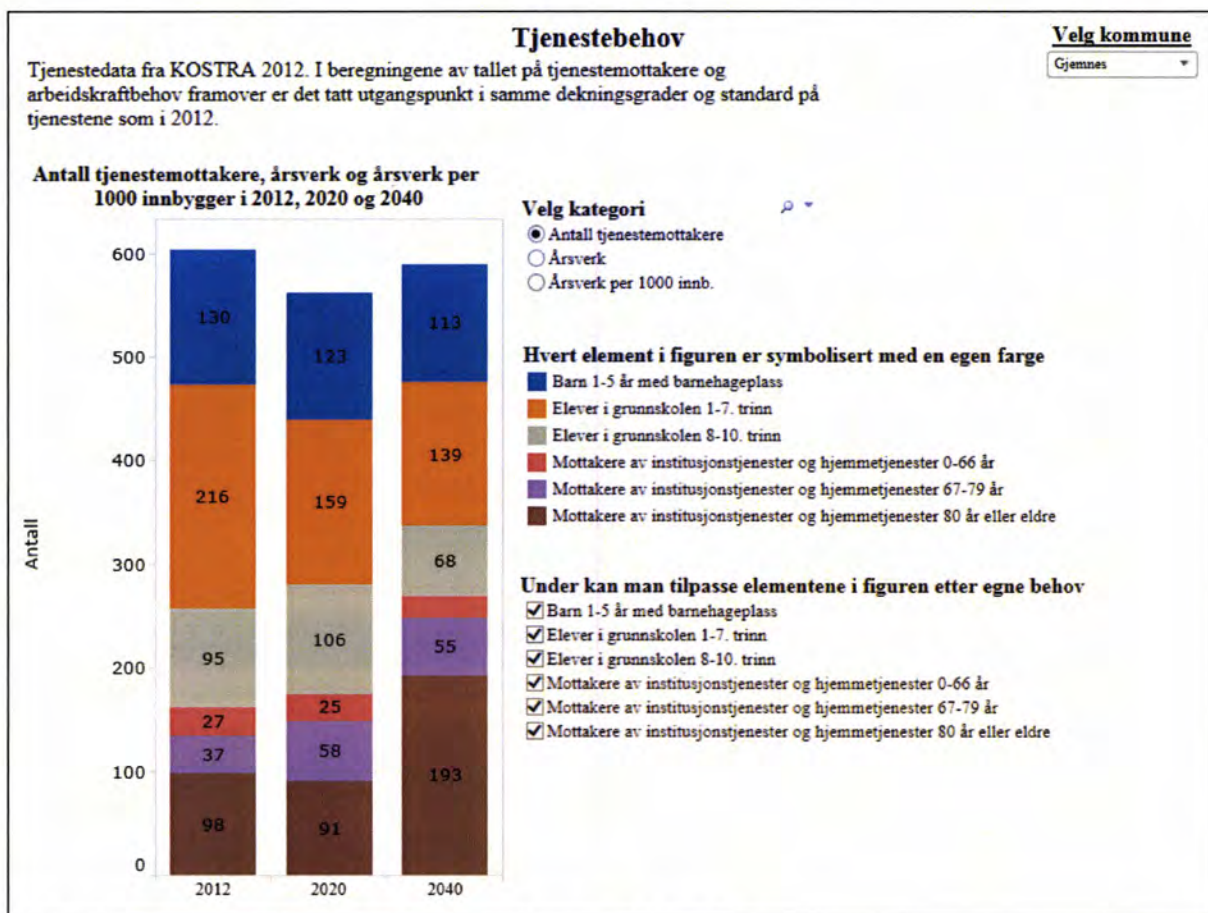
Under kan man tilpasse elementene i figuren etter egne behov

- Behov for lærerårsverk i grunnskolen
- Behov for årsverk i barnehagene
- Behov for årsverk institusjon og hjemmetjeneste

Tabell: Tjenestebehov, antall årsverk i Gjemnes kommune i 2020 og 2040.

Kilde: Kommunedata (<http://kommunedata.regjeringen.no/tjenestebehov/>)

Pr 1.1.2016 har vi 87,5 årsverk i helse og omsorg. Vi har 32 årsverk i undervisningsstillinger i grunnskolen. I de kommunale barnehagene er det 25 årsverk, og det er 13 årsverk i de private.

Tabell: Tjenestebehov, antall tjenestemottakere i Gjemnes kommune i 2020 og 2040.

Kilde: Kommunedata (<http://kommunedata.regjeringen.no/tjenestebehov/>)

Faktorer	Virksomhet	Gjemnes kommune	Fylke	Norge
Lavinntekt 0-17 år		4,1	8,7	11
Barn av enslige forsørgere		12	14	15
Arbeidsledige 15-29 år		1,2	2,3	2,7
Ensomhet, Ungdata		-	17	18
Trives på skolen, 10 klasse		86	86	85
Alkohol – har vært beruset		-	12	14
Fornøyd med lokalmiljøet; Ungdata		-	71	70

Tabell: Folkehelseprofil 2016 – et utvalg faktorer for Gjemnes kommune. Tall i prosent.

Kilde: Folkehelseinstituttet, avdeling for helsestatistikk. For ytterligere informasjon: [Folkehelseprofil](#)

Effektiv tjenesteproduksjon

I følge fjorårets (2015) kommunebarometer var vi den mest effektive kommunen på Nordmøre. I årets måling har vi falt noen plasser, men er fortsatt relativt høyt på listen. En svale gjør dog ikke en sommer, og vi har fortsatt mye å gå på når vi sammenligner KOSTRA-tall for enkelttjenester med andre kommuner eller fylket. En del tjenester greier vi ikke å produsere effektivt alene. Gjemnes kommune kunne gjerne hatt egen legevakt, men det ville blitt svært kostbart. Det samme gjelder lovkravet til kommunale akutte døgnenger (KAD) som kom 1.1.2016. Dette tilbudet fordrer at det er lege tilgjengelig 24/7. Vi har i samarbeid om dette med tre andre

kommuner. Det er også interkommunalt samarbeid på mange andre områder som er beskrevet nedenfor.

Samarbeidsløsninger

Gjemnes kommune deltar i over 40 interkommunale samarbeid. Dette er et ganske normalt antall samarbeid for en kommune på Gjemnes sin størrelse. Gjemnes kommune har til dels betydelig interkommunalt samarbeid både mot Molde, Kristiansund, men også mot Eide, Fræna, Nesset, Averøy og Tingvoll.

Noe av dette er aksjeselskap som skal løse oppgaver for det offentlige, (f.eks. Kystlab AS) eller bidra til samfunnsutvikling (f.eks. Samspleis as, Gassveien Fv215 – 279). I noen tilfeller er det funnet mer hensiktsmessig å at flere kommuner sammen etablerer et interkommunalt selskap (IKS), med hjemmel i lov om interkommunale selskaper. I motsetning til aksjeselskap som kan ha private eiere, er IKS heleid av kommuner. Eksempler på dette Interkommunalt arkiv (IKA) IKS, som eies av alle kommunene i Møre og Romsdal, og Romsdhalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RiR) som eies av kommunene på Romsdhalvøya. Hoveddelen av IKS'ene Gjemnes kommune er med i, har base i Molde.

Andre samarbeid har hjemmel i kommunelovens §§ 27 – 28, og benevnes «tjenestesamarbeid». Disse kan ha eget styre, eller være rent administrativt styrt. Eksempler på dette er datasamarbeidet på Nordmøre; IKT ORKidé, Innkjøpssamarbeidet på Nordmøre, barnevernssamarbeidet mellom Averøy, Kristiansund og Gjemnes kommuner. Videre har kommunen felles skattekontor (skatteoppkreveren) med Kristiansund kommune. Hoveddelen av de tjenestesamarbeidene Gjemnes kommune er med i, har base i Kristiansund.

Andre sammenslutninger uten formell hjemmel, men avtalebasert, eksisterer også – f.eks. Nordmøre interkommunale utvalg mot akutt forurensning (NIUA) og Friluftsrådet.

I tillegg foregår det et kjøp og salg av tjenester mellom kommunene. Eksempler på dette er at Gjemnes selger tjenester innfor landbruk til Kristiansund, og kjøper tjenester vedr bibliotek fra samme. Videre er kjøp og salg av lærertjenester i kulturskolen mellom flere kommuner på Nordmøre og i Romsdal.

I forbindelse med kommunereformen, er det fra staten påpekt at interkommunale samarbeid fører til at politikerne mister noe av den direkte styringen av det kommunale tilbudet – et slags «demokratiunderskudd». Målsettingen i kommunereformen om «gode og likeverdige tjenester» henspiller bl.a. på at kommunene skal være store nok til at tjenestetilbudet blir likt for alle, og at det ikke skal være behov for interkommunale tjenester.

Valgfrihet

Vi har offentlige og private skoler og barnehager i kommunen i dag. Ellers er vi såpass liten at det stort sett er en av alt, og dette begrenser valgfriheten. Avstand er også en begrensende faktor for å velge alternative tilbydere.

Myndighetsutøvelse og rettsikkerhet

Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse

På lik linje med det som er nevnt under tjenester, er kapasiteten god nok i dagens situasjon og ved normal drift. Vi registrerer imidlertid at det blir stadig økte krav mht. utredninger og rapportering.

Tilstrekkelig distanse

Det er forholdsvis sjelden at det oppstår problemer vedr habilitet blant saksbehandlerne. I slike tilfeller kan saksbehandlingen ivaretas et nivå høyere opp i organisasjonen. En av årsakene til at problemet sjelden oppstår, er at flere sentrale saksbehandlere og ledere som fatter mange enkeltvedtak, ikke kommer fra Gjemnes opprinnelig. Selv om de har skaffet seg familie i Gjemnes og til dels har bodd her mange år, har de ikke den forekomsten av nær slekt i kommunen, som en hjemmehørende saksbehandler kan ha. Denne sammensetningen av tilgang på god lokal kunnskap og en viss fjernhet fra innbyggerne gjør at saksbehandlingen blir tilfredsstillende og habilitetsproblemer forekommer sjelden. Gjemnes kommune har også en gjensidig avtale med Tingvoll kommune om «lån av rådmann» /setterrådmann, dersom rådmannen er inhabil. Dette var f.eks. aktuelt når Gjemnes kommune skulle behandle reguleringsplan for et hyttefelt på Åndal (forrige rådmann), og Gjemnesrådmannen er nå involvert i to reguleringsaker i Tingvoll kommune.

En omtrentlig oversikt enkeltvedtak 2014, 2015 og til nå i 2016:

	Helse og omsorg/NAV	Skole	Barnehager	Areal og drift	Kultur og næring	Totalt
Antall vedtak	970	107	23	3821	86	5007
Antall klager	8	4	2	31	2	47
Klager tatt til følge komm.	5	2	1	20	0	28
Klager sendt FM	1 tatt til følge	0	1 tatt til følge	5 ikke tatt til følge	0	

Hjemmelen for sakene er bl.a.:

Helse- og omsorgstjenesteloven, sosialtjenesteloven, jordloven, plan og bygningsloven, forurensningsloven, skogbruksloven, konsesjonsloven, lov om brann, naturmangfoldloven, viltloven, veiloven, opplæringsloven, barnehageloven og lov om motorferdsel i utmark. Alle lovene har en solid mengde forskrifter som også er hjemmel for vedtak.

Oversikten er ikke helt nøyaktig. Ikke alle virksomheter har meldt inn antall vedtak, og politiske enkeltvedtak er stort sett bare tatt med på kultur og næring, og de utelatte vedtak utgjør i denne sammenheng et fåtall. Selv om det kanskje mangler noen vedtak i oversikten, gir dette et bilde av aktivitet som kanskje ikke er så veldig godt kjent blant innbyggere og politikere. Saksbehandling av enkeltvedtak krever en grundig utredning der parten skal ha muligheter til å ivareta sine interesser. Rettsikkerhet er av justisdepartementet definert som innholdsmessig riktige avgjørelser i vedtak og dommer. Det betyr forutsigbarhet, rettferdighet, likhet og upartiskhet i saksbehandling.

«Det resultatorienterte rettsikkerhetsbegrepet innebærer at rettsikkerhet er realisert i det omfang at borgerne får de rettigheter og ytelser de har krav på etter lovgivningen, og ikke pålegges andre plikter enn de det er hjemmel for å pålegge dem.» (Statskonsult i rapport av 2001 undersøkelse av hvordan Fylkesmannen utøver sine rettsikkerhetsoppgaver)

Disse definisjonene av rettsikkerhet sier noe om hvilke hensyn som skal ivaretas i saksbehandlingen.

Det er relativt få klagesaker, og ca. halvparten tas til følge av kommunen. I en del saker er Fylkesmannen klageinstans, men Fylkesmannen har i svært liten grad gitt klageren medhold.

Nye oppgaver

Som nevnt i innledningen, har kommunene fått mange nye oppgaver gjennom de siste tiårene. Regjeringens ekspertutvalg har utredet hvilke nye oppgaver som kan overføres til større, og mer robuste kommuner. Utvalget har lagt til grunn at for å overta nye oppgaver, må kommunene ha minst 15 000 innbyggere for å overta nærmere angitte oppgaver, og opp til 100 000 innbyggere for å kunne ta ansvar for andre, f.eks. videregående skoler.

Vurdering

Det å rekruttere mange nye årsverk bare i helse og omsorg fra mot 2040, ser rådmannen på som svært utfordrende. Situasjonen er ikke enestående for Gjemnes. Dette tilsier at ingen kommuner kan drifte helse og omsorg videre som i dag. Noe økning må en uansett påregne, og dette kan bli vanskelig nok. I en større kommune vil ikke økningen i antall årsverk være noe mindre med samme drift som i dag, men en større kommune har i utgangspunktet mer utviklingskraft enn en liten.

Rekruttering av barnehagelærere i en større kommune vil neppe være noe enklere enn dagens situasjon. Barnehagene våre skal i utgangspunktet være lokalisert der de er i dag. De vil dermed ikke framstå med mer attraktive lokaliseringer enn de har i dag.

Det er som kjent vanskelig å spå om framtiden, men vi vet at kommunene påføres stadig flere, og mer spesialiserte oppgaver. Dette krever et større tilfang av kompetent arbeidskraft.

Kommunen har lagt ned til dels store ressurser og kapital i flere interkommunale samarbeid spesielt mot Kristiansund. Gjemnes kommune har vært medlem av ORKidé – Nordmøre regionråd, og assosiert medlem av Romsdal regionråd (RoR) fram til 2012. I 2012 valgte Gjemnes å ikke melde seg inn i RoR. Det har falt naturlig at samarbeidsløsningen, spesielt vedr tjenester, er blitt knyttet nordover. De fleste dataløsningene kommunen har nå i dag er basert gjennom samarbeidet mot Nordmøre, som felles økonomisystem, barnehage- og skolesystem, helse- og omsorgssystem m.fl. Kommunikasjonsløsningen innen IKT er knyttet Nordmøre og Kristiansund.

Hensikten med en kommunereform er også å få redusert interkommunale samarbeid av flere årsaker, deriblant at beslutninger stadig fattes utenfor formannskap/ kommunestyre. De interkommunale samarbeidene er ressurskrevende, spesielt overfor nøkkelpersoner i organisasjoner, som deltar enten som styremedlemmer eller som fagpersoner.

Men rådmannen innser også at Gjemnes kommune må akseptere noe interkommunalt samarbeid eller kjøp av andre i framtiden. Samfunnet er i stadig omstilling, og nye reformer og oppgaver kommer fra statlig/ fylkeskommunalt, og som krever et slikt samarbeid.

Gjemnes kommune er pr i dag avhengige av interkommunalt samarbeid for å løse enkelte oppgaver. Dette skyldes både problemer med å rekruttere riktig kompetanse, at det kan bli uforholdsmessig dyrt å drive tjenesten selv, enten fordi vi er en liten kommune, eller fordi tilbudet krever en vaktberedskap 27/7/365. (f.eks. på IKT). Innenfor barnevern gjelder ikke nærhetsprinsippet om at oppgaver bør løses nærmest mulig brukeren. I denne tjenesten er det særdeles viktig med distanse og et sammensatt, stort fagmiljø. Gjemnes kommune kan ikke ut fra

sin størrelse aksle nye, større oppgaver i særlig grad- Spesielt gjør dette seg gjeldende når vi tar i betraktning at forskning viser at oppgaver som overføres fra staten til kommunen bare finansieres med ca. 70 % av kostnadene.

Det faktum at få klager på kommunale vedtak, kan ha flere årsaker. Det kan være så enkelt at de fleste søknader om tjenester eller tillatelse imøtekommes. Noen tenker kanskje at det ikke nytter å klage. Andre er fornøyd med den tjenesten de er tildelt eller vedtaket som er fattet, selv om det kanskje ikke er helt i tråd med det som de har søkt om. Fylkesmannen er klageinstans i mange saker om enkeltvedtak både innenfor helse- og omsorg, areal og drift og oppvekst. Når noen klager på et vedtak, skal den som fattet vedtak, vurdere saken på nytt. Opprettholdes vedtaket, sendes klagen videre til klageinstansen. Klageinstansen kan opprettholde vedtaket, eller ta klagen til følge, helt eller delvis. Fylkesmannen som klageinstans vurderer ikke bare om vedtaket er rimelig eller ikke, men ser også på utredningen og gir en vurdering av de forhold som er vektlagt og om saksutredningen ivaretar rettssikkerheten til innbyggeren. At så få klager tas til følge av Fylkesmannen, tar rådmannen som et tegn på at saksbehandlingen i Gjemnes kommune holder et kvalitativt godt nivå, og at tjenestetilbudet som det evt. klages over, har god nok standard.

Samfunnsutvikling

Regjeringens ekspertutvalg legger følgende til grunn vedr denne målsettingen, jfr TFs notat:

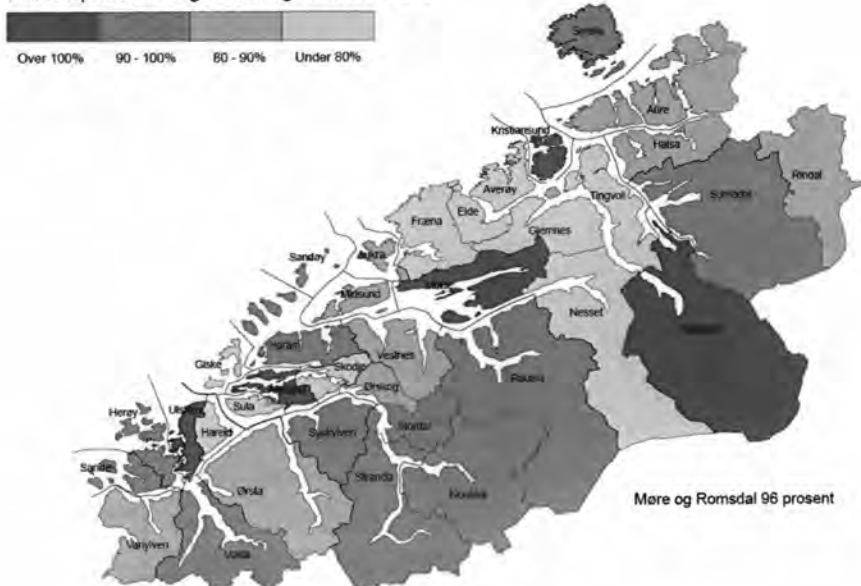
- «Funksjonelle samfunnsutviklingsområder. Utvalget skriver at befolknings- og kommunikasjonsutviklingen har endret de funksjonelle samfunnsutviklingsområdene, og at kommunestrukturen i liten grad er endret i tråd med denne utviklingen. Utvalget peker på særskilte utfordringer i byområder hvor en i flerkommunale byområder kan se administrativ oppsplitting som oppsplittede tettsteder, bo- og arbeidsmarkedsregioner med stor grad av pendling mellom kommunene og byområder med begge disse kjennetegnene. Dette kan blant annet være til hindre for helhetlige areal- og transportløsninger. Flere byområder har også begrenset areal, og er avhengig av boligbygging i omkringliggende kommuner. Utvalget peker på at det er nødvendig å se arbeidsplasser og boligområder i bedre sammenheng for å begrense transportveksten. Utvalget foreslår konkret at der hvor en eller flere kommuner har over 25 prosent pendling til en annen kommune, så bør disse utgjøre én kommune.
- Tilstrekkelig kapasitet. Ekspertutvalget foreslår en minstestørrelse på kommunene på mellom 15 000 til 20 000 innbyggere. Innenfor dette område mener de det vil ha en positiv effekt på areal- og samfunnsutvikling, næringsutvikling, miljø- og ressursforvaltning og folkehelse.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Pendlingen fra Gjemnes til Molde utgjør 25 %, og til Kristiansund 8 %.

Arbeidsplassdekning

Arbeidsplassdekning i Møre og Romsdal 2014

Kilde: Møre og Romsdal fylkeskommune – kommunestatistikk, Gjemnes

Relevant kompetanse

Innenfor næringsutvikling har ikke Gjemnes kommune noen ansatte per i dag. Vi har en ansatt som i delstilling behandler søknader til næringsfondstyret, og vi har ansatte som jobber med landbrukssaker. Ut over dette er det ikke personellmessige ressurser til dette formålet. Det innebærer at innsatsen for næringsutvikling totalt sett blir fragmentert og tilfeldig. Kommunen er nå medlem av Visit Nordmøre og Romsdal. Dette tilfører noe innsats overfor turistnæringen, men ikke kanalisert gjennom kommunen.

Effektiv tjenesteproduksjon

En del av det å tilrettelegge for næringslivet er planlegging. Kommunen har startet arbeidet med revisjon av kommuneplanen.

Vekstkraft og attraktivitet for næringslivet

NHOs KommuneNM 2015 rangerer norske kommuner og regioner etter 22 indikatorer som gjenspeiler vekstkraft og attraktivitet for næringslivet. Indikatorsettet er utviklet i samarbeid mellom Vista Analyse og NHO. Det endelige indikatorsettet er fastlagt av NHO. Alle indikatorene er interaktivt tilgjengelige på NHOs hjemmesider.

De 22 indikatorene aggregeres opp til fem områdeindikatorer og én totalindikator. Innholdet i indikatorene er oppsummert under tabellen. Rangeringen av de aggregerte indikatorene avhenger hvilke vekt man velger i aggregeringen. De enkelte indikatorene innenfor hvert område er tillagt lik vekt.

	Total	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommunal Økonomi
Molde	33	100	60	116	14	81
Gjemnes	270	183	104	370	354	182
Nesset	341	315	262	292	398	311
Kristiansund	149	164	333	161	108	108

Midsund	183	170	90	187	267	237
---------	-----	-----	----	-----	-----	-----

Tabell: Vekstkraft og attraktivitet for næringslivet i kommuner

Kilde: NHOs KommuneNM 2015. For ytterligere informasjon: nho.no

Indikatorer kommuneNM

Kommunal økonomi

Kommunale administrasjonsutgifter

Eiendomsskatt fra næringseiendom i gjennomsnitt per sysselsatt

Kommuneinntekter i forhold til utgifter

Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter

Næringsliv

Verdiskaping

Nyetableringer

Inntektsnivå

Privat sysselsetting

Privat sysselsettingsvekst

Demografi

Befolkningsvekst

Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken

Netto innflytting

Aldring

Arbeidsmarkedet

Sysselsettingsandel

Sykefravær

Uføre

Arbeidsledige

Arbeidsmarkedsintegrasjon

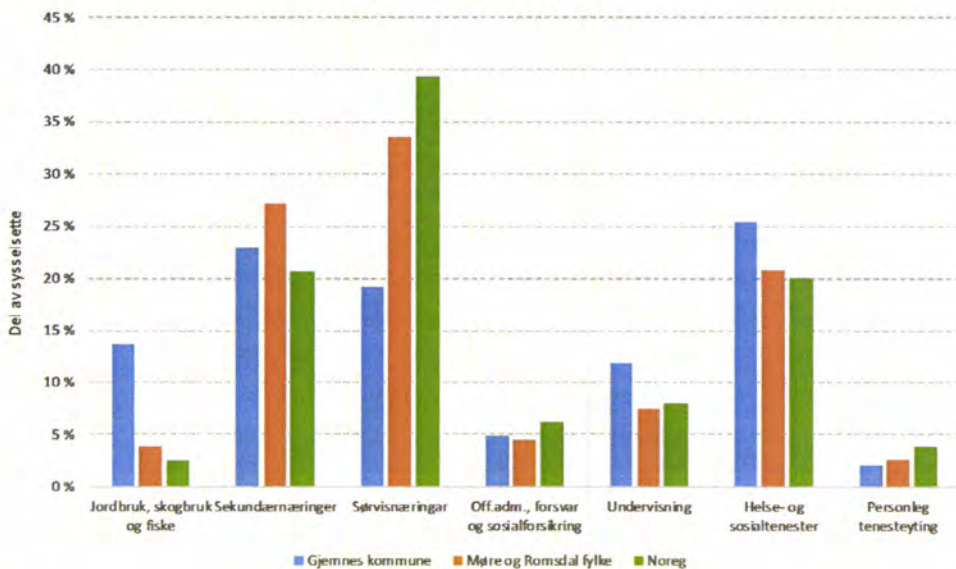
Kompetanse

Andel sysselsatte med min 4 års høyere utd.

Andel sysselsatte med bestått fagprøve

Andel sysselsatte med tekn og naturvit. utd (opptil 4 år)

Næringsstruktur, 2014

Kilde: Møre og Romsdal fylkeskommune – kommunestatistikk, Gjemnes

Vurdering

Gjemnes kommune har i dag ingen egen næringsavdeling, og dette gjør det blir lite av aktivitet og tilrettelegging for næringsvirksomhet og veiledning av gründere. Vi skal revidere kommuneplanens samfunns- og arealdel, men arbeidet er noe forsinket pga. kommunereformen.

Som nevnt under tjenestekapitlet, kan slike uforutsette oppgaver føre til at andre oppgaver må legges til side. Det er for øvrig 13 år siden forrige revisjon av kommuneplanen. Siden forrige revisjon er det kommet mange nye krav til kommunene som skal tas hensyn til i planleggingen, men som ikke er med i eksisterende plan. Dette gjelder klima- og miljømål, men også utredninger vedr folkehelse og universell utforming. Kommunikasjonsmessig har det skjedd endringer på disse årene. E39 er oppjustert, og bompengeneinnkrevningen på Krifast ble avsluttet 1.12.2012, etter 20 års drift. Denne innkrevningen medførte en stor utgift for pendlere og andre som skulle over Krifast, og har nok hatt sitt å si for at innbyggere i Gjemnes har brukt Molde som arbeids- og servicekommune.

Som egen kommune vil vi ha kapasitetsproblemer knyttet til planlegging og ivaretagelse av helhetlig samfunnsplanlegging. Kommunen er tett integrert mot Molde, da over 25 % av innbyggerne pendler dit. Ekspertutvalget fastslår at når pendlingen overstiger 25 % bør dette være en kommune. Begrunnelsen er for rådmannen imidlertid noe uklar. Det blir ikke kortere mellom Batnfjordsøra og Molde sentrum av at Gjemnes og Molde blir en kommune. Folk som er bosatt i Gjemnes og pendler, har tatt et standpunkt til hvor de vil bo, avgi sin stemme og ha innflytelse, og hvor de søker arbeid. Gjemnes er ikke «sammengrodd» med Molde – eller Kristiansund. Imidlertid vil etableringen av sykehus på Hjelset føre til en enda større integrasjon mot Molde.

Det hersker stor dugnadsånd i Gjemnes. Det arrangeres flere messer og festivaler, hvorav Dyregoddagane nok er den mest kjente. Også slike tiltak genererer vekst lokalt, men en er totalt avhengig av at innbyggerne deltar. Innbyggerne stiller også opp når det kommer til dugnad for rent kommunale tilbud, f.eks. vedlikehold av grusveier, anleggelse av hage som dagtilbud for hjemmeboende demente, enkle vedlikeholdsoppgaver av type maling og beising, bygging av turstier osv. Gjemnes kommune er så heldig at vi har svært mange engasjerte innbyggere som bidrar aktivt til fellesskapet og utvikling av lokalsamfunnene. Det kan være en fare for at denne innstillingen endrer seg hvis Gjemnes blir en del av en større kommune – rådmannen antar at interessen for å gjøre dugnad på kommunale tilbud, kanskje vil avta.

Styrket lokaldemokrati

Valgdeltakelsen i Gjemnes kommune var 70,09 % ved valget i 2011. I 2015 var deltakelsen 64,1 %. Kjønnfordelingen for folkevalgte i perioden 2011 – 2015 var 24 % kvinner og 76 % menn. Etter valget i 2015 er sammensetningen endret til 35 % kvinner og 65 % menn. I forrige periode (2011-2015) var gjennomsnittsalderen på politikerne i kommunestyret 56 år. Etter valget i 2015 ble snittalderen 45 år.

Høyre, Venstre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig folkeparti og Arbeiderpartiet er representert i kommunestyret inneværende periode. I forrige periode (2011 – 2015) var ikke Sosialistisk Venstreparti representert.

Enkelte partier påpeker at siden kommunen er liten, blir det også få medlemmer av partiene, og dermed færre å fordele oppgaver på. Det er stor interesse blant innbyggerne for å delta på folkemøter. De siste fire årene har det vært 17 folkemøter i Gjemnes. Temaene har vært kommunereform (5 i 2012, 4 i 2015 og 3 i 2016), veiløsning for E39 i Batnfjordsøra, kulturminneplan og kommuneplan, samt sykehusplassering for Sjukehuset Nordmøre og Romsdal. Bortsett fra møtet om kommuneplanen, som kom rett etter en møterekke om kommunereformen, har møtene vært godt besøkt.

Politikerne i Gjemnes har vært sitt ansvar bevisst og gjort en stor innsats for at Gjemnes skulle komme seg ut av Robeklisten. (De bidro muligens med en viss innsats for å komme seg inn på Robeklisten også, men la nå det være). Alle partier er svært opptatt av en bærekraftig økonomisk utvikling, jfr det som framkom i partiprogrammene til valget i 2015.

De mange interkommunale samarbeidene Gjemnes er med i, svekker politikernes muligheter til å ta beslutninger for disse tjenestene. Tjenestene blir levert med god kvalitet og med en rasjonell og bærekraftig økonomi, men beslutningene tas utenfor kommunen.

Vurdering

Lokaldemokratiet i Gjemnes preges av høy politisk deltakelse og stort engasjement. Det er en spredtbygd kommune, men det er likevel deltakelse fra alle bygdene i kommunen. Dette er verdifullt. Dersom Gjemnes fortsetter som egen kommune, kan det tenkes at magrere tider økonomisk, vil medføre et problem med å rekruttere nye politikere.

Når det gjelder interkommunale samarbeid stilles det fra rådmannsnivået nå flere spørsmål ved at bevilgningene til interkommunale samarbeid og selskaper øker i takt med lønns- og prisvekst, mens kommunen ikke kan legge til grunn den samme utviklingen for tjenester en har lokalt. Dette er problemstilling som vil komme på dagsorden uavhengig av sammenslåing.

Konklusjon vedr egen kommune, 0 - alternativet

Rådmannen viser til vurderingene som er gjort vedr hver enkelt målsetting for kommunereformen. Saksframstillingen overfor viser at Gjemnes kommune på sikt vil få reduserte inntekter jfr forslaget til nytt inntektssystem. Tilsynelatende er ikke 4 millioner så mye, men når en tar i betraktning at kommunen får store demografiske utfordringer, ser dette verre ut. Vi skal i fortsettelsen også tilby tjenester som er gode og likeverdige med det som tilbys i alle andre kommuner. Dette kan bli vanskelig på sikt når den andelen av eldre i befolkningen blir større, fagmiljøene er små og sårbare, og det skal ikke store endringer til for at planer ikke kan følges.

Gjemnes kommune har også en målsetting om at innbyggertallet skal stige, hvilket vi har oppnådd de siste årene. Som kommunestyret er kjent med, medfører dette et økt press på andre kommunale tjenester, f.eks. barnehager. De senere årene har vi måttet utvide kapasiteten i barnehagene etter opptak. Øker innbyggertallet framover også, vil det bli behov for utvidelse av ressursene til både skole- og helsetjenester. Vel nok øker også inntektene når vi får flere innbyggere, men ikke så mye at vi har fått en realvekst i inntektene fra staten. Lønns- og prisstigningen har vært høyere enn inntektsøkningen i skatt- og rammeoverføringene. Med andre ord må ikke bare forsvare utgiftsveksten til pleie- og omsorgstilbudet, men vi får økte utgifter til andre tjenester også – samtidig som rammeoverføringene reduseres med 4 millioner fra dagens nivå.

Funksjonen vedr samfunnsutvikling er lite tilstedeværende i dag i Gjemnes, og det blir neppe rom til å prioritere området framover heller.

Lokaldemokratiet er derimot sterkt og godt i Gjemnes. I en større kommune vil det blir lengre avstander for å delta i politisk aktivitet. Innbyggerne får lengre vei til beslutningstakerne, og tjenester vil bli sentralisert på sikt.

I spørreundersøkelsen var det 50/50 – fordeling mellom egen kommune og større kommune. I folkeavstemmingen var det en liten overvekt (51 %) som ønsket egen kommune. Folkeavstemmingen er kun rådgivende, og flertallet er såpass lite at rådmannen ikke finner å kunne legge avgjørende vekt på resultatet. De øvrige hensyn til velferdstilbudet til innbyggerne i framtiden må veie tyngre.

Rådmannen er derfor kommet til alternativet med å fortsette som egen kommune ikke er å anbefale. Kommunen vil neppe klare å tilby gode og likeverdige tjenester, opprettholde en robust og bærekraftig økonomi eller gjøre jobben vedr. samfunnsutvikling. Hensynet til lokaldemokratiet må søkes ivaretatt på en god måte i en ny og større kommune.

Ny og større kommune

Det vises til vedlagte intensjonsavtaler med Kristiansund og med Molde/Neset kommuner. Det vises også til Telemarksforskings notat vedr disse avtalene. Rådmannen mener disse tre dokumenter inneholder tilstrekkelig med saksopplysninger, og vil i den videre framstilling sammenligne og vurdere alternativene. Hovedvekten i vurderingen legges på økonomi, da denne er grunnleggende for å kunne løse de øvrige oppgavene. Eventuelle kommunesammenslåinger vil først gjelde fra 2020 og framover. Bestillingen kommunene har fått, er å vurdere hvordan man kan løse målene i kommunereformen i et 30-års perspektiv, som egen kommune eller i en ny og større kommune. Når man vurderer nykommune-alternativene, er det derfor viktig å se hen til det man ser av utviklingstrekk de neste tiårene.

Vurdering

Her gjengis Telemarksforskning sin oppsummering vedr alternativene.

«De to alternativene vi har vurdert ligner i noe grad på hverandre. I begge er det en eller to små kommuner som går sammen med en større regionsenterkommune. Det gjør at flere av vurderingene av alternativene er like. Vi har her oppsummert kort noen av de viktigste vurderingene:

- Begge strukturalternativene vil ha et innbyggertall som er høyere enn det anbefalte minstenivået til ekspertutvalget med 15 – 20 000 innbyggere. Ekspertutvalget mener en minstestørrelse på 15 – 20 000 innbyggere vil ha en positiv effekt på kriteriene tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse innenfor tjenesteyting og samfunnsutvikling, samt være positivt på kapasitet og kompetanse hos administrasjonen til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for politikerne. En sammenslåing av Gjemnes og Kristiansund ville per 1.1.2016 gitt innbyggertall på 27 119, mens en sammenslåing av Gjemnes, Molde og Neset ville gitt et innbyggertall på 32 295. Dersom Midsund blir med en i ny kommune vil innbyggertallet øke med 2 088 innbyggere.
- Kommunesammenslåing vil spesielt for Gjemnes sin del bety behov for færre interkommunale samarbeid. Begge de nye kommunene vil kunne håndtere dagens oppgaver selv, samt ta på seg nye oppgaver. Det er imidlertid lite trolig at noen av dem vil være av en slik størrelse at de kan påta seg oppgaver knyttet til videregående opplæring og kollektivtrafikk. Mindre interkommunalt samarbeid er blant annet positivt for den politiske styringen, som blir mer direkte. En ulempe kan være at en del mindre kommuner rundt de

nye kommunene fortsatt vil ha behov for samarbeid. Det vil gjøre at styringen fortsatt vil være kompleks, men det kan bety at færre «enheter» inngår i hvert samarbeid.

- En ulempe med sammenslåing kan være at avstandene innad i en ny kommune blir større. Dette kan være negativt for innbyggerne dersom tjenester sentraliseres, og at det blir mer krevende å engasjere seg i politisk arbeid. I intensjonsavtalene er det lagt føringer på at tjenester som innbyggerne bruker ofte skal lokaliseres som i dag, nær der folk bor, og at det skal arbeides for å bedre den digitale tilgangen der det er mulig til andre tjenester. Det er også foreslått tiltak i begge intensjonsavtalene for å sikre at det skal være mulig å engasjere seg politisk og at avstanden mellom politikere og innbyggere ikke skal bli for stor. For eksempel foreslås det i avtalen mellom Gjemnes, Molde og Nesset at det skal etableres en prøveordning med lokalutvalg i Gjemnes og Nesset. Uansett vil antallet innbyggere bak hver kommunestyrerepresentant øke, men dette skal blant annet kompenseres ved at flere folkevalgte enn ordføreren frikjøpes og at de frikjøpte har kontor både i kommunesenteret og i de gamle kommunehusene.
- Å oppnå helhetlig og samordnet samfunnsutvikling er et viktig mål for regjeringen, og kriteriet funksjonelt samfunnsutviklingsområde hos ekspertutvalget ivaretar dette. Ekspertutvalget peker blant annet på at alle kommuner som har mer enn 25 prosent pendling fra en kommune til en annen, bør utgjøre en kommune. Gjemnes har mer enn 25 prosent pendling til Molde, og ut fra kriteriet bør det være alternativet Gjemnes, Molde og Nesset som er mest aktuelt. Gjemnes tilhører også bo- og arbeidsmarkedsregion Molde. Ingen av alternativene bidrar imidlertid til å samle kommunene i funksjonelle samfunnsutviklingsområder siden mange av kommunene som tilhører bo- og arbeidsmarkedsregion Molde og Kristiansund ikke er med. I begge alternativene vil reiseavstanden fra Batnfjord til det nye kommunesenteret (som i intensjonsavtalene er avtalt til å være Kristiansund og Molde) være under 45 minutter som er definert som en akseptabel pendlingsavstand. Avstanden er imidlertid høyere for andre steder i Gjemnes.
- Etter å ha vært på ROBEK i flere år kom Gjemnes ut av registeret i 2015 etter at årsregnskapet for 2014 var godkjent. Gjemnes har også forholdsvis gode økonomiske nøkkeltall de siste årene. Av de to strukturalternativene fremstår per i dag alternativet med Molde som mest gunstig. Kristiansund er per i dag på ROBEK, og vi finner liten effekt på rammetilskuddet de første 15 årene etter sammenslåing (+0,9 mill. kr årlig) i dette alternativet. I det andre alternativet er verken Molde eller Nesset på ROBEK, og en innlemming av Nesset i en ny kommune vil sikre økte kraftinntekter siden Nesset har overskudd av konsesjonskraft. Vi finner en noe større effekt på rammetilskuddet de første 15 årene i denne sammenslåingen (+2,9 mill. kr årlig). Dersom Gjemnes blir stående alene, finner vi samlet en negativ effekt på -4,1 mill. kr årlig. Ved å stå alene vil også Gjemnes gå glipp av de økonomiske virkemidlene som er stilt til rådighet gjennom kommunereformen. Se mer om økonomi under oppsummeringen på side 7.
- Endringene ved at Midsund eventuelt blir en del av ny kommune sammen med Gjemnes, Molde og Nesset er begrenset siden kommunen kun har i overkant av 2 000 innbyggere. Det vil kunne ha en positiv effekt på hvor mange partnere som inngår i interkommunalt samarbeid. Midsund er også en del av bo- og arbeidsmarkedsregion Molde, og slik sett vil en

i noe større grad nærme seg et funksjonelt samfunnsutviklingsområde. Midsund har også forventet vekst i folketallet mot 2025, i motsetning til Gjemnes og Nesset. Både Molde og Kristiansund har forventet vekst. Dersom Midsund inngår i sammenslåingen vil engangsstøtten øke med 10 mill. kr og reformstøtten med 5 mill. kr. Men i intensjonsavtalen mellom Molde og Midsund kommune er det skrevet at reformstøtten (dersom de to kommunene slår seg sammen) på 20 mill. kr i sin helhet, skal brukes til tiltak i Midsund kommune. Det står også henvisning til dette i intensjonsavtalen mellom Gjemnes, Molde og Nesset at dersom Midsund kommune blir en del av den nye kommunen, er 20 mill. kroner av reformstøtten disponert. Antall kommunestyrerepresentanter vil neppe økes ved at Midsund inngår, det legges til grunn i begge avtalene at kommunestyret skal bestå av 2 representanter per 1000 innbyggere. I avtalen mellom Gjemnes, Molde og Nesset begrenses dette tallet oppad til 59 representanter.»

Økonomi

Finansielle nøkkeltall 2015 i prosent av brutto driftsinntekter:

Nøkkeltall	Gjemnes	Kristiansund	Molde	Nesset	Midsund
Brutto driftsresultat	6,6	1,5	4,6	1,2	2,4
Netto driftsresultat	5,9	0,8	3,2	1,3	1,2
Finansutgifter	4,7	5,0	4,6	4,0	4,1
Disposisjonsfond	4,0	0,0	0,2	0,2	2,9
Arbeidskapital/ likviditet	16,4	6,7	18,8	19,4	27,8
Netto lånegjeld	65,9	94,9	110,0	83,6	77,7
Langsiktig gjeld	215,2	252,4	269,3	267,8	236,6

Skatteinntekter/ rammeoverføringer:

Skatteinntekter	27,1	31,6	36,5	27,6	26,0
Rammeoverføringer	43,5	31,5	29,1	33,3	44,9
Sum	70,6	63,1	65,6	60,9	70,9
Eiendomsskatt	4,4	3,6	4,5	7,9	0,0

Nøkkeltall i kroner pr. innbygger:

Netto lånegjeld	55 776	71 705	99 365	78 404	70 169
Pensjonsforpliktelser	118 214	93 900	88 645	138 665	116 825
Frie inntekter	59 730	47 395	45 991	56 356	61 559

Kommentarer til de finansielle nøkkeldata

Som det er påpekt i rapporten fra Telemarksforskning har Gjemnes i hovedsak de beste økonomiske nøkkeltallene, både mht. netto driftsresultat, netto lånegjeld og langsiktig lånegjeld. Gjemnes og til dels Midsund har avsatt størst andel egenkapital til disposisjonsfond.

Midsund og Gjemnes har høyest skatteinntekter og rammeoverføringer av brutto driftsinntekter. Eiendomsskatten utgjør noenlunde likt for Gjemnes, Kristiansund og Molde. Nesset har større andel eiendomsskatt på 7,9 %, mens Midsund ikke har eiendomsskatt.

Netto lånegjeld pr. innbygger er lavest i Gjemnes, mens Molde har høyest lånegjeld. Midsund har høyest frie inntekter sammen med Gjemnes. Flere kommuner har i sine budsjetter tatt høyde for til dels betydelige investeringer de nærmeste årene. Kristiansund har budsjetter investeringer med 785 mill. kr. i økonomiplanperioden. Molde har budsjettet med 1 375 mill. kr, Nesset 215

mill. kr. og Midsund 100 mill. kr. For Gjemnes kommune sin del viser økonomiplanen et brutto investeringsbehov på 165 mill. kr.

Ut i fra vedtatte økonomiplaner ligger også store investeringer på vent, som i denne omgang ikke er med.

Hva netto lånegjeld er ved periodens utløp for de enkelte kommuner, dvs. pr. 31.12.19, er ikke vurdert i denne analysen. En del av prosjektene tilhører VAR- området og er selvfinansierende. Flere av investeringene er også basert på tilskudd fra staten.

Likevel er det klart at finansieringen av netto investeringsbehov i hovedsak skjer gjennom låneopptak. Molde for eksempel, som er mest lånetyngt fra før, skal ta opp lån på 1,2 mdr. kr. i perioden, tilsvarende 87 % lånefinansiering. Dette gir høy lånegjeldsgrad og høyere finanskostnader enn nøkkeltallene nevnt overfor. Kristiansund vil ta opp lån i perioden på 597 mill. kr., tilsvarende 76 % lånefinansiering. Netto lånebehov for Gjemnes kommune utgjør 57 mill. kr., tilsvarende 35 % lånefinansiering. Denne lave graden av lånefinansiering for Gjemnes skyldes bl.a. engangstilskudd til bygging av ny sykehjem og en stor andel av egenkapital (30 %).

Beregnet indeks utgiftsbehov

Nøkkeltall	Gjemnes	Kristiansund	Molde	Neset	Midsund
Indeks beregnet utgiftsbehov 2016	1,1858	0,9688	0,9502	1,1326	1,2332

Dette betyr at beregnet utgiftsbehov i Gjemnes kommune er 18,58 % over lands- gjennomsnittet, dvs. det påregnes at det skal koste 18,58 % mere. Kristiansund og Molde koster hhv 95,88 og 95,02 % av landsgjennomsnittet å drive, dvs. de ligger under 4-5 % under landsgjennomsnittet.

Neset og Midsund har et beregnet utgiftsbehov på hhv. 13,26 og 12,32 % over landsgjennomsnittet.

Økonomiske mål i intensjonsavtalen

	Netto driftsresultat	Egenkapital-finansiering	Disposisjonsfond	Netto lånegjeld
Kristiansund- Gjemnes	3,0 %	30,0 % innen 2025	5 % av brutto driftsinntekter	Ikke overstige 90 % av brutto driftsinntekter
Molde- Neset- Gjemnes	2,0 % (på sikt 3 %)	30 % (på sikt)	Min. 5 % av brutto driftsinntekter (langsiktig mål)	Ikke overstige 100 % av brutto driftsinntekter (langsiktig mål)

Gjemnes kommune har i sin økonomiplan/ handlingsplan disse overordnede mål:

“ Gjemnes kommune skal ha en økonomi med årsbudsjett i balanse. Det skal årlig budsjetteres med 3,0 % netto driftsresultat, samt at kommunen skal ha 30 % egenkapital på alle investeringer fra budsjettet 2017. For 2016 budsjetteres det med 1,5 % av netto driftsresultat. ”

Intensjonsavtalen med Kristiansund er etter rådmannen sitt syn mere i samsvar med Gjemnes kommune sine overordnede mål. Intensjonsavtalene avviker noe mht. netto driftsresultat og størrelsen på netto lånegjeld. Som Telemarkforsknings rapport sier: *“ Målene på økonomiske*

nøkkeltall er mindre offensive i avtalen med Nesset og Molde, enn i avtalen med Kristiansund. ”
Og videre: “...målene er moderert ved å skrive at de er langsiktige og skal nås på sikt”.

Ut i fra de “offensive” investeringsplanene som ligger i vedtatte budsjetter og økonomiplaner, kan det være en utfordring å nå målet i intensjonsavtalene om lånegjeld ned mot 90 - 100 % av brutto driftsinntekter. Rådmannen tror at dette ikke er realistisk slik enkelte investeringsbudsjett framstår. Her framstår Gjemnes kommune med relativt lav lånegjeld til sammenligning.

For å konkludere ligger Molde kommunes gjeldsbyrde allerede svært høyt. Ut i fra vedtatt økonomiplan og videre planer for investeringer vil lånegjeld ift. brutto driftsinntekter stige fra dagens 110 %, og følgelig gi det dårligste alternativet vedrørende gjeldsbelastning i en ny kommune med Nesset og Gjemnes. Ønske om å nærme seg 100 % i lånegjeld i.f.t brutto driftsinntekter jfr. intensjonsavtalen sitter m.a.o. langt inne.

Gjemnes kommune har flere år på rad stukket av med «utmerkelsen» som landets dyreste kommune. Vi har en relativt høy eiendomsskatt, og avgiftsnivået er også høyt, rett og slett fordi det er få abonnenter å fordele kostnadene på. I en større kommune vil både eiendomsskatten og andre kommunale avgifter bli redusert.

Tjenester og myndighetsutøvelse

Som TF oppsummerer i sitt notat, vil de nye alternativene medføre færre interkommunale samarbeid, og det oppnås derfor bedre politisk styring med tjenestetilbudet. Videre er det fastsatt i begge avtalene at tjenester som brukes i det daglige skal være nært innbyggerne. Når det gjelder framtidig rekruttering vil dette fortsatt være en utfordring for nærtjenestene. Skoler, barnehager og institusjoner blir ikke mer sentralt plassert om kommunen blir større. Dette kan føre til at nærtjenester blir nedlagt i et langsiktig perspektiv. Det er også verdt å påpeke at selv om fagmiljøene blir større i en større kommune, blir ikke ansatte automatisk glupere av å være ansatt i en større kommune. Kvaliteten vil dermed fortsatt være avhengig av at en klarer å rekruttere kompetente ansatte.

Samfunnsutvikling

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Telemarksforskning viser til at ingen av nykommunealternativene vil være funksjonelle samfunnsutviklingsområder slik de fremstår i dag. Averøy og Tingvoll (og deler av Aure) har en integrasjon med Kristiansund; Fræna har en sterk integrasjon med Molde, men ingen av disse kommunene er med. På Nordmøre har imidlertid flere kommuner påpekt at de ikke ser bort fra en større kommune om noen år, etter hvert som økonomiske rammebetingelser endrer seg og samarbeid og integrasjon blir tettere og avstandene kortere som følge av forbedrede samferdselsløsninger. I Romsdal er det ikke kommet tilsvarende signaler fra viktige kommuner som Fræna og Aukra.

Samfunnsutviklingen, og den veksten som skal bidra til en sunn kommuneøkonomi, avhenger også av hvilket næringsliv vi greier å skape. Innovasjon Norge har i innovasjonstalen 2016 pekt på seks satsingsområder for Norge i årene som kommer: Bioøkonomi, ren energi, havrommet, helse, kreative næringer og reiseliv, samt smarte byer. Dette er sammenfallende med fremtidsanalysen for Nordmøre, som viser hvordan regionen, med Kristiansund som sterkt regionsenter, kan gripe naturgitte og kompetansemessige fortrinn og skape ny vekst. Faktisk har Nordmørskommunene allerede etablert eller i ferd med å etablere prosjekter på flere av disse områdene. Molde har på sin side en veietablert infrastruktur for innovasjon og utvikling, med blant annet Høgskolen i Molde og prototypelaben Protomøre. Både Kristiansund og Molde har viktig næringsliv innenfor de aktuelle satsingsområdene.

Det er også grunn til å anta at bomfinansieringen av Krifast har begrenset integrasjonen mellom Gjemnes og Kristiansund, mens veien mot arbeidsplasser i Molde har vært bomfri. Molde har en

overdekning av arbeidsplasser som naturlig nok har bidratt sterkt til integrasjon mellom Gjemnes og Molde. Over tid er det naturlig å forvente at bomfri vei mot Kristiansund og forventet vekst i nye næringer bidrar til å jevne ut denne utviklingen. Bedre vei vil øke pendleviljen i regionen, slik at innbyggere i dagens Gjemnes utnytter begge arbeidsmarked aktivt, og at boligområder i Gjemnes blir mer attraktive. Med fergefritt Halsafjordsamband, vekst og utbygging på Aspøya i Tingvoll, nytt sykehus på Hjelset og et Kristiansund som vokser utover mot Frei er det grunn til å forvente at Kristiansund- og Molderegionene etter hvert vokser sammen og at man utnytter bo- og arbeidsmarked på tvers i regionen. Gjemnes vil uansett få en sentral plassering i dette bildet.

Ingen av alternativene utgjør en helhetlig bo- og arbeidsmarkedsregion. For å oppfylle dette burde flere omlandskommuner vært med i begge alternativer, slik som TF har påpekt.

Lokaldemokrati

I begge avtaler er det lagt strategier for å styrke lokaldemokratiet. Det en ikke kommer utenom, er at avstandene vil bli større, både for innbyggere og for politikere som skal ivareta sin verv.

DELING

Deling av kommunen har vært tema i kommunestyret, men det er ikke fattet noe vedtak om dette. Kommunestyret har lagt til grunn at vi forhandler med utgangspunkt i hele kommunen. Deling får bli tema dersom det blir sammenslåing, og denne gjøre problemstillingen aktuell.

Konsekvensen av en deling er at grunnlaget for nærtjenester i «restkommunen» kan bli dårligere. På sikt kan det føre til at skoler, barnehager og andre institusjoner legges ned dersom folketallet ikke samtidig øker og dermed gir et med solid fundament for å opprettholde tjenestene.

Innbyggerundersøkelsen gir også noen svar i retning for deling av kommunen. Temaet ble spurt om i innbyggerundersøkelsen. Resultatet viste at det er flere som mener at det er mest naturlig at hele kommunen (54 %) blir med inn i en ny kommune. 43 % mener bare deler av Gjemnes bør gå med inn i en ny kommune.

Undersøkelsen viser tendenser i retning av at innbyggerne i indre del av kommunen heller vil til Molde dersom kommune blir slått sammen med Kristiansund. I ytre del av kommunen er det en tendens at innbyggerne helle vil slås sammen med Kristiansund dersom Gjemnes for øvrig slås sammen med Molde.

Det innbyggerne har gitt svar på her kan nok tolkes på flere måter.

Rådmannen har det syn at det i utgangspunktet er ingen fordel med deling/ splitting av en kommune ved en kommunesammenslåing. Skal deler av kommunen deles/ splittes opp, må det være klare fordeler, enten av økonomiske, geografiske, demografiske eller samfunnsmessige grunner. Rådmannen ser ingen slik umiddelbar fordel at kommunen bør deles/ splittes. Deling/ splitting kan få konsekvenser for bl.a. et dårligere grunnlag for skole og barnehage, helse- og omsorgstjenester mv. En splitting kan i verste fall ta bort eksistens for skoler og barnehager. Helse og omsorgstjeneste antakelig mindre berørt. Behovet for sykehjems plasser vil bli så stort at det antakelig vil bli mer om å gjøre å faktisk få plass, enn i hvilket tettsted plassen befinner seg.

Et sentralt spørsmål ved deling er hvor grensen i så fall skal gå? Skal deling være aktuelt nå, og med bakgrunn i innbyggerundersøkelsen og folkeavstemmingen, så bør Bergsøy gå til Kristiansund hvis beslutningen om sammenslåing skjer mot Molde-Neset- alternativet.

Begrunnelsen er i så fall av geografiske grunner at dette kan aksepteres, samt at det ikke er snakk om svært mange innbyggere.

Hvis en sammenslåing med Kristiansund vinner fram bør hele kommunen gå den retningen. Det er få eller ingen argumenter som skulle tilsi at indre del av kommunen skal gå til Molde- Nesset - alternativet.

Region og regionreform

Gjemnes ligger i dag midt mellom to byer som skal ivareta rollen som regionsenter for sitt omland. Flere aktører, blant annet NHO, har vist til samspillet mellom byene og omlandskommunene som avgjørende for vekst og utvikling. Molde har allerede i dag en tett integrasjon med landkommunene rundt seg, og vesentlig tettere enn Kristiansund har tilsvarende. Kristiansund har derimot et klart potensiale for å utvikle en sterk byregion med omlandskommunene fremover. Rådmannen vurderer derfor at en sammenslåing med Kristiansund vil ha større positiv effekt på utviklingen av sterke regionsentra enn en sammenslåing med Molde vil, og over tid vil føre til at flere kommuner slutter seg til den nye kommunen.

På sikt er det uansett sannsynlig og ønskelig at Molde og Kristiansund i større grad vokser sammen til et felles bo- og arbeidsmarked. Begge byer vokser i dag i retning av hverandre. Et viktig stikkord i så måte er nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal, som er ment å skulle være et felles prosjekt for regionen. Det vil være lettere å få til dersom man kan bo i (nye) Kristiansund kommune og ha akseptabel arbeidsreise til sykehuset, enn hvis kommunegrensen går ved Krifast.

Reformen

Regjeringen har i Stortingsmelding 22 (2015-2016) – «Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver» - lansert en regionreform som skal gjennomføres fra 2020, parallelt med kommunereformen. Regjeringen ser for seg om lag 10 regioner som skal være bedre i samsvar med de samfunnsutfordringer regionalt folkevalgt nivå skal bidra til å løse. Viktige moment er at blant annet at regionene skal ha oppgaver og myndighet til å skape en helhetlig samfunnsutvikling, og at det må være bedre sammenheng mellom regiongrenser og sektororganiseringen av statlig forvaltning. Arbeidsutvalget i ORKide - Nordmøre regionråd har behandlet saken i møte 10.6.2016 og gjorde følgende vedtak:

- «1. Arbeidsutvalget (AU) for ORKidé – Nordmøre Regionråd slutter seg til hovedprinsippene i forslag til felles utredning for Nordmørskommunene. Administrasjonen gis fullmakt til å forberede et endelig saksfremlegg til kollegiemøtet 22.-23. juni.
2. AU mener at regionrådet både bør belyse Nordmøres behov og bidra til å belyse gode framtidige løsninger for helheten i regionstrukturen, i samarbeid med øvrige aktører
3. AU mener det er hensiktsmessig å samkjøre hele eller deler av utredningsarbeidet med Møre og Romsdal Fylkeskommune, supplert med tilleggsarbeid i spørsmål som Nordmøre eller enkeltkommuner har særskilt behov for å avklare. Kostnader for tilleggsarbeid belastes de kommuner som ønsker dette. Administrasjonen bes kartlegge leverandører som kan utføre slike tilleggsbestillinger dersom det er behov for det.
4. Det bør tas sikte på et kollegiemøte i september for å orientere om fremdrift»

Det synes dermed klart at en slik utredning gjøres i tett samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune, og at eventuelle spesialutredninger for enkeltkommuner på Nordmøre må bestilles av den kommunen selv.

Molde, Nesset og Kristiansund – behandling/innstilling

Rådmannen i Molde sin innstilling:

1. Molde kommune har gjennomført en prosess med utredning av ulike alternativ til ny kommunestruktur. Det er fremforhandlet 3 intensjonsavtaler, og det er gjennomført innbyggerundersøkelser og folkemøter. Molde kommunestyre gir sin tilslutning til det arbeidet og de prosessene som er gjennomført, som grunnlag for å fatte vedtak i denne saken.
2. Molde kommunestyre vedtar å etablere en ny kommune sammen med Midsund kommune, Gjemnes kommune og Nesset kommune under forutsetning av tilsvarende vedtak i de respektive kommunene. De inngåtte intensjonsavtalene legges til grunn for det videre arbeidet med å etablere den nye kommunen.
3. Dersom alternativet til en ny kommune med disse fire kommunene ikke blir mulig på bakgrunn av utfallet av den politiske behandlingen i de øvrige kommunene, vedtar Molde kommunestyre at Molde kommune skal etablere en ny kommune sammen med de av kommunene som gjør vedtak om å slå seg sammen med Molde kommune.
4. Molde kommunestyre vil, som følge av ønsket om å etablere en størst mulig ny kommune på Romsdalshalvøya, stille seg positiv i tida fram til 01.10.2016 til søknader/henvendelser fra evt. andre kommuner om å slå seg sammen med de kommunene som har gjort vedtak om å etablere nye Molde kommune.
5. Molde kommunestyre er av den oppfatning at dersom ingen av de aktuelle kommunene på Romsdalshalvøya ønsker å slå seg sammen med Molde kommune, vil Molde kommune likevel ha en størrelse og nødvendige forutsetninger for å møte framtidige utfordringer innen de kommunale oppgavene.

Molde formannskap behandler saken 15.6., og i kommunestyret 23.6.2016

I møte i Nesset formannskap torsdag 9. juni ble det gjort følgende vedtak med 5 mot 2 stemmer: «Med bakgrunn i gjennomførte utredninger, tidligere kommunestyrevedtak, og folkeavstemning, er Nesset kommune sin 1. prioritet å slå seg sammen med Sunndal kommune.

Siden Sunndal kommune i folkeavstemning sa nei til sammenslåing, er Nesset kommune sin 2. prioritet å holde fram som egen kommune».

Nesset kommunestyre skal behandle saken om kommunereform 23. juni.

Det ble fattet følgende vedtak i prosjekteiergruppen for kommunereformen i Kristiansund 14. juni (formannskapetets 11 medlemmer samt gruppelederne fra Rødt, SV, MDG og Frp.)

Vedtak:

1. *Kristiansund kommune ser behovet for ny kommuneinndeling på Nordmøre. (enstemmig)*
2. *Bystyret slutter seg til den signerte intensjonsavtalen mellom Kristiansund og Gjemnes datert 20. mai 2016. Realisering av avtalen gir positive ringvirkninger, og oppfyller de nasjonale målene i kommunereformen for de to kommunene. (enstemmig)*
3. *Bystyret mener at en framtidig etablering av en ny og større kommune bestående av Kristiansund, Averøy, Tingvoll, Gjemnes (4K) blir en bærekraftig kommune som er i stand til å møte morgendagens utfordringer på en god måte. Den nye kommunen kan etableres med alle de fire kommunene, eventuelt noen av dem. (vedtatt mot 1 stemme)*

Ordføreren fremmet følgende tilleggsforslag som ble enstemmig vedtatt

Ordføreren får fullmakt til å gå i dialog med Gjemnes kommune for å supplere intensjonsavtalen med følgende tilføyelse:

Som et ledd i arbeidet med realisering av intensjonene i avtalen, og for å svare på oppfordringen i Tidens Krav 14. juni, foreslår Kristiansund, i tillegg til å opprettholde omfanget av antallet arbeidsplasser på kommunehuset i Gjemnes, også å forplikte seg til at det gamle sykehjemsbygget brukes som kommunalt administrasjonsbygg. På denne måten vil antallet kommunale kompetansearbeidsplasser på Batnfjordsøra øke, og kan samtidig føre til økt lokal bosetting samt styrke elevgrunnlaget til Batnfjord skule. Prosjekteiermøtet foreslår at dette kommer som en tilføyelse i intensjonsavtalen. Eventuelt andre forhold kan også vurderes»

Saken behandles i bystyret 21.6.2016

Rådmannens konklusjon

I valg av nykommunealternativ kan man se hen til flere perspektiver, som alle er forsøkt belyst i denne saksutredningen:

- Hva er det beste alternativet for Gjemnes kommune isolert sett?
- Hva bidrar mest til å oppfylle målene i kommunereformen?
- Hva bidrar best til en god utvikling i regionen vår?

Rådmannen er av den oppfatning at begge bykommunealternativer, med sine fordeler og ulemper, bidrar til å støtte oppunder intensjonene i reformen, og er aktuelle alternativer for Gjemnes. Det er kun mindre forskjeller mellom alternativene: Kristiansunds-alternativet er vurdert til å gi et noe sterkere grunnlag for å skape bærekraftige og økonomisk robuste kommuner. Molde-alternativet oppfyller best målet om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, men ingen av alternativene vil skape funksjonelle samfunnsutviklingsområder i sin region. Integrasjonen mellom Molde og Gjemnes er klart tettest i dag, men samtidig er kommuner som har enda sterkere integrasjon med Molde klart negative til en ny storkommune. På Kristiansundssiden er integrasjonen svakere, men en må her forvente at denne utvikler seg, og det er signaler om at flere kommuner vil vurdere strukturspørsmålet på nytt etter hvert som dette skjer.

Begge alternativer vil bidra til å oppfylle målet om gode og likeverdige tjenester til innbyggerne. Det kan imidlertid være forskjeller i hvordan ny kommune innvirker på etablerte tjenester i Gjemnes. Begge alternativer vil bare delvis bidra til målet om å styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver. Gjemnes kommune blir isolert sett mindre avhengig av interkommunale samarbeid både ved å gå sammen med Molde og ved å gå sammen med Kristiansund, noe som bidrar til økt råderett over disse oppgavene. Men fordi flere av omlandskommunene ikke er med, vil det fortsatt være vesentlig behov for interkommunale samarbeid i regionen – som regel med bykommunen som vertskommune. Begge avtalene viser til tiltak for lokaldemokratiet for å bøte på økte avstander.

Argumenter for egen kommune

Økonomisk er det gjennomførbart å fortsette som egen kommune om kommunestyret aksepterer at eiendomsskatten videreføres, og sannsynligvis økes, og at tjenestetilbudet reduseres. Tjenestetilbudet kan løses gjennom ytterligere interkommunalt samarbeid og regional

arbeidsdeling, som det jobbes med i Byregionprogrammet. Samfunnsutvikling kan også ivaretas med mer interkommunalt samarbeid, gjennom regionrådet og Byregionprogrammet. Det er mulig å kjøpe tjenester innenfor næringsutvikling og gründerveiledning. Lokaldemokratiet vil gi høy grad av lokal styring, og ta vare på og videreutvikle den lokale identiteten. Folkeavstemmingen viste et lite flertall for å fortsette som egen kommune.

Argumenter for sammenslåing med Kristiansund

Gjemnes har det meste av tjenestesamarbeidet rettet mot Kristiansund allerede i dag. Det er investert mye i felles systemer i IKT Orkide som legger til rette for at infrastrukturen kan utnyttes til å lokalisere arbeidsplasser i Gjemnes. Økonomisk sett kommer dette alternativet gunstig ut vedr nytt inntektssystem. Kristiansund har lavere netto lånegjeld, og en mindre ambisiøs investeringsplan. På samfunnsutviklingsområdet vil det uansett være pendling fra bygdene i Gjemnes til Molde, men dette kan snu siden bomstasjonen på Krifast antas å ha utløst integrasjonen mot Molde. Videre er flere framtidsrettede utviklingsprosjekt på gang i Kristiansund, bl.a. Senter for helseinnovasjon og samhandling. Det ligger til rette for utvikling av havrommet, da sjøarealene i Gjemnes grenser opp mot Kristiansunds. Lokaldemokratiet vil kunne finne gode løsninger, da interne avstander i den nye kommunen er overkommelige, og Gjemnes regner seg som en Nordmørskommune. Den lokale identiteten blir videreført. Deling er mindre sannsynlig enn dersom kommunen går til Molde.

Argumenter for sammenslåing Molde /Neset

På tjenestesiden vil dette alternativet oppfylle kriterier som er fastsatt for kommunereformen. Det er fastsatt mål i intensjonsavtalen for å innfri kravet om økonomisk robust og bærekraftig kommune. Nessets deltakelse i dette samarbeidet, bringer inn en økonomisk fordel med konsesjonskraft. Gjemnes er godt integrert med Molde, med over 25 % pendling. Molde har et stort mangfold av arbeidsplasser i privat og offentlig sektor. Etableringen av Sjukehuset Nordmøre og Romsdal, kan medføre ytterligere integrasjon med Gjemnes, og vil være en stor arbeidsplass. Dette vil komme de indre strøk i Gjemnes til gode, men en kan også se for seg en styrking av Batnfjordsøra. I intensjonsavtalen er det foreslått opprettelse av kommunedelsutvalg for å ivareta lokaldemokratiet på en god måte. Det er til sammen tre kommuner som har intensjonsavtale med Molde, og det ble vektlagt av innbyggerne i spørreundersøkelsen at det burde være flere kommuner som slår seg sammen med en by. Folkeavstemmingen ga et lite flertall for sammenslåing med Molde/Neset.

Rådmannens ansvar er å se til at saken er forsvarlig utredet, og gi en innstilling. Kommunestyret fatter vedtaket. Innstillingen i denne saken vil være omstridt uansett hva rådmannen velger. Som saksutredningen viser, kan det argumenteres for de fleste løsninger, og avhengig av hva en vektlegger, kan en komme til ulike konklusjoner.

Rådmannen vil vektlegge at dette er en reform for framtiden. Kommunene er gitt et utredningsoppdrag om kommunesammenslåing, og fire målsetninger skal vektlegges. Slik rådmannen vurderer det, kan ikke Gjemnes kommune fortsette som egen kommune og samtidig oppfylle alle målsetningene. Dette gjelder spesielt bærekraftig og robust økonomi som er grunnleggende for resten av virksomheten. Svak økonomi medfører at kommunen ikke kan tilby gode og likeverdige tjenester eller utføre oppdraget som samfunnsutvikler på en tilfredsstillende måte.

Når det gjelder valg av sammenslåingsløsning, er det fordeler og ulemper med begge alternativer. Begge alternativer blir store nok til å tilby gode og likeverdige tjenester. Begge intensjonsavtaler har tiltak for å ivareta lokaldemokratiet. Når det gjelder samfunnsutvikling har ekspertutvalget lagt stor vekt på pendling, og rådmannen mener at Gjemnes kommune må vektlegge dette. Rådmannen vurderer også at integrasjonen mot Molde vil vokse når Sjukehuset Nordmøre og Romsdal står ferdig. Molde har et mer mangfoldig næringsliv og stor forekomst av offentlige arbeidsplasser. Det er flere kommuner med på sammenslåingsalternativet mot Molde, hvilket innbyggerne i Gjemnes har vektlagt. Folkeavstemmingen i Gjemnes ga også et lite flertall retning Molde.

Det er også mange gode argumenter for å velge Kristiansund, bl.a. at sammenslåing mot Kristiansund ser ut til å komme litt bedre ut økonomisk. I et regionalt utviklingsperspektiv vil det kanskje også være riktig å bygge Nordmørsregionen sterkere for å få en balansert utvikling mellom Nordmøre og Romsdal.

Rådmannen vektlegger imidlertid de overfornevnte argumenter for sammenslåing mot Molde, tyngre.

Rådmannens innstilling

1

Gjemnes kommunestyre mener at Stortingets pålegg om å utrede kommunesammenslåing er utført. Flere alternativer for sammenslåing er belyst gjennom utredninger fra Telemarksforsking. Det er inngått to intensjonsavtaler, gjennomført mange folkemøter, spørreundersøkelse blant innbyggerne og folkeavstemming.

2

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune ikke videreføres som egen kommune.

3

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune oppfyller intensjonsavtalen som er inngått med Molde og Nesset kommuner, og danner ny kommune med disse fra 1.1.2020. Denne nye kommunen vil oppfylle kommunereformens målsetninger om gode og likeverdige tjenester, bærekraftig og robust økonomi og styrket lokaldemokrati. Gjemnes kommunestyre legger spesiell vekt på at målsetningen om helhetlig og funksjonell samfunnsutvikling ivaretas av denne avtalen. Kommunestyret vektlegger også at flere kommuner er med i dette alternativet og at alternativet er ønsket av et flertall av innbyggerne.

4

Det aksepteres at denne sammenslåingen kan bli utvidet med flere kommuner.

Behandling i Formannskapet - 20.06.2016

Repr. Knut Sjømæling, SP fremmet følgende forslag:

1.

Gjemnes kommunestyre mener at Stortingets pålegg om å utrede kommunesammenslåing er utført. Flere alternativer for sammenslåing er belyst gjennom utredninger fra Telemarksforsking.

Det er inngått to intensjonsavtaler, gjennomført mange folkemøter, spørreundersøkelse blant innbyggerne og folkeavstemming.

2.

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune videreføres som egen kommune. Dette er i trå med resultatet av gjennomført innbyggerhøring og folkeavstemming.

3.

Kommunestyret er innforstått med utfordringene som ligger i å videreføre Gjemnes kommune, når det gjelder både økonomi og sårbare tjenester på kort og lengre sikt.

4.

Dersom statlige myndigheter legger frem forslag om kommunesammenslåing som vedrører Gjemnes, forutsetter kommunestyret at forslaget blir sendt kommunen til høring. Kommunen vil da ta stilling til evt. retningsvalg.

Det ble først stemt over forslaget til Knut Sjømæling, SP.

Forslaget fikk **3 stemmer**.

Det ble så stemt over rådmannens innstilling. Rådmannens innstilling fikk **2 stemmer**.

Forslag til vedtak 3 mot 2 stemmer:

1.

Gjemnes kommunestyre mener at Stortingets pålegg om å utrede kommunesammenslåing er utført. Flere alternativer for sammenslåing er belyst gjennom utredninger fra Telemarksforskning.

Det er inngått to intensjonsavtaler, gjennomført mange folkemøter, spørreundersøkelse blant innbyggerne og folkeavstemming.

2.

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune videreføres som egen kommune. Dette er i trå med resultatet av gjennomført innbyggerhøring og folkeavstemming.

3.

Kommunestyret er innforstått med utfordringene som ligger i å videreføre Gjemnes kommune, når det gjelder både økonomi og sårbare tjenester på kort og lengre sikt.

4.

Dersom statlige myndigheter legger frem forslag om kommunesammenslåing som vedrører Gjemnes, forutsetter kommunestyret at forslaget blir sendt kommunen til høring. Kommunen vil da ta stilling til evt. retningsvalg.

Behandling i Kommunestyret - 28.06.2016

Repr. Bjørnar Danielsen, AP fremmet rådmannens innstilling som forlag:

1

Gjemnes kommunestyre mener at Stortingets pålegg om å utrede kommunesammenslåing er utført. Flere alternativer for sammenslåing er belyst gjennom utredninger fra Telemarksforsking. Det er inngått to intensjonsavtaler, gjennomført mange folkemøter, spørreundersøkelse blant innbyggerne og folkeavstemming.

2

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune ikke videreføres som egen kommune.

3

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune oppfyller intensjonsavtalen som er inngått med Molde og Nesset kommuner, og danner ny kommune med disse fra 1.1.2020. Denne nye kommunen vil oppfylle kommunereformens målsetninger om gode og likeverdige tjenester, bærekraftig og robust økonomi og styrket lokaldemokrati. Gjemnes kommunestyre legger spesiell vekt på at målsetningen om helhetlig og funksjonell samfunnsutvikling ivaretas av denne avtalen. Kommunestyret vektlegger også at flere kommuner er med i dette alternativet og at alternativet er ønsket av et flertall av innbyggerne.

4

Det aksepteres at denne sammenslåingen kan bli utvidet med flere kommuner.

Repr. Jan Karstein Schjølberg, AP fremmet følgende tilleggsforslag til pkt. 2 i formannskapet forslag til vedtak:

Gjemnes kommune viderefører samarbeidet med Orkide, bla i forbindelse med IKT og Byregionsprogrammet.

Det ble først votert over formannskapet forslag til vedtak.

Det ble deretter votert over Repr. Jan Karstein Schjølberg, AP tilleggsforslag til pkt.2 i formannskapet forslag til vedtak.

Til slutt ble det stemt over Repr. Bjørnar Danielsen, AP sitt forslag.

Formannskapet forslag til vedtak fikk **10 stemmer**.

Repr. Jan Karstein Schjølberg, AP sitt tilleggsforslag til pkt.2 i formannskapet forslag til vedtak fikk **10 stemmer**.

Repr. Bjørnar Danielsen, AP sitt forslag fikk 7 stemmer.

Vedtak 10 mot 7 stemmer:

1

Gjemnes kommunestyre mener at Stortingets pålegg om å utrede kommunesammenslåing er utført. Flere alternativer for sammenslåing er belyst gjennom utredninger fra Telemarksforsking. Det er inngått to intensjonsavtaler, gjennomført mange folkemøter, spørreundersøkelse blant innbyggerne og folkeavstemming.

2

Gjemnes kommunestyre vedtar at Gjemnes kommune videreføres som egen kommune. Dette er i tråd med resultatet av gjennomført innbyggerhøring og folkeavstemming. Gjemnes kommune viderefører samarbeidet med Orkide, bla i forbindelse med IKT og Byregionsprogrammet.

3

Kommunestyret er innforstått med utfordringene som ligger i å videreføre Gjemnes kommune, når det gjelder både økonomi og sårbare tjenester på kort og lengre sikt.

4

Dersom statlige myndigheter legger frem forslag om kommunesammenslåing som vedrører Gjemnes, forutsetter kommunestyret at forslaget blir sendt kommunen til høring. Kommunen vil da ta stilling til evt. retningsvalg.

Batnfjordsøra, 14.6.2016 Birgit Eliassen, Rådmann i Gjemnes

Vedlegg 5

Gjemnes kommune
Rådmannen

MOTTATT
19 DES. 2017
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
PB 2520
6404 MOLDE

Deres ref:	Vår ref 2014/1340-124	Saksbehandler Birgit Eliassen	Dato 18.12.2017
-------------------	---------------------------------	---	---------------------------

Utredning grensejustering i indre Gjemnes – faktagrunnlag

Det vises til brev av 21.11.2017 vedr faktagrunnlag til utredning av grensejustering vedr Øye/Heggem, Flemma, Fagerli og Angvik grunnkrets i Gjemnes kommune.

Det er oversendt to eposter med vedlegg den 14.12.2017 vedr skole og vedr kommunaltekniske anlegg.

Følgende opplysninger/kommentarer knyttes til tjenestetilbudet:

Generelt

Alt planverk må endres og tilpasses evt nye kommunegrenser. En grensejustering der ca 25 % av innbyggerne går over til en annen kommune, vil få store, negative konsekvenser for kommunens inntekter, og følgelig også for tjenestetilbudet. I saksframlegget vedr kommunereform er det presisert fra rådmannen at Gjemnes kommune med sin nåværende størrelse neppe er bærekraftig på sikt. Dette vil ytterligere forverres dersom befolkningsgrunnlaget blir enda mindre. Forholdet vil bli kommentert nærmere i høringsuttalelsen.

Barnehage

Barnetall framgår av tidligere oversendte mail.

Angvik barnehage har ved full dekning 36.plasser, det er for tiden 28 plasser i bruk.

Barnehagebygget er en renoveret firedelt leilighet, hvor tre av leilighetene er omgjort til barnehage og den siste leiligheten har vært brukt til eldrebolig, den står for øyeblikket tom. Ved behov for utvidelse av barnehagen kan denne inkluderes i barnehagen.

Postadresse Nordmørsvegen 24, 6631 Batnfjordsøra	Besøksadresse Batnfjordsøra	Telefon 71 29 11 11	Bank 3933.05.00097
E-post: post@gjemnes.kommune.no	Hjemmeside: www.gjemnes.kommune.no	Telefaks 71 29 11 99	Org.nr 964 981 426

Barna som går i barnehagen er fra Angvik, Osmarka, Gagnat, Flemma, Fagerlia, Torvikdalen.

Helse og omsorg

Bruk av helsetilbudet utgjøres en viss andel av innbyggerne i det aktuelle området som har behov for tjenester. Andelen antas å være lik resten av innbyggerne i kommunen og landet forøvrig. Vi har ingen tjenestetilbud som er lokalisert i området, bortsett fra en omsorgsbolig.

Viktige naturressurser og spesielle geografiske forhold

Vannkraft

Angvikelva løper ut i Angvika. Her har Angvik kraftverk en årsproduksjon på 3 GWh. Angvik kraftverk eies av Istad kraft.

Grus og pukk

Kommunens to største forekomster av grus og pukk ligger innenfor området som berøres av grensejusteringen. Forekomsten mellom Flemma og Flemsetra er kategorisert som lokalt lite viktig, mens området mellom Aspåsmyran og Angvika er kategorisert som lokalt viktig (kilde www.ngu.no).

Kommunalt kulturliv

Idrett og idrettsanlegg og friluftsliv

- Gjemneshallen som ligger i Torvikbukta ble bygd for å dekke hele kommunen. Ved ei slik grensejustering vil ei stor gruppe av brukere ikke naturlig søke til Torvikbukta for å drive sin aktivitet. Det finnes tilsvarende hall på Kleive og i Eidsvåg.
- Svømmehallen på Batnfjord samfunnshus blir brukt av Angvik skule. Noe av grunnlaget for drift av svømmehallen vil da falle bort.
- Turløyper/StikkUT må få nye beskrivelser med utgangspunkt i ny kommune.
- For enkelte turer kan vi få utfordringer knyttet til at vi har grunneiere i to kommuner.
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv må skrives om for å få ansvaret på rett kommune.

Barne- og ungdomsarbeid.

- Ungdomsklubben som kommunen driver i Gjemneshallen mister ei stor gruppe av brukere.

Kulturminne/historisk arbeid.

- Vil skape store utfordringer å opprettholde årsskriftet Gjemnes Minne etter som en stor del av geografien får ny kommune og dermed ikke blir en del av «Gjemnes Minne»
- Hvem tar ansvar for Fagerli gamle skule (skulemuseum)?
- Kommunedelplan for kulturminner må skrives om for å få ansvaret på rett kommune.

Frivillig kulturliv.

- Mange lag og organisasjoner må få nytt navn og/eller ny formålsparagraf for å tilpasse ny kommune.
- Samarbeid mellom lag for felles aktivitet. –
 - Skisport knyttet til Osmarka
 - Skyting knyttet til anlegg i Torvikdalen
 - Fotball - Reinsfjell- Batnfjord
- Felles kulturarrangement
 - Julekonsert, vårkonsert
 - UKM

Kulturskolen

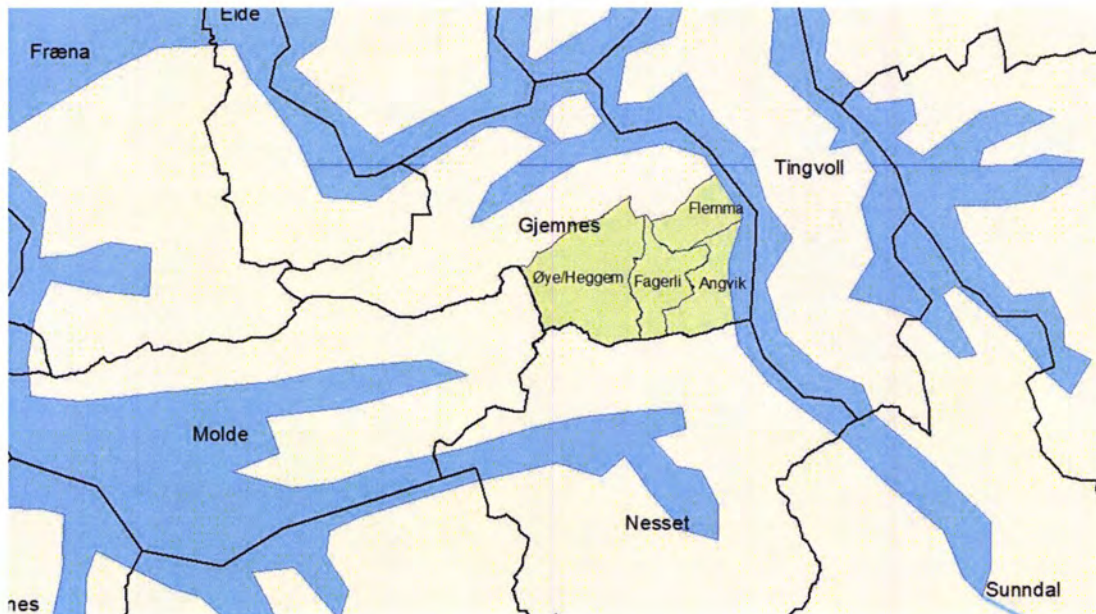
Kulturskolen har følgende aktivitet i Indre Gjemnes inneværende skoleår:
Salg av musikk lærer til Angvik skole
Salg av musikkterapeut til Angvik skole
15 kulturskoleelever som får tilbud av til sammen 3 lærere.
Dette utgjør til sammen ca. 55% stilling.

Dersom det skulle være behov for flere opplysninger, vennligst ta kontakt.

Med hilsen

Birgit Eliassen
Rådmann

Økonomiske konsekvenser av mulig grensejustering mellom Gjemnes og Molde kommuner

AUDUN THORSTENSEN OG KJETIL LIE

TF-notat nr. 10/2018

Tittel: Økonomiske konsekvenser av mulig grensejustering mellom Gjemnes og Molde kommuner
TF-notat nr: 10/2018
Forfatter(e): Audun Thorstensen og Kjetil Lie
Dato: 23.02.2018
ISBN: 978-82-336-0120-1
ISSN: 1891-053X
Pris: 120 (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto: Telemarksforsking
Prosjekt: Diverse oppdrag kommuneøkonomi
Prosjektnr.: 20140152
Prosjektleder: Audun Thorstensen
Oppdragsgiver(e): Gjemnes kommune/Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforsking.no

Resymé:

Utredningen ser på økonomiske konsekvenser av en eventuell grensejustering i Gjemnes kommune.

Audun Thorstensen er utdannet statsviter og har vært tilsatt ved Telemarksforsking siden 2007. Han har stilling som seniorforsker og arbeider spesielt med forskingsprosjekt innen kommunal økonomi, med statistiske analyser og bruk av KOSTRA-data som spesialfelt.

Kjetil er seniorforsker på kommunalområdet ved Telemarksforsking. Han har kommunaløkonomi som særskilt arbeidsfelt. Gjennom en årrekke har han vært prosjektleder for rammeavtalene på kommuneøkonomi. Utdannet samfunnsøkonom (cand.oecon) og bedriftsøkonom.

Forord

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fått i oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om å utrede en grensejustering i Gjemnes kommune. Grunnkretsene Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik ønsker overflytting til Molde kommune.

Telemarksforskning ble engasjert for å utrede mulige økonomiske konsekvenser som følge av en eventuell grensejustering.

Bø, 23.2.2018

Audun Thorstensen, Telemarksforskning

Prosjektleder

Innhold

Sammendrag	6
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn og formål.....	7
1.2 Lovverket.....	7
2. Økonomiske konsekvenser ved grensejustering	9
2.1 Økonomiske rammebetingelser. Status	9
2.1.1 Inntektsnivå.....	9
2.1.2 Finansielle nøkkeltall	11
2.1.3 Ressursbruk på utvalgte sentrale tjenesteområder	12
2.1.4 Oppsummering av økonomisk status	13
2.2 Effekt på frie inntekter som følge av grensejustering	13
2.2.1 Om beregningene	14
2.2.2 Effekt på frie inntekter.....	14
2.2.3 Oppsummering av effekt på frie inntekter	16
2.3 Andre økonomiske konsekvenser ved grensejustering	17
2.3.1 Landbrukstilskudd.....	17
2.3.2 Virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte	17
2.3.3 Arbeidsgiveravgift	18
2.3.4 Eiendomsskatt og gebyrnivå	18
2.3.5 Konesjonsområde for elektrisk kraft	19
2.4 Framtidig behov for kommunale årsverk	19
Referanser	21
Vedlegg	22

Sammendrag

Vi har beregnet effekt på frie inntekter for Gjemnes og Molde kommuner ved at grunnkretsene Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik (ca. 650 personer) overføres fra Gjemnes til Molde. Grunnlagsdata for skatt og gitte kriterier i utgiftsutjevningen er bestilt fra SSB.

Vi har beregnet en effekt på frie inntekter på ca. -34 mill. kr for Gjemnes og +44 for Molde. Dvs. at vi beregnet et inntektstap i form av reduserte skatteinntekter og rammeoverføringer for Gjemnes kommune på 34 mill. kr på årsbasis. Hvis kommunens ressursbruk til tjenesteproduksjon overfor innbyggerne i det aktuelle «overflyttingsområdet» er (netto) lavere enn disse 34 millionene i et budsjettår, betyr altså en eventuell overføring av de fire grunnkretsene en svekket kommuneøkonomi for Gjemnes. Motsatt en styrking/bedring av «driftsbalansen» i Gjemnes kommune hvis ressursbruken (netto driftsutgifter) overfor disse innbyggerne er større enn 34 mill. kr på årsbasis. Vi oppfordrer Gjemnes kommune til å gjøre en anslagsberegning på størrelsen til netto driftsutgiftene i tjenesteproduksjonen overfor innbyggerne i «overflyttingsområdet».

En fordelingsnøkkel basert på andel innbyggere ville gitt en effekt på frie inntekter på rundt -40 mill. kr for Gjemnes (25 prosent) og +33 mill. kr for Molde (2,4 prosent). Analysene viser at gjennomsnittsinnyggeren i grensejusteringsområdet er noe mindre kostnadskrevende enn ellers i Gjemnes, men noe mer kostnadskrevende enn ellers i Molde. Dette gir noe mindre uttelling over inntektssystemet per innbygger i det aktuelle overflyttingsområdet for Gjemnes og noe mer Molde. Effekten for Molde, dvs. utover det andel innbyggere skulle tilsi, kan i stor grad tilskrives utslag på bosettingskriteriet sone i utgiftsutjevningen og kompensasjon for økt beregnet reiseavstand for innbyggerne.

Som en del av utredningen har vi også sett på økonomiske rammebetingelser for de to aktuelle kommunene. Vi har belyst inntektsnivå, finansielle nøkkeltall og utgiftsnivå på sentrale tjenestekområder. I tillegg vurderes eventuelle konsekvenser for tilskuddsordninger innenfor landbruket, distriktpolitisk virkemiddelområde herunder sone for arbeidsgiveravgift, gebyrnivå, eiendomsskatt og energi.

Det er *uavklart* om en eventuell flytting av de aktuelle grunnkretsene i Gjemnes over til Molde kommune vil bli definert som en deling av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, fordi det her dreier seg om en innbyggerandel på 25 % av dagens Gjemnes kommune.

Oppsummert konkluderer vi med at en eventuell grensejustering/deling ikke vil være økonomisk fordelaktig for Gjemnes kommune. Gjemnes kommune mister innbyggere og inntekter og må dermed tilpasse tjenestene til et lavere befolkningsgrunnlag.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fått i oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet (KMD) om å utrede en grensejustering i Gjemnes kommune. Grunnkretsene Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik ønsker overflytting til Molde kommune.

Telemarksforskning ble engasjert for å utrede mulige økonomiske konsekvenser som følge av en eventuell grensejustering.

Vi har beregnet effekt på frie inntekter for Gjemnes og Molde kommuner, ved at grunnkretsene Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik (ca. 650 personer) overføres fra Gjemnes til Molde. Beregningene våre får fram konsekvenser både for kommunen som eventuelt avstår innbyggere og for «mottakende kommune». Som en del av utredningen har vi også sett på økonomiske rammebetingelser for de to aktuelle kommunene. Inntektsnivå, finansielle nøkkeltall og utgiftsnivå på sentrale tjenesteområder vil her kort bli belyst. I tillegg vurderes eventuelle konsekvenser for tilskuddsordninger innenfor landbruket, distriktspolitisk virkemiddelområde herunder sone for arbeidsgiveravgift, gebyrnivå, eiendomsskatt og kraftinntekter.

Det vil si at vi primært vil fokusere på inntektssiden. Et anslag for reduserte utgifter til tjenesteproduksjon for Gjemnes kommune som følge av en eventuell grensejustering, vil kommunen selv ha best forutsetninger for å beregne. Det gjelder også for gjeld og kapitalkostnader som kan knyttes til det aktuelle «overføringsområdet».

Andel innbyggere i det aktuelle «overføringsområde» utgjorde rundt 25 prosent av Gjemnes kommune (per 1.7.17).

1.2 Lovverket

Ved kommunesammenslåinger, delinger og grensejustering er det inndelingsloven som utgjør det juridiske rammeverket for arbeidet. Deling av kommuner betyr enten at en kommune eller et fylke blir delt i to eller flere nye enheter, eller at en kommune eller et fylke blir delt og at de enkelte delene blir lagt til andre kommuner eller fylker. Grensejustering innebærer at et område (gjerne en mindre del av en kommune) blir flyttet over til en annen kommune, eller fra et fylke til et annet. Begrepet «grenseendring» i lovverket (jf. § 3 i inndelingsloven) er en fellesbetegnelse på sammenslåing, deling og grensejustering.

Om en grenseendring defineres som deling eller grensejustering har betydning for krav til saksbehandling etter inndelingsloven og økonomisk kompensasjon. Om en sak følger reglene om deling eller reglene om grensejustering, er avgjørende for initiativretten, avgjørelseskompetansen, reglene om gjennomføring (felles kommunestyremøte og fellesnemd) og økonomiske tilskudd.

Departementet kan bruke skjønn i vurderingen av hva som er en «mindre del» av en kommune, eller et fylke, som skal legges til andre kommuner eller fylker. Departementet har uttalt seg om rammer for skjønnet ved avgjørelse av hva slags regler som skal følges:

- normalt reglene om grensejustering dersom delen som skal avvikles utgjør mindre enn 10 prosent av innbyggerne i kommunen
- normalt vil 25 prosent av innbyggerne danne den øverste grensen for hva som er «en mindre del» av kommunen
- skjønnsmessig vurdering, men oftest reglene om deling dersom delen har mellom 25 og 40 prosent av innbyggerne i kommunen
- normalt reglene om deling dersom delen utgjør mer enn 40 prosent av innbyggerne i kommunen

Regler for økonomisk oppgjør ved grensejustering følger av inndelingslovens § 19: Blir et område skilt ut fra en kommune eller et fylke og lagt til en annen kommune eller et annet fylke, skal den retten som den første kommunen eller fylkeskommunen har til veier, gater, broer, offentlige plasser og annen forvaltningseiendom som fullt ut eller i svært stor grad tjener vedkommende område, overføres til den andre kommunen eller fylkeskommunen.

«Annen forvaltningseiendom» kan være skolebygninger som betjener den enkelte skolekretsen, lokale idrettsanlegg og lekeplasser. Oppregningen av ulike typer forvaltningseiendom i lovteksten er ikke uttømmende. Hovedregelen er at eiendomsretten følger grunnen, slik at kommunalt eid forvaltningseiendom (veier, gater og annen forvaltningseiendom) som ligger på grunn som blir lagt til en annen kommune og som tjener dette området, skal overføres til den nye kommunen.

Etter § 19 andre ledd kan «annen eiendom» fordeles mellom kommunene eller bli brukt i fellesskap, dersom dette er rimelig og formålstjenlig ut fra lokale forhold.¹ Skjønnsnemda avgjør hvordan en eventuell fordeling eller samarbeid skal skje, og kan fastsette nærmere vilkår. Formålet med samarbeidsløsninger må være å ordne forholdene i en overgangsperiode.

Inndelingsloven § 19 tredje ledd gir skjønnsnemnda rett til å fastsette at gjeld som kommunen har stiftet i forbindelse med kjøp eller påkostning av eiendom, skal tas over av den kommunen der eiendommen ligger etter grenseendringen.

Regler for økonomisk oppgjør ved deling følger av Inndelingsloven § 20: Ved deling slutter en enhet å eksistere. Dette gjør det nødvendig med eit fullstendig oppgjør, med fordeling av alle typer eiendom, retter og plikter.

Etter § 20 første ledd skal forvaltningseiendom fordeles på samme måte som ved grensejustering, dvs. at hovedregelen er at eiendomsretten følger grunnen.

§ 20 andre ledd slår fast at annen eiendom og andre plikter skal fordeles mellom de aktuelle kommunene eller fylkeskommunene på grunnlag av eit forholdstall, som regnes ut på grunnlag

¹ «Annan eigedom» i andre ledd kan vere til dømes aksjar, verdipapir, skatterestansar, kinoar, el-verk eller sentralinstitusjonar og anlegg som tener heile kommunen eller ein større del av denne. Døme på det siste kan vere administrasjonsbygg, sjukehus og liknande. Såkalla finansformue er òg omfatta, det vil seie verdiar av privatøkonomisk art som er omsetjeleg og inntektsgivande. Det kan nemnast skog-og landeigedommar, sporvegar og annan fast eigedom som ikkje er kjøpt for å tene forvaltningsmessige formål.» (Ot.prp. nr. 41 (2000-2001)).

av skatteinntektene i de siste fem årene i hvert av områdene. Skatteinntekter omfatter er inntektsskatt, formuesskatt, naturressursskatt og eiendomsskatt.²

Utgangspunktet er at kommunene på egen hånd skal prøve å komme fram til en avtale om det økonomiske oppgjøret. Dersom de er uenige, kan de be fylkesmannen om veiledning, jf. § 18 første ledd. Dersom kommunene ikke blir enige, blir det økonomiske oppgjøret fastsatt av en skjønnsnemnd opprettet av departementet, jf. § 18 andre ledd.

2. Økonomiske konsekvenser ved grensejustering

2.1 Økonomiske rammebetingelser. Status

Vi vil her se nærmere på økonomiske rammebetingelser for de to aktuelle kommunene. Inntektsnivå, finansielle nøkkeltall og utgiftsnivå på sentrale tjenesteområder vil her bli belyst.

2.1.1 Inntektsnivå

Korrigerte frie inntekter er en indikator som gir uttrykk for kommunenes reelle inntektsnivå. Kommunenes frie inntekter består av rammetilskudd og skatt og utgjør om lag 80 prosent av de samlede inntektene. Korrigerte, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for den enkelte kommunes utgiftsbehov (=kostnad med å betjene sin spesifikke befolkning). Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet. Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov (= «billig» i drift) får justert opp inntektene sine, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov (= «dyre» i drift) får justert ned inntektene sine. Det er først og fremst variasjon i omfanget av regionalpolitiske overføringer, skjønnsstilskudd og skatteinntekter som forklarer variasjon i utgiftskorrigerte inntekter mellom kommunene.

For å få eit mest mulig komplett bilde av kommunenes frie inntekter, viser vi i tabellen under kommunene sine korrigerte frie inntekter både med og uten eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.

Gjemnes hadde et inntektsnivå (inkl. eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter) som lå 4 prosent over landsgjennomsnittet, mens Molde hadde et nivå som lå 2 prosent under landsgjennomsnittet.³ Begge kommunene må slik sett anses å være middelinntektskommuner.

² Skjønnsnemnda kan likevel fravike denne fra regelen dersom det foreligger særlige grunner til å fastsette noe annet, jf. inndelingsloven § 20 andre ledd andre punktum. Som eksempel nevner Ot.prp. nr. 41 (2000-2001) at det kan være at skatteinntektene ikke alltid gir det beste og mest rettfærdige utgangspunktet for beregningen.

³ Både Gjemnes og Molde har eiendomsskatt i hele kommunen.

Tabell 1 Korrigerte frie inntekter 2016. Landsgjennomsnittet=100. Kilde: KMD

	Ekskl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.	Inkl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.	Inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt. og DA
Gjemnes	102	104	104
Molde	96	98	97
Møre og Romsdal	97	100	99
Landet	100	100	100

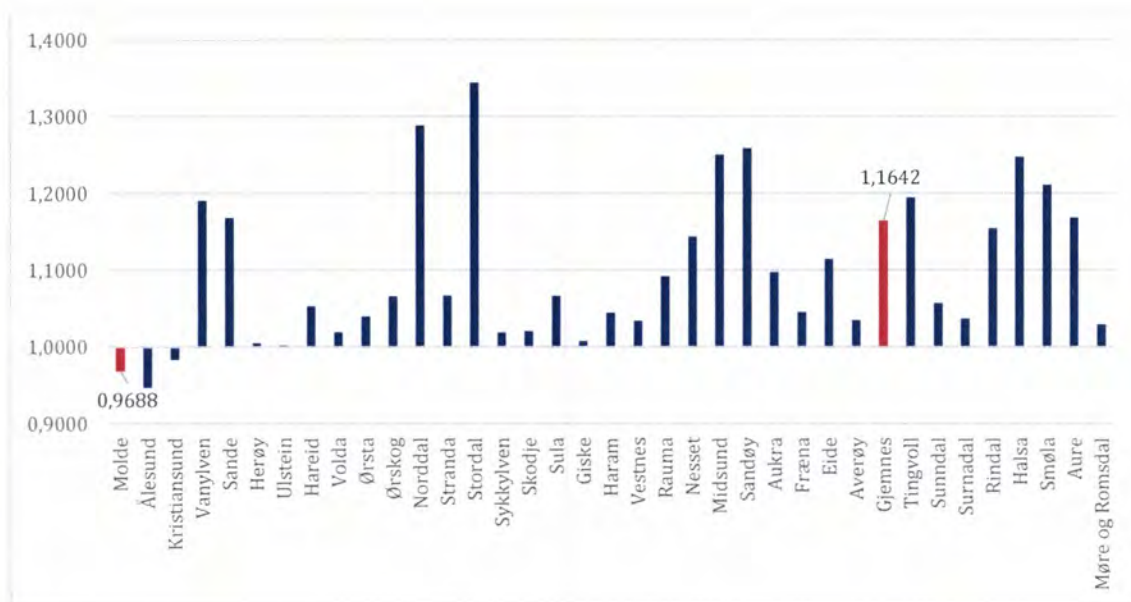
I den siste kolonnen er også vist nivået på korrigerte frie inntekter inklusive fordel av differensiert arbeidsgiveravgift. Molde ligger i sone 1, mens Gjemnes er plassert i sone 1a.⁴

I KOSTRA (SSBs statistikk over kommunal tjenesteproduksjon og økonomi) er kommunene delt inn i ulike kommunegrupper etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Hensikten er å gjøre det mulig å sammenligne «like kommuner». Gjemnes er plassert i kommunegruppe 2 (små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter), mens Molde er plassert i kommunegruppe 13 (store kommuner utenom de fire største byene).

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur og demografisk sammensetning. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved tjenesteytingen vil derfor variere mellom kommunene. Målet med kommunenes inntektssystem er å utjevne slike variasjoner. En «tar» fra de relativt sett lettdrevne kommunene og «gir» til de relativt sett tungdrevne. Gjennom kostnadsnøkler bestående av objektive kriterier og vekter, fanges variasjoner i kommunenes utgiftsbehov opp.

Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor tung eller lett en kommune er å drive, sammenlignet mot det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner. I inntektssystemet for 2018 får Gjemnes og Molde beregnet et utgiftsbehov på hhv. 16,4 prosent over landsgjennomsnittet og 3,1 prosent under landsgjennomsnittet. En indeks på 1,0 betyr her et utgiftsbehov lik landsgjennomsnittet. Kommuner med et utgiftsbehov over landsgjennomsnittet får et tillegg i rammetilskuddet, mens kommuner med et utgiftsbehov under landsgjennomsnittet får et trekk i rammetilskuddet.

⁴ I sone 1a skal det betales arbeidsgiveravgift med en sats på 10,6 pst. inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler i arbeidsgiveravgift, og det foretaket ville ha betalt i arbeidsgiveravgift med en sats på 14,1 pst, er lik fribeløpet. I 2018 er fribeløpet 500 000 kroner per foretak.

Figur 1 Indeks for beregnet utgiftsbehov 2018. Kilde: KMD

Under skal vi se nærmere på noen indikatorer som sier noe om hvordan kommunene forvalter de disponible midlene.

2.1.2 Finansielle nøkkeltall

Netto driftsresultat blir blant annet brukt av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. TBU anbefaler at nivået på netto driftsresultat for kommunene som helhet bør være på +1,75 prosent.⁵ Kommunene har hatt rimelig tilfredsstillende nivå på netto driftsresultat de siste årene. Som det framgår av tabellen hadde Gjemnes og Molde et netto driftsresultat på hhv. 5,9 prosent og 4,6 prosent i 2016. Til sammenligning var nivået for fylkessnittet og landsgjennomsnittet hhv. 3,5 prosent og 4,0 prosent.

Tabell 2 Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2014-2016. Kilde: SSB

	2014	2015	2016
Gjemnes	7,5	6,2	5,9
Molde	-1,7	3,3	4,6
Møre og Romsdal	0,0	2,2	3,5
Hele landet	1,3	3,0	4,0

Tabellen under viser sentrale finansielle nøkkeltall for de aktuelle kommunene hentet fra KOSTRA. Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å oppnå et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk

⁵ TBU opererer med en «norm» for netto driftsresultat for kommunene på 1,75 prosent. Dette for å sikre at kommunene skal sitte igjen med tilstrekkelige midler til avsetninger og investeringer.

buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente- og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere.

Tabell 3 Sentrale finansielle nøkkeltall 2016. I prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: SSB

	Netto driftsresultat	Disp. fond	Netto lånegjeld	Finansutgifter
Gjemnes	5,9	5,9	65,2	3,8
Molde	4,6	2,5	133,6	6,1
Møre og Romsdal	3,5	5,5	100,5	5,0
Hele landet	4,0	8,1	79,1	4,1

Nivået på disposisjonsfondet kan si noe om hvilken økonomisk «buffer» kommunen har ved uforutsette hendelser eller til egenfinansiering av investeringer.⁶ For kommuner med lavt nivå på disposisjonsfondet vil det være en viktig oppgave å bygge opp fondet som en økonomisk trygghet mot uventet utgiftsøkning eller sviktende inntekter. Gjemnes hadde et disposisjonsfond på 5,9 prosent, mens Molde hadde et nivå på 2,5 prosent. Til sammenligning var nivået på landsbasis 8,1 prosent.

Netto lånegjeld er et uttrykk for kommunens gjeldsbelastning, soliditet og finansieringsstruktur. Indikatoren viser om kommunen har lav eller høy gjeld i forhold til betalingsevnen. Jo lavere tall desto bedre er det for kommunens økonomi. Gjeldsgraden for Gjemnes var lavere enn landsgjennomsnittet, mens gjeldsgraden for Molde var høyere enn landsgjennomsnittet. Gjemnes hadde også lavere finansutgifter (målt som netto renter og avdrag) enn landsgjennomsnittet, mens finansutgiftene for Molde var høyere enn landsgjennomsnittet.

2.1.3 Ressursbruk på utvalgte sentrale tjenesteområder

Tabellen under viser netto driftsutgifter på noen utvalgte sentrale tjenesteområder for Gjemnes og Molde i 2016. Netto driftsutgifter (=driftsutgifter – driftsinntekter) viser hvordan kommunen prioriterer de frie midlene. Tabellen viser at Gjemnes hadde et høyere utgiftsnivå enn både Molde, fylkes- og landsgjennomsnittet på samtlige områder, med unntak av sosialtjeneste i 2016. De økonomiske rammebetingelsene vil naturligvis være styrende for det tjenestenivået som kommunen kan tilby sine innbyggere (jfr. nivå på korrigerede frie inntekter).

⁶ Kommunenes fondsverdier fordeler seg på disposisjonsfond, bundne driftsfond, ubundne investeringsfond og bundne investeringsfond. Fondene er kommunenes økonomiske reserver som er bygd opp ved driftsoverskudd, kraftinntekter eller ved salg av eiendom, osv. Fondsbeholdningen varierer i stor grad mellom kommunene. Dette kan ha sammenheng med i hvilken grad kommunene lånefinansierer eller bruker av fondsmidler til investeringsformål. Det er bare midler fra disposisjonsfond som fritt kan brukes til drift eller investeringer.

Tabell 4 Netto driftsutgifter i kr per innbygger i målgruppen på utvalgte sentrale tjenesteområder 2016.
Kilde: SSB

	Gjemnes	Molde	Møre og Romsdal	Hele landet
Administrasjon og styring	6 177	3 748	4 697	4 129
Barnehage (1-5 år)	144 863	141 498	141 873	138 807
Grunnskole (6-15 år)	110 497	94 415	107 471	104 956
Kommunehelse	2 957	2 489	2 424	2 511
Pleie og omsorg	20 864	18 071	19 128	16 592
Sosialtjeneste (20-66 år)	1 904	3 629	2 680	3 914
Barnevern (0-17 år)	10 063	7 003	7 808	8 920

2.1.4 Oppsummering av økonomisk status

Oppsummert kan vi si at både Gjemnes og Molde kan defineres som middelinntektskommuner. Gjemnes hadde et nivå på korrigerte frie inntekter som lå 4 prosent over landsgjennomsnittet i 2016, mens Molde hadde et nivå som lå 2 prosent under landsgjennomsnittet.

Netto driftsresultat blir blant annet brukt av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. TBU anbefaler at nivået på netto driftsresultat for kommunene som helhet bør være 1,75 prosent. Gjemnes og Molde hadde et netto driftsresultat på hhv. 5,9 prosent og 4,6 prosent i 2016.

Gjemnes hadde et disposisjonsfond på 5,9 prosent, mens Molde hadde et nivå på 2,5 prosent. Til sammenligning var nivået på landsbasis 8,1 prosent. Gjeldsgraden for Gjemnes var lavere enn landsgjennomsnittet, mens gjeldsgraden for Molde var høyere enn landsgjennomsnittet. Gjemnes hadde også lavere finansutgifter (målt som netto renter og avdrag) enn landsgjennomsnittet, mens finansutgiftene for Molde var noe høyere enn landsgjennomsnittet.

Gjemnes hadde et høyere utgiftsnivå enn Molde og landet for øvrig på samtlige sentrale tjenesteområder, med unntak av sosialtjeneste i 2016.

2.2 Effekt på frie inntekter som følge av grensejustering

I dette avsnittet har vi beregnet effekt på frie inntekter for Gjemnes og Molde kommer, ved at grunnkretsene Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik (650 innbyggere per 1.7.17) overføres fra Gjemnes til Molde.

2.2.1 Om beregningene

Det er lagt til grunn at grensejusteringen skjer i 2020. I effektberegningene er det sammenlignet mot 2018-nivå for dagens kommuner. Beregningene er gjennomført ved hjelp av KS prognosemodell.⁷ Grunnlagsdata for skatt og gitte kriterier i utgiftsutjevningen er bestilt fra SSB.

SSB har beregnet samlet utliknet skatt (fra siste regnskapsår) for det aktuelle «overflyttingsområdet». Vi har lagt til grunn det samme relative forholdet for skatteanslaget til kommunene i 2018. SSB har også levert innbyggertall fordelt på aldersgrupper for «overflyttingsområdet», samt nye verdier for bosettingskriteriene sone og nabo.⁸ For øvrige kriterier eller komponenter i rammetilskuddet er det benyttet en fordelingsnøkkel basert på andel innbyggere per 1.7.17. Beregningene er nærmere dokumentert i vedlegg til rapporten.

2.2.2 Effekt på frie inntekter

Grensejusteringen er anslått å gi en reduksjon i frie inntekter for Gjemnes kommune på om lag 34 mill. kr, og en økning i frie inntekter for Molde kommune på om lag 44 mill. kr.

Tabell 5 viser effekten fordelt på de to hovedkomponentene i inntektssystemet, rammetilskudd og skatt. Av effekten på -34 mill. kr for Gjemnes er ca. -15 mill. kr knyttet til rammetilskuddet, mens ca. -18 mill. kr er knyttet til skatt og inntektsutjevning. Av effekten på 44 mill. kr for Molde er fordelingen mellom rammetilskudd og skatt, hhv. ca. 26 mill. kr og 18 mill. kr.⁹

Tabell 5 Effekt på frie inntekter ved grensejustering. Gjemnes og Molde. I mill. 2018-kr. Kilde: KMD/SSB/beregninger ved TF.

	Gjemnes	Molde
Rammetilskudd (fast del)	-15,4	26,4
Skatt og inntektsutjevning	-18,5	17,7
Sum frie inntekter	-33,9	44,1

Befolkningen i det aktuelle grensejusteringsområdet utgjorde 25,0 prosent av Gjemnes kommune og 2,4 prosent av Molde kommune per 1.7.17. Grensejusteringen er anslått å gi en reduksjon i frie inntekter for Gjemnes på 20,9 prosent og en økning i frie inntekter for Molde på 3,2 prosent.

Analysene viser at befolkningen i det aktuelle grensejusteringsområdet generelt er beregnet å være noe mindre kostnadskrevene enn befolkningen ellers i Gjemnes, men noe mer kostnadskrevene enn befolkningen ellers i Molde.

⁷ Versjon datert 19.01.18. Modellen bygger på vedtatt statsbudsjett for 2018.

⁸ Gjemnes kommune har ellers oppgitt at 3 elever i privat skole har adresse Indre Gjemnes. Ingen psykisk utviklingshemmede 16 år og eldre kan knyttes til det aktuelle området.

⁹ Effekten for Molde, dvs. utover det andel innbyggere skulle tilsi, kan i stor grad tilskrives utslag på bosettingskriteriet sone i utgiftsutjevningen. På sonekriteriet er det her isolert sett beregnet en effekt på 12,7 mill. kr. Se nærmere dokumentasjon i vedlegg.

Tabell 6 viser andel innbyggere i ulike aldersgrupper per 1.7.17. Som tabellen viser har grensejusteringsområdet en lavere andel barn og unge 0-15 år og en lavere andel eldre over 80 år enn Gjemnes, Molde og landet for øvrig.

Tabell 6 Andel innbyggere (%) i ulike aldersgrupper per 1.7.17. Kilde: SSB

	Grensejusteringsområdet	Gjemnes	Molde	Hele landet
0-1 år	1,7	2,3	2,1	2,2
2-5 år	3,5	4,5	4,5	4,7
6-15 år	12,8	12,7	11,7	12,0
16-22 år	8,2	7,6	9,0	8,8
23-66 år	54,3	53,6	56,5	57,5
67-79 år	16,0	14,3	11,6	10,5
80-89 år	3,2	3,6	3,8	3,4
90 år og eldre	0,3	1,4	0,9	0,8

Analysene viser at utgiftsbehovet for både Gjemnes og Molde vil øke som følge av grensejusteringen (jf. Tabell 7). Dette skyldes endring i alderssammensetning, geografi og kommunestørrelse. Før grensejustering er Gjemnes beregnet å være ca. 16 prosent mer kostnadskrevende enn landsgjennomsnittet, mens etter grensejustering er behovet anslått å ligge ca. 23 prosent over landsgjennomsnittet. For Molde er behovet anslått å øke med ca. 1 prosentpoeng, dvs. fra om lag 3 prosent til 2 prosent under landsgjennomsnittet.

Tabell 7 Beregnet utgiftsbehovsindeks før/etter grensejustering. Gjemnes og Molde 2018. Kilde: KMD/beregninger ved TF

	Gjemnes	Molde
Før grensejustering	1,1642	0,9688
Etter grensejustering	1,2276	0,9769

Skattetallene som vi har innhentet fra SSB, viser at befolkningen i grensejusteringsområdet generelt er noe mindre skattesterke enn befolkningen ellers i Gjemnes og Molde (jf. Tabell 8). Dette medfører at skattenivået for Gjemnes øker som følge grensejusteringen, mens skattenivået for Molde reduseres. Tabellen under viser beregnet skatteinntektsprosent for de to kommunene før og etter grensejustering.¹⁰

Tabell 8 Beregnet skattenivå før og etter grensejustering. Skatt i prosent av landsgjennomsnittet. Gjemnes og Molde. Kilde: SSB/beregninger ved TF.

	Gjemnes	Molde
Før grensejustering	81,5	95,3
Etter grensejustering	82,4	94,9

¹⁰ Nettoeffekten av skatt og inntektsutjevning er for Gjemnes -18,5 mill. kr og for Molde 17,8 mill. kr for Molde, dvs. en reduksjon for Gjemnes på 25,0 prosent og en økning for Molde på 2,3 prosent.

Tabell 9 dokumenterer effekten på frie inntekter fordelt på ulike komponenter i inntektssystemet for Gjemnes og Molde.

Tabell 9 Effekt på frie inntekter ved grensejustering. Gjemnes og Molde. I mill. 2018-kr

	Gjemnes	Molde
Innbyggertilskudd ¹¹	-15,4	15,4
Utgiftsutjevning ¹²	0,9	10,1
Netto virkning statlige/private skoler ¹³	0,0	0,0
Andre komponenter ¹⁴	-0,8	0,8
Rammetilskudd (fast del)	-15,4	26,4
Skatt på inntekt og formue ¹⁵	-15,5	15,5
Netto inntektsutjevning ¹⁶	-3,0	2,2
Skatt og inntektsutjevning	-18,5	17,7
Sum frie inntekter	-33,9	44,1

2.2.3 Oppsummering av effekt på frie inntekter

Vi har beregnet en effekt på frie inntekter på ca. -34 mill. kr for Gjemnes og +44 mill. kr for Molde.

En fordelingsnøkkel basert på andel innbyggere ville gitt en effekt på frie inntekter på rundt -40 mill. kr for Gjemnes (25 prosent) og +33 mill. kr for Molde (2,4 prosent). Analysene viser at gjennomsnittsinbyggeren i grensejusteringsområdet er noe mindre kostnadskrevenne enn ellers i Gjemnes, men noe mer kostnadskrevenne enn ellers i Molde. Dette gir noe mindre uttelling over inntektssystemet per innbygger i det aktuelle overflyttingsområdet for Gjemnes og noe mer Molde. Effekten for Molde, dvs. utover det andel innbyggere skulle tilsi, kan i stor grad tilskrives utslag på bosettingskriteriet sone i utgiftsutjevningen og kompensasjon for økt beregnet reiseavstand for innbyggerne.¹⁷

¹¹ Alle kommuner får et innbyggertilskudd, som i utgangspunktet er fordelt med et likt beløp per innbygger. For 2018 er innbyggertilskuddet 23 726 kr per innbygger.

¹² Gjennom utgiftsutjevningen får kommunene kompensasjon for kostnadsforskjeller som de selv ikke kan påvirke. Det gjelder f.eks. alderssammensetning og strukturelle og sosiale forhold i kommunen. Se nærmere dokumentasjon i vedlegg.

¹³ I korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler får kommunene et trekk i rammetilskuddet for elever i private og statlige skoler. Det samlede trekket på landsbasis tilbakeføres etter andel beregnet utgiftsbehov for den enkelte kommune. Se nærmere dokumentasjon i vedlegg.

¹⁴ Dette gjelder inntektsgarantitilskuddet, saker med særskilt fordeling og ordinært skjønnstilskudd. For øvrige kriterier eller komponenter i rammetilskuddet er det som nevnt benyttet en fordelingsnøkkel basert på andel innbyggere per 1.7.17.

¹⁵ SSB har beregnet samlet utliknet skatt (fra siste regnskapsår) for det aktuelle «overflyttingsområdet». Vi har lagt til grunn det samme relative forholdet for skatteanslaget til kommunene i 2018. Se nærmere dokumentasjon i vedlegg.

¹⁶ Inntektsutjevningen skiller delvis ut forskjeller i skatteinntekter mellom kommuner.

¹⁷ På bosettingskriteriet sone er det isolert sett beregnet en effekt for Molde kommune på 12,7 mill. kr.

2.3 Andre økonomiske konsekvenser ved grensejustering

Spesielle økonomiske ordninger som kan bli påvirket av en grensejustering, er landbrukstilskudd, distriktpolitisk virkeområde og arbeidsgiveravgift. I tillegg vil vi se nærmere på situasjonen når det gjelder eiendomsskatt, gebyrnivå og konsesjonsområde for elektrisk kraft.

2.3.1 Landbrukstilskudd

Innenfor landbruket er det ulike soner for distriktstilskudd for melk, kjøtt og areal- og kulturlandskapstilskudd. Høyere sonenummer gir høyere tilskudd. I utgangspunktet skal ikke en kommunesammenslåing eller grensejustering ha betydning for soneinndelingen for kjøtt og melk, siden soneinndelingen her ikke alltid følger kommunegrensene. Det gjør derimot areal- og kulturlandskapstilskuddet. Samtlige kommuner i Møre og Romsdal ligger i sone 5. Spørsmålet om soneinndeling vil derfor ikke være en aktuell problemstilling i forbindelse med denne utredningen.¹⁸

2.3.2 Virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte

Virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte er et geografisk avgrenset virkeområde som omfatter 281 kommuner. Avgrensingen er basert på utfordringer knyttet til:

- Reduksjon eller ingen økning i folketallet
- Store avstander
- Utfordringer knyttet til sysselsetting, arbeidsmarked og levekår

Innenfor dette virkeområdet kan bedrifter få offentlig investeringsstøtte i samsvar med ESA sitt regionalstøtteregulverk. Slik investeringsstøtte forvaltes av Innovasjon Norge på oppdrag fra fylkeskommunene med delegerte midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Gjemnes er sammen med 22 andre kommuner i Møre og Romsdal innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Molde er utenfor det distriktpolitiske virkeområdet.¹⁹

Distriktsindeksen måler graden av distriktsutfordringer i kommunene og brukes som verktøy for å avgrense virkeområder og fordele virkemidler i distriktpolitiske ordninger. Jo lavere indeks, dess større distriktpolitiske utfordringer. Kommuner med store distriktsutfordringer, lav indeks, får mer regionalpolitisk tilskudd. Gjemnes og Molde har en distriktsindeks på hhv. 45 og 71, dvs. til bruk i inntektssystemet for 2018.²⁰ Gjemnes får småkommunetilskudd på 3,3 mill. kr i 2018.²¹

¹⁸ Regjeringen har nå også i forbindelse med reformarbeidet slått fast at ingen av tilskuddsordningene innenfor landbruket skal påvirkes av endringer i kommunestrukturen. Prinsippet for fastsetting av tilskuddssatser og -soner følger av Jordbruksavtalen: "Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, blir sonegrensene videreført." Dette prinsippet gjelder uavhengig av om grensene for tilskuddssonene følger kommunegrensene eller ikke.

¹⁹ Det distriktpolitiske virkeområdet skal revideres med virkning fra 2021.

²⁰ Intervallgrensene for utløsning av distriktstilskudd Sør-Norge/småkommunetillegg er i 2018 som følger: 0-35, 36-38, 39-41, 42-44, 45-46 (og 46 + for halvert småkommunetillegg).

²¹ Småkommunetillegget tildeles med en sats per kommune (gradert etter utslag på distriktsindeksen), og vil i utgangspunktet ikke bli påvirket som følge av en eventuell grensejustering.

2.3.3 Arbeidsgiveravgift

En grensejustering vil også reise problemstillinger hvis kommunene ligger i ulike soner når det gjelder arbeidsgiveravgiftssats.

Norge er delt inn i ulike arbeidsgiveravgiftssoner, slik at satsen for arbeidsgiveravgift varierer mellom kommunene avhengig av hvilken sone de ligger i. Dagens differensierte arbeidsgiveravgift innebærer at arbeidsgivere i distriktskommuner har lavere sats enn i mer sentrale strømer. Kommunene med høyest sats har 14,1%, mens kommunene som inngår i tiltakssonen for Finnmark og Nord-Troms har fritak for arbeidsgiveravgift, altså en sats på 0%. Gjemnes ligger i sone 1a for arbeidsgiveravgift, mens Molde ligger i sone 1.

I sone 1a skal det betales arbeidsgiveravgift med en sats på 10,6 pst. inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler i arbeidsgiveravgift, og det foretaket ville ha betalt i arbeidsgiveravgift med en sats på 14,1 pst, er lik fribeløpet. I 2018 er fribeløpet 500 000 kroner per foretak. En eventuell grensejustering vil derfor ikke påvirke arbeidsgiveravgiften for mindre arbeidsgivere i det aktuelle området.

2.3.4 Eiendomsskatt og gebyrnivå

Både Gjemnes og Molde har eiendomsskatt i hele kommunen. Ifølge KOSTRA hadde Gjemnes og Molde en generell skattesats på hhv. 5,25 promille og 3,59 promille i 2017. Eiendomsskatten for en gjennomsnittsbolig var for Gjemnes og Molde hhv. 6 300 kr og 6 900 kr.

Gjemnes og Molde hadde inntekter fra eiendomsskatt på hhv. 9,8 mill. kr og 93,2 mill. kr i 2016, tilsvarende 4,3 prosent av brutto driftsinntekter.

Tabell 10 Eiendomsskatt 2016. 1000 kr og i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA²²

	Gjemnes	Molde
Boliger og fritidseiendommer	7 437	88 976
Annen eiendom	2 400	4 248
Totalt	9 837	93 224
I % av brutto driftsinntekter	4,3	4,3

Tabellen under gir en oversikt over priser på kommunale tjenester i 2016. Prissettingen av tjenestene varierer noe mellom kommunene. Gjemnes har generelt noe høyere gebyrsatser enn Molde.²³

Tabell 11 Oversikt over gebyrsatser. I kr 2016. Kilde: SSB

	Gjemnes	Molde	Møre og Romsdal	Hele landet
Foreldrebetaling SFO (20 timer)	2 545	2 310		
Årsgebyr vann	7 595	1 759	3 426	3 437

²² En forholdsmessig reduksjon av eiendomsskatten utgjør rundt 2,5 mill. kr for Gjemnes kommune (9,8x0,25).

²³ Etter en eventuell grensejustering kan prisene for Gjemnes øke, da det blir færre innbyggere å dele regningen på.

Årsgebyr avløp	3 292	2 105	3067	3 837
Årsgebyr avfall	3 515	3 040	2 729	2 719

2.3.5 Konesjonsområde for elektrisk kraft²⁴

Gjemnes og Molde ligger innenfor samme konesjonsområde for elektrisk kraft. Istad Nett AS er netteier for Istad-konsernets (Istad AS) distribusjons- og regionalnett for elektrisk kraft i kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund og Molde.

Områdekonesjoner er konesjoner som er spesifikt geografisk avgrenset. Det er en tillatelse som er gitt ulike nettselskaper og som vil gjelde slik de er i dag selv om kommunegrenser endres. Dersom nettselskapene ønsker å endre den geografiske avgrensningen kan de søke NVE om tillatelse til det. Områdekonesjonene gis for 30 år av gangen og nettselskapene må da søke om fornyelse før de går ut.

2.4 Framtidig behov for kommunale årsverk

Tabellen under viser antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) i forhold til eldre (67 år og eldre) i 2016, 2025 og 2040. En reduksjon i forholdstallet mellom de to aldersgruppene betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder per innbygger i den eldre aldersgruppen. Framskrivningene er basert på SSBs middelalternativ.

Tabell 12 Innbyggere 20-66 år i forhold eldre innbyggere 67 år og eldre. Kilde: SSB

	2016	2025	2040
Gjemnes	3,1	2,2	1,9
Molde	3,9	3,2	2,6

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre 67 år og eldre utgjør hhv. 3,1 og 3,9 i 2016.²⁵ I 2040 er forholdstallet anslått å reduseres til hhv. 1,9 og 2,6.

Tabellen under sier noe om behovet for årsverk i yrkesaktiv alder (20-66 år) per 1000 innbyggere i 2016, 2025 og 2040. Ved å se på behovet per 1000 innbyggere i alderen 20-66 år korrigerer man for forandringer som skyldes endringer i størrelsen på befolkningen. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2016. Framskrivningene er basert på SSBs middelalternativ.

Tabell 13 Barnehage. Anslått framtidig tjenestebehov per 1000 innbyggere 20-66 år. Kilde: SSB

	2016	2025	2040
Gjemnes	25,9	24,1	26,1

²⁴ Angvik kraftverk ligger i det aktuelle grensejusteringsområdet. Angvik kraftverk har en årsproduksjon på 3 GWh. Angvik kraftverk eies av Istad kraft.

²⁵ Forholdstallet for grensejusteringsområdet er 2,9 (per 1.7.17).

Molde	22,3	23,9	21,5
-------	------	------	------

Tabell 14 Grunnskole. Anslått framtidig tjenestebehov per 1000 innbyggere 20-66 år. Kilde: SSB

	2016	2025	2040
Gjemnes	20,6	16,8	15,8
Molde	17,3	18,5	18,8

Tabell 15 Pleie og omsorg. Anslått framtidig tjenestebehov per 1000 innbyggere 20-66 år. Kilde: SSB

	2016	2025	2040
Gjemnes	59,1	68,5	105,4
Molde	50,0	56,3	76,0

Tjenestebehovet knyttet til barnehage og grunnskole, for de to kommunene, vil endres relativt lite fram til 2040. Når det gjelder tjenestebehovet knyttet til pleie og omsorg, vil behovet øke kraftig i perioden fram til 2040. For Gjemnes og Molde er det anslått at behovet for pleie og omsorgsårsverk vil øke med hhv. 46 og 26 (per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder) i perioden fra 2016 til 2040. Dette må ses i lys av eldrebølgen etter 2020, som vil gjelde for alle landets kommuner.

Referanser

Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-06-15-70>

Rundskriv til lov av 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (Inndelingslova). H – 10/15 Oppdatert mars 2017

Vedlegg

Tabell 16 Dokumentasjon av endring på ulike tilskuddskomponenter før og etter grensejustering. Gjemnes og Molde. I mill. 2018-kr. Kilde: KMD/SSB/beregninger ved TF²⁶

	Før grensejustering		Etter grensejustering		Endring	
	Gjemnes	Molde	Gjemnes	Molde	Gjemnes	Molde
Innbyggertilskudd	61,8	635,5	46,4	650,9	-15,4	15,4
Utgiftsutjevning	21,5	-41,9	22,3	-31,8	0,9	10,1
Netto virkning statlige/private skoler	-1,7	5,3	-1,7	5,4	0,0	0,0
Andre komponenter	6,7	4,3	5,9	5,2	-0,8	0,8
Rammetilskudd (fast del)	88,2	603,3	72,9	629,7	-15,4	26,4
Skatt på inntekt og formue	64,0	766,3	48,5	781,8	-15,5	15,5
Netto inntektsutjevning	10,1	12,8	7,1	15,0	-3,0	2,2
Skatt og inntektsutjevning	74,1	779,1	55,6	796,8	-18,5	17,7
Sum frie inntekter	162,3	1 382,4	128,5	1 426,5	-33,9	44,1

Tabell 17 Innbyggertall per 1.7.2017. Gjemnes, grensejusteringsområdet og Molde. Kilde: SSB

	Gjemnes	Grensejusterings-området	Molde
0-1 år	59	11	553
2-5 år	118	23	1 204
6-15 år	330	83	3 143
16-22 år	199	53	2 409
23-66 år	1 396	353	15 122
67-79 år	372	104	3 102
80-89 år	94	21	1 007
90 år og eldre	36	2	244
Totalt	2 604	650	26 784

²⁶ Gjemnes kommune får småkommunetilskudd på 3,3 mill. kr i 2018 (kommuner under 3.200 innbygger). Dette tilskuddet vil i utgangspunktet ikke bli påvirket som følge av en eventuell grensejustering.

Tabell 18 Dokumentasjon av verdier på for bosettingskriteriene sone og nabo før og etter grensejustering. I km. Kilde: SSB²⁷

	Før grensejustering		Etter grensejustering	
	Gjemnes	Molde	Gjemnes	Molde
Sone	31 870	80 661	14 721	180 970
Nabo	14 495	56 167	10 591	60 725

Tabell 19 Dokumentasjon av utslag på korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler. Kilde: SSB/beregninger ved TF²⁸

	Før grensejustering		Etter grensejustering	
	Gjemnes	Molde	Gjemnes	Molde
Antall elever	32	44	29	47
Trekk (1000 kr)	-2 746	-3 775	-2 488	-4 033
Tilbakeføring (1000 kr)	1 063	9 103	837	9 405
Netto virkning (1000 kr)	-1 682	5 328	-1 651	5 372

Tabell 20 Sum utliknet skatt i Gjemnes, grensejusteringsområdet, Molde. Kilde: SSBs skattestatistikk for personer 2016²⁹

	Antall personer med beløp	Sum utliknet skatt. Mill. kr
Gjemnes	1 915	199,6
Herav Indre Gjemnes	484	48,4
Molde	20 817	2 407,9

²⁷ Sonekriteriet måler reiseavstand til sonesenter for alle innbyggere bosatt i sonen. Sonekriteriet er opprinnelig utformet med tanke på å representere en naturlig organisering av skolestrukturen, jf. St.prop. nr 62 (1999-2000). Sonene er geografiske områder bestående av flere grunnkretser. En sone har minst 2000 innbyggere, eventuelt færre dersom kommunen er for liten til å deles inn i fulle soner. Når to områder fra to kommuner inngår i en ny sone, kan det bli lange reiseavstander innad i denne sonen. Nabokriteriet måler reiseavstand til nærmeste nabogrunnkrets. Avstanden er beregnet fra senter i egen grunnkrets til senter i nærmeste nabogrunnkrets innenfor samme sone. Avstanden summeres for alle innbyggere i kretsen.

²⁸ Ifølge Gjemnes kommune var det 3 elever i privat skole med adresse i det aktuelle grensejusteringsområdet (i skoleåret 2016/2017). Kommunene får et trekk et trekk i rammetilskuddet per elev i statlige og private skoler. Det samlede trekket på landsbasis (ca. 1,9 mrd. kr i 2018) blir tilbakeført til den enkelte kommune etter andel beregnet utgiftsbehov. Tilbakeføringen (beløpet) vil slik sett endres etter en eventuell grensejustering.

²⁹ Vi har lagt til grunn det samme relative forholdet for kommunenes skatteanslag i 2018.

Tabell 21 Dokumentasjon av endring i utgiftsutjevningen som følge av grensejustering. Gjemnes og Molde. Endring verdier og utgiftsutjevningende tilskudd/trekk 2018. Kilde: KMD/SSB/beregninger ved TF

	Endring verdier (Antall)		Endring utgiftsutjev- nende tilskudd/trekk (1000 kr)	
	Gjemnes	Molde	Gjemnes	Molde
0-1 år	-11	11	43	-43
2-5 år	-23	23	1 119	-1 119
6-15 år	-83	83	-532	532
16-22 år	-53	53	55	-55
23-66 år	-353	353	187	-187
67-79 år	-104	104	-933	933
80-89 år	-21	21	93	-93
Over 90 år	-2	2	792	-792
Basistillegg	0	0	616	-616
Sone ³⁰	-17 149	100 309	-1 918	12 677
Nabo	-3 904	4 558	-783	968
Landbrukskriterium	0	0	-315	315
Innvandrere 6-15 år ekskl. Skandinavia	-4	4	70	-70
Flyktninger uten integreringstilskudd	-3	3	229	-229
Dødlighet	-5	5	93	-93
Barn 0-15 med enslige forsørgere	-11	11	137	-137
Lavinntekt	-16	16	174	-174
Uføre 18-49 år	-8	8	62	-62
Opphopningsindeks	0	0	226	-226
Aleneboende 30 - 66 år	-41	41	167	-167
PU over 16 år	0	0	1 575	-1 575
Ikke-gifte 67 år og over	-53	53	-377	377
Barn 1 år uten kontantstøtte	-6	6	-115	115
Innbyggere med høyere utdanning	-112	112	193	-193
Kostnadsindeks	-	-	857	10 087

³⁰ På bosettingskriteriene sone og nabo får Gjemnes beregnet en effekt på hhv. -1,9 mill. kr og -0,8 mill. kr, mens Molde får beregnet en effekt på hhv. 12,7 mill. kr og 1,0 mill. kr. Effektene har sammenheng med endret beregnet reiseavstand for innbyggerne som følge av grensejusteringen.

Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjennes)

vedlegg 7

Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjemnes)

Innledning til telefonundersøkelsen:

- God dag/kveld. Mitt namn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ein søknad om grensejustering for bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem i indre Gjemnes over til nye Molde kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbyggerane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Kommunane Molde, Nesset og Midsund slår seg saman til nye Molde kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

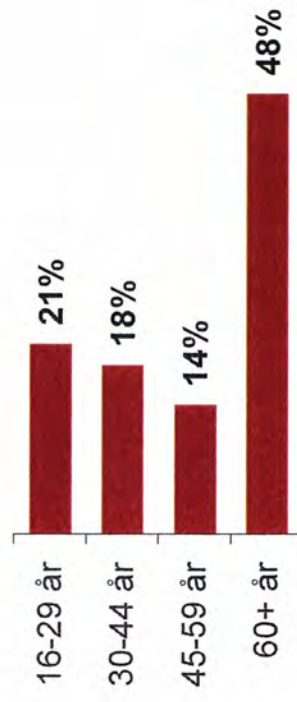
Svar:

- Bruttoutvalg: 536
- Antall svar: 440
- Svarprosent: 82%

Kjønn

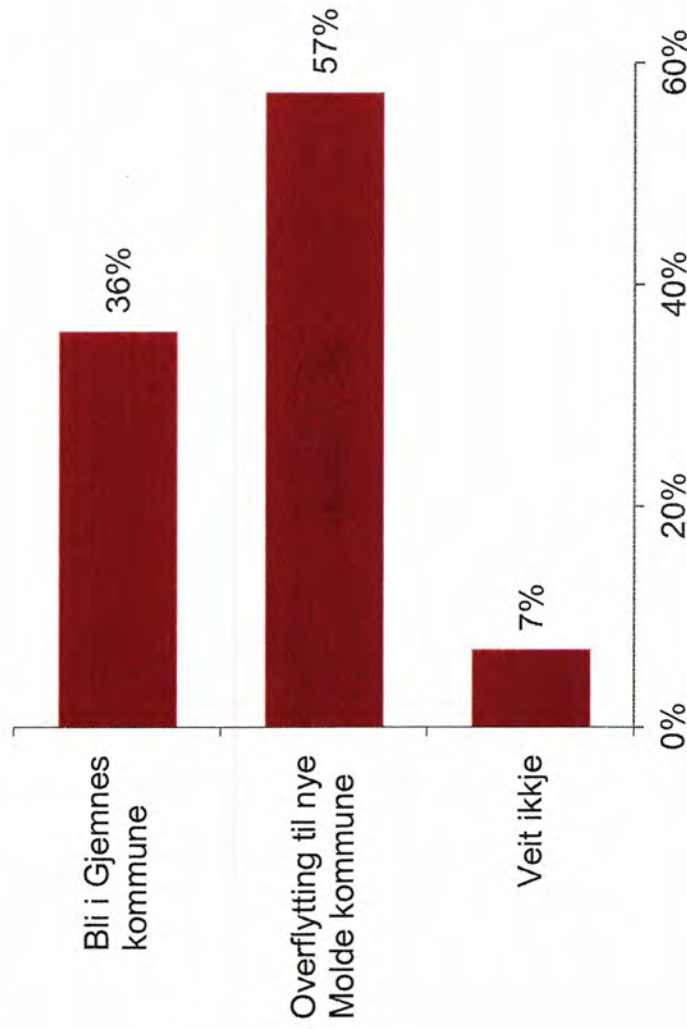
Alder

Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjemnes)

Kva kommune meiner du at Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem skal høyre til i framtida?

Base: n=440

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

	Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år+
Base	234	206	90	80	61	209
1	36%	35%	32%	29%	25%	43%
2	57%	58%	58%	66%	74%	49%
3	7%	7%	10%	5%	2%	8%

Konfidensintervall/feilmargin på totalnivå (n=440)*:

- 1: +/- 1,9 prosentpoeng (34,1 % - 37,9 %)
- 2: +/- 2,0 prosentpoeng (55,0 % - 59,0 %)
- 3: +/- 1,0 prosentpoeng (6,0 % - 8,0 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

Osmarka 13.03.18

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2025
6404 Molde

VEDR. GRENSEJUSTERING I GJEMNES KOMMUNE

Vi er ei gruppe av innbyggere på Heggem / 6638 Osmarka i Gjemnes kommune som er imot den grensejusteringa som Angvik Bygdelag har søkt om.

Angvik Bygdelag har sendt denne søknaden utan tilslutning frå bygdelaget på Osmarka, meiningane om dette var her delte og det var semje om at det låg utafor bygdelaget sitt mandat å ta stilling i eit slikt spørsmål.

Gjemnes kommunestyre har fatta eit gyldig politisk vedtak – med ei rådgjevande folkerøysting i ryggen – om at Gjemnes skal halde fram som eigen kommune.

Vi ser at kommunen kan stå føre store utfordringar i åra som kjem.

Vi meiner at desse problema best kan løysast saman med resten av Gjemnes kommune, framfor å bryte ut. Ei framtidig løysing for Gjemnes kommune må baserast på ryddige, demokratiske prosessar.

Vi ser at ei slik grensejustering vil gjere det vanskelegare for Gjemnes kommune å halde fram som eigen kommune, og vi ynskjer ikkje å bidra til ei nedlegging av Gjemnes kommune på dette viset.

Med helsing:

Eivind Schjølberg

Bjørn Heggem

Selin Torgersen

Solveig

Linda Kristin Heggem

Per Arne Berg

Terje Hamsaas

Arnar Lyche

Arvid Heggem

Anne Karin K. Heggem

Jan Karsten Sæfall

Vigdís Heggem

Tobias Sigmund Heggem

Sogni V. Heggem

Ellmar Heggem

Stig Rune Roberts

Innspill til ny kommunestruktur i Gjemnes

Gjemnes Høyre mener at Gjemnes kommune sin fremtid ikke er et realistisk alternativ i fremtiden. Dette på bakgrunn av de opplysninger fra både rådmann og administrasjon i ulike etater. Innbyggerhøringen i forbindelse med grensejustering for Angvik Skolekrets viser at et klart flertall i indre Gjemnes har ønske om overflytting til nye Molde kommune. Om fylkesmannen innstiller på at Indre Gjemnes skal få godkjent grensejusteringen vil resten av kommunen miste mye av inntektsgrunnlaget og muligheten til å bestå som egen kommune. På dette grunnlaget vil Gjemnes Høyre be fylkesmannen på det sterkeste uttrykke nødvendigheten for at resten av Gjemnes, eventuelt med unntak av Bergsøya, burde gå til nye Molde kommune. Noe av befolkningen i Ytre Gjemnes/ Bergsøya har ytret ønsker om å gå inn i en Nordmørskommune rundt seg. Dette ser vi forståelig. Skal en fremtidig kommunesammenslåing mellom Tingvoll og Kristiansund fungere optimalt, er Bergsøya et knutepunkt mellom de to og burde derfor bli vurdert fra fylkesmannen som aktuell i sammenslåing med dem. Fylkesmannen og departementet må uansett gi sin vurdering på et faglig grunnlag basert på realiteter, noe som vi venter at Gjemnes kommunestyre må forholde seg til.

Stortinget sine kriterier for hvilke hensyn kommunene burde legge til grunn for sammenslåinger har blitt utredet av kommunen selv og i ulike undersøkelser gjennomført av Telemarksforskning på vegne av ROR og ORKide. Begge konkluderte med at Gjemnes, med unntak av Bergsøya, burde gå inn i Molde kommune. Administrasjonen i Gjemnes, med rådmannen i spissen, konkluderte også med at Gjemnes ikke er bærekraftig på sikt og innstilte på at Gjemnes burde gå inn i Molde kommune også.

Rapporter viser tydelige tegn til at Molde og Nettet er Gjemnes sin hverdagsregion. Både når det kommer til arbeid og ikke minst hvilken by ungdom i Gjemnes pendler til. Plasseringen av nytt fellessykehus for Nordmøre og Romsdal på Hjelset vil skape positive ringvirkninger for tettstedene i området, dette gjelder også for kommunesenteret Batnfjordsøra. Er vi i en felles kommune med Molde, vil utviklingen og integreringen mot det som vil bli et vekstområde for befolkningen i Gjemnes være tettere.

Videre vil en kommunegrense som skiller indre deler av kommunen fra resten av Gjemnes lage en uhenksommessig grense for resten av kommunen, og dette vil skade grunnlaget for å ha ungdomsskole og sykehjem som er lokalisert på Batnfjordsøra. Går Indre Gjemnes og i tillegg rest- Gjemnes på Romsdals-halvøya inn i samme kommune, med den samme skolestrukturen lagt til grunn, vil dette sikre elevgrunnlaget for skolen og brukere av helsetjenestene.

Vi kan ikke slå sammen hele Gjemnes med Kristiansund for å støtte opp om Kristiansund som regionsenter eller for at vi er påkrevd dette gjennom identitet, som enkelte hevder. Vi må tenke på hva som gagnar innbyggerne i hele kommunen og hva fremtidens Gjemnes vil komme best ut med.

Vårt ønske:

Tidligere undersøkelse viser at et flertall av innbyggerne i Gjemnes ønsker seg til Molde dersom vi skal slå oss sammen. Lar man Bergsøya bli en del av Tingvoll/Kristiansund, får vi et enda større flertall på fastlands- Gjemnes for en sammenslåing med nye Molde kommune. På denne måten fanger vi opp ønsket i befolkningen best mulig og legger samtidig til rette for et bindeledd mellom Kristiansund og Tingvoll med Bergsøya som et knutepunkt.

Med vennlig hilsen
Gjemnes Høyre

Vedlegg 8 - C

Fagerli Bygdalag
v/Bente Aamodt
Aspåsvegen 40
6636 Angvik

Fagerlia, 05.03.18

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2025
6404 Molde

Søknad om grensejustering, i tilfelle Angvik-krinsen får gå til nye Molde kommune.

Styret i Fagerli Bygdalag (FB) søker med dette Fylkesmannen i Møre og Romsdal om at gamle Fagerli skulekrins (Gnr 78 – 82) får halde fram som ein del av Gjemnes kommune, i tilfelle søknaden frå Angvik Bygdalag blir innvilga.

Fagerli Bygdalag har frå første stund vore svært kritisk til og teke avstand frå Angvik Bygdalag (AB) sin søknad om at heile noverande Angvik skulekrins skal bli ein del av nye Molde kommune. Vi meiner dette er å ta seg til rette på vegne av andre. Ingen av dei andre grendene har bede om dette utspelet, men det er berre FB som har sagt klart ifrå om at dette er vi ikkje med på. Det er fleire grunnar til dette, men først og fremst deler vi ikkje AB sine oppfatningar av notid og framtid i Gjemnes kommune. Vi deler heller ikkje AB si tru på at vi bergar utkanten vår, berre vi kastar oss på kommunereformtoget snøggast råd.

Vi vil definere kommunen vår slik:

- eit velfungerande lokaldemokrati der vi er sikra eigarskap og innverknad i politiske prosessar. Dette balanserer makta mellom lokalsamfunn og sentralmakt, som igjen er nøkkelen til den norske modellen med eit høgt velferdsnivå
- ein stor og viktig arbeidsgjevar
- ein robust og berekraftig kommune, både med tanke på menneskeleg kapital og i klingande mynt
- kan tilby gode tenester der vi bur
- har ein oversiktleg, gjennomsynleg og lett tilgjengeleg administrasjon med god lokalkunnskap

Spørsmålet er kor mykje av skatteinntektene som kjem oss til gode dersom vi vert ein utkant i den nye storkommunen. Vi i indre Gjemnes bur midt mellom Kristiansund, Molde og Sunndalsøra og vil uansett tilhøyre ein interkommunal kvardagsregion både når det gjeld arbeidspending, handel og vidaregåande skular.

Frå reformvenleg hald får vi ofte høyre at «vi må lytte til dei unge» i reformspørsmålet. Innforstått i denne frasen ligg ei sterk overtyding om at gjemnes-ungdommen ønskjer kommunesamanslåing med Molde. Påstandane om at ungdommen ønskjer seg til Molde har likevel inga rot i verkelegheita. I Opinion si innbyggjarundersøking frå 2016 kan vi heller lese det motsette: «Det er en tendens til at det i aldersgruppen 16-29 år i større grad enn de øvrige aldersgruppene ønsker at Gjemnes skal bestå som egen kommune». Dette betyr at dersom Molde-tilhengarane meiner at ungdommen sitt syn må vege tyngst i denne saka, så hevdar dei paradoksalt nok at Gjemnes bør halde fram som i dag.

Kommuneøkonomi

Søknaden frå AB legg avgjerande vekt på reknestykka og konklusjonen til rådmannen i Gjemnes, der det blir spådd ei dyster framtid for kommunen. Eitt av hovudargumenta går ut på at Gjemnes ikkje er «robust» nok til å takle framtidige økonomiske utfordringar. Nye Molde kommune vil kanskje kunne lokke med større driftsinntekter og auka statlege overføringar. Men vil denne nye storkommunen opplevast like «robust» og kunne gi eit like godt tenestetilbod for dei som blir buande i kommunen sine nye ytterkantar, som for dei som bur i Molde by? Vi trur ikkje det.

No i februar 2018 viser rekneskapan for 2017 eit netto overskott på godt og vel 8 millionar kroner for Gjemnes kommune. Dette viser vel i det minste at tilsynelatande gode argument eitt år, er mindre vektige året etter. Dessutan ser vi og at det er uråd å spå om kommuneøkonomien sidan rammevilkåra endrar seg frå år til år. Ein bør derfor ikkje dra forhasta slutningar som kan føre til langsiktige og irreversible endringar ut ifrå eit kortsiktig økonomisk perspektiv. I alle høve veit vi at Stortinget den 7. des. 2017 vedtok at inntektssystemet ikkje skal brukast som element i saker om kommunesamanslåing.

Miljø

Hovudutfordringa for Norge, som for resten av verda, er å kunne handtere miljøproblematikken. Difor er det sterkt beklageleg at kommunereformen er heilt fråverande i høve dette alvorlege temaet. Nye rapportar om miljøtilstanden i norske fjordar er ikkje positive. Dette gjeld ikkje minst for fjorden vår, Tingvollfjorden. Planene for eit nasjonalt deponi for farleg giftig avfall på Raudsand

er eit alvorleg trugsmål mot restitueringa etter tidlegare miljøsynder ved fjorden. Nesset kommune jobbar hardt for å få dette deponiet til Raudsand og viser med det liten omtanke for fjord og miljø elles.

AB vil altså at indre Gjemnes skal bli ein del av kommunen som arbeider for å øydelegge fjord-systemet vårt for godt. At ikkje dette er forhandlingstema mellom AB og nye Molde kommune, må seiast å vere særst ille, og det seier litt om prioriteringane til AB. Her går håp om lågare eigedomsskatt føre ansvaret for nærmiljøet og naturen vi lever i og av.

Gjemnes kommune har i lag med Tingvoll kommune teke eit klårt standpunkt i denne saka, noko som vitnar om forståing for eit naturgjeve og uløyselig hopehav, nemleg forvaltinga av ein sårbar felles fjord. Her talar vi om framtida til ein kvardagsregion som er langt viktigare enn kor vi dreg på shoppingtur eller kva for ein flyplass vi vel – nemleg staden der vi bur. Ein langt større avstand til nytt kommunesenter på Molde betyr dessutan mykje lengre reiseveg. Dette vil vere negativt både for personleg og offentleg økonomi i form av auka transportutgifter, men òg for miljøet i form av auka trafikal forureining. Likevel er dette for ingen ting å rekne mot dei fatale følgjene av nok ei deponiplassering på Raudsand.

Grensejusteringsprosessen

Innleiingsvis har vi gjeve uttrykk for vår misnøye med måten AB har gått fram på med søknaden sin. AB har vore pågåande og flinke til å føre fram saka si, både i presentasjonar på folkemøte og i pressa, der Romsdals Budstikke har vore ein god støttespelar. Motstanden har likevel vore der heile vegen, og har ikkje minka med tida. Den har snarare vakse seg sterkare. Folk forstår etter kvart at svartmålinga av eigen kommune (sjå AB sin søknad om grensejustering) ikkje stemmer heilt med våre erfaringar og oppfatningar. Den hardt tilkjempa sjølvråderetten vår bør ikkje avhendast på dette viset, nei, helst ikkje for nokon pris!

Vi er sterkt kritiske til fylkesmannen sitt standpunkt om å ikkje offentleggjera resultatet av innbyggjarhøyringa i indre Gjemnes på bygdenivå. Om det berre er i gamle Angvik skulekrins det er fleirtal for nye Molde, blir det direkte usant å hevde at indre Gjemnes vil dette. Det er slik Fylkesmannen, Molde kommune, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og presenterer AB sin søknad og resultatet av høyringa. Dette skaper mistillit til dei styrande og gjennomføringa av reformprosessen og gir heilt feil føresetnad for vidare uttale og endeleg avgjerd i saka.

På grunnlag av dette ber styret i Fagerli Bygdalag om grensejustering attende til Gjemnes kommune, dersom Angvik Bygdalag skulle få innvilga søknaden sin om grensejustering.

For **Fagerli Bygdalag**

Bente Aamodt
Bente Aamodt

Guri Hoven Fagerlie
Guri Hoven Fagerlie

Kirsti Fagerlie Bjerkeset
Kirsti Fagerli Bjerkeset

Gjemnes kommune er liv laga

Årsmøtet i Gjemnes Sosialistisk Venstreparti meiner kommunen vår er liv laga.

Gjemnes SV gjekk til val i 2015 på at Gjemnes skal halde fram som eigen kommune også etter kommunereforma. Og det blei i 2016 fleirtal både i folkeavstemminga og i kommunestyret for at kommunen skulle halde fram åleine. Samstundes leverte Angvik bygdelag krav om grensejustering til Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Dei søkte om å få bli ein del av nye Molde kommune på vegne av alle dei fire bygdelaga i indre Gjemnes.

Våren 2017 vedtok Stortinget at Gjemnes skulle halde fram som eigen kommune. Hausten 2017 blei det bestemt av regjeringa at Fylkesmannen skulle følgje opp søknaden frå Angvik bygdelag, og utgreie saka om grensejustering for dei fire krinsane i indre Gjemnes. I januar 2018 ligg det føre ei innbyggerundersøking, der 57 % av innbyggerane i dei fire bygdene samla, ønskjer ei slik grensejustering.

Saka skal endeleg avgjerast denne våren av regjeringa etter innstilling frå Fylkesmannen og uttale frå dei involverte kommunane. Mange stiller spørsmålet om dette er ei grensejustering eller ei kommunedeling, når ei eventuell frådelling vil gjelde ein fjerdedel av innbyggerane i Gjemnes?

Gjemnes SV oppfattar dette som ei sak om meir enn grensejustering. Dette handlar om frådelling og oppsplitting av Gjemnes kommune, som Stortinget tidlegare vedtok skulle bestå. Ei så drastisk endring må det vere fleirtalet i kommunen som tek stilling til. Eit knapt innbyggjarfleirtal i ein fjerdedel av kommunen, kan ikkje avgjere skjebnen for heile kommunen. Vi oppmodar Fylkesmannen om at svarprosentane for JA og NEI i kvar av bygdene i innbyggerundersøkinga blir gjort kjende, før saka går vidare.

Gjemnes SV vil råde Fylkesmannen til ikkje å innstille på at bygdene Angvika, Flemma, Fagerlia og Heggem samla blir frådelt kommunen.

Uttale frå årsmøtet i Gjemnes SV

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	17/18	06.03.2018
Kommunestyret	10/18	13.03.2018

Uttalelse om grensejustering av Angvik skolekrets i Gjemnes kommune

Vedlegg

- 1 Rapport fra Telemarksforsking grensejustering Gjemnes 260218
- 2 Indre Gjemnes - høringsbrev fra Fylkesmannen 07.02. 2018
- 3 vedlegg til høringsbrev fra Fylkesmannen - Indre Gjemnes
- 4 Kommunereformen – endelig vedtak juni 2016
- 5 møteprotokoll 8.1.18 Fellesnemnda Nye Molde kommune

Rådmannens forslag til vedtak

Gjemnes kommunestyre anbefaler ikke den foreslåtte grensejustering av Angvik skolekrets. Kommunestyret viser til sitt vedtak av 28.6.2016 i sak 24/16 om kommunereformen hvor kommunestyret vedtok at Gjemnes kommune skal videreføres som egen kommune.

Som det framgår av saksutredningen, vil det medføre svært uheldige konsekvenser for Gjemnes kommune dersom over 25 % av innbyggerne skal overføres til Nye Molde kommune. I praksis vil det medføre at resten av Gjemnes ikke kan fortsette som egen kommune, og resultatet av grensejusteringen er å oppfatte som en deling av kommunen. Deling er ikke utredet, og skal dessuten vedtas av Stortinget.

Behandling i Formannskapet - 06.03.2018

Repr. Heidi Hogset, V framsatte følgende forslag:

«Gjemnes kommunestyre ser på resultatet av innbyggerundersøkelsen som et overbevisende uttrykk for innbyggerne i indre Gjemnes sitt ønske om å bli innlemmet i nye Molde kommune, og vil respektere innbyggernes rett til å søke om grensejustering i tråd med dette ønsket.

En deling av Gjemnes kommune som omsøkt vil svekke en allerede liten og ressurs svak kommune, slik at det kan bli uråd å fortsette som egen kommune. En naturlig konsekvens må derfor bli at spørsmålet om kommunens fremtid må tas opp til ny behandling. Kommunestyret forutsetter at kommunen selv får ansvaret for å utrede kommunens fremtid etter en eventuell deling.»

Det ble votert alternativt over forslaget til Repr. Heidi Hogset, V og rådmannens forslag til vedtak

Forslaget til Repr. Heidi Hogset, V fikk **1 stemme** og **FALT** og rådmannens forslag til vedtak fikk **4 stemmer** og ble vedtatt.

Forslag til vedtak 4 mot 1 stemme:

Gjemnes kommunestyre anbefaler ikke den foreslåtte grensejustering av Angvik skolekrets. Kommunestyret viser til sitt vedtak av 28.6.2016 i sak 24/16 om kommunereformen hvor kommunestyret vedtok at Gjemnes kommune skal videreføres som egen kommune.

Som det framgår av saksutredningen, vil det medføre svært uheldige konsekvenser for Gjemnes kommune dersom over 25 % av innbyggerne skal overføres til Nye Molde kommune. I praksis vil det medføre at resten av Gjemnes ikke kan fortsette som egen kommune, og resultatet av grensejusteringen er å oppfatte som en deling av kommunen. Deling er ikke utredet, og skal dessuten vedtas av Stortinget.

Behandling i Kommunestyret - 13.03.2018

Repr. Kjellfrid Blakstad, SV foreslo Repr. Bjørnar Danielsen, AP inhabil i denne saken da han er medlem i styret i Angvik bygdalag.

Repr. Knut Sjømæling, SP framsatte følgende forslag om Repr. Bjørnar Danielsen, AP er habil i denne saken da Angvik bygdalag ikke er part i saken ihht til Forvaltningsloven §6.

Repr. Bjørnar Danielsen, AP fra trådte møte under behandlingen av habilitetsspørsmålet.

Det ble stemt over habilitetsforslaget.

Forslaget til Repr. Knut Sjømæling, SP fikk **15 stemmer** og Repr. Kjellfrid Blakstad, SV

Fikk **1 stemme** og **FALT**.

Repr. Bjørnar Danielsen, AP ble erklært habil i saken og tiltrådte igjen møte.

Repr. Bjørnar Danielsen, AP framsatte følgende forslag:

Gjemnes kommunestyre respekterer resultatet av innbyggerundersøkelsen i indre Gjemnes som viser til at 57% ønsker å bli en del av nye Molde kommune, mens 36% ønsker å forbli i Gjemnes kommune. Kommunestyret aksepterer derfor at Angvik skolekrets kan bli en del av nye Molde kommune fra 01.01.2020.

Det ble votert alternativt over forslaget til Repr. Bjørnar Danielsen, AP og formannskapetets forslag til vedtak. Formannskapetets forslag til vedtak fikk **13 stemmer** og Repr. Bjørnar Danielsen, AP fikk **4 stemmer** og **FALT**.

Vedtak 13 mot 4 stemmer:

Gjemnes kommunestyre anbefaler ikke den foreslåtte grensejustering av Angvik skolekrets. Kommunestyret viser til sitt vedtak av 28.6.2016 i sak 24/16 om kommunereformen hvor kommunestyret vedtok at Gjemnes kommune skal videreføres som egen kommune.

Som det framgår av saksutredningen, vil det medføre svært uheldige konsekvenser for Gjemnes kommune dersom over 25 % av innbyggerne skal overføres til Nye Molde kommune. I praksis vil det medføre at resten av Gjemnes ikke kan fortsette som egen kommune, og resultatet av grensejusteringen er å oppfatte som en deling av kommunen. Deling er ikke utredet, og skal dessuten vedtas av Stortinget.

Saksutredning

Fylkesmannens brev av 5.2.2018, med vedlegg, inneholder dokumenter i saken. I tillegg er det innhentet en rapport fra Telemarksforskning om økonomi. Saken om kommunereform vedlegges også, da mye av det som er beskrevet der, også vil være relevant i denne saken.

Rådmannen viser til de dokumenter som følger saken, og vil i liten grad framstille innholdet fra vedleggene i saksframstillingen. I stedet vil rådmannen gjøre vurdering av enkeltelementer.

Søknaden

Angvik bygdelag har i brev av 13.7.2016 søkt om utredning av grensejustering av Angvik skolekrets til Nye Molde kommune. Kommunal og

moderniseringsdepartementet (KMD) ga i september 2017 fylkesmannen i Møre og Romsdal i oppdrag å utrede grensejustering for bl.a. denne søknaden.

Fylkesmannen innkalte til et oppstartsmøte i begynnelsen av november, og det var frist til i desember for å komme med innspill til faktagrunnlaget. I uke 3 og 4 ble det gjennomført spørreundersøkelse blant alle over 16 år i Angvik skolekrets. Bygdelagene bisto kommunen med å framskaffe telefonnummer til innbyggerne i skolekretsen. Fylkesmannen har imidlertid vært noe utydelig i kommunikasjonen om det skulle være skolekrets eller de fire grunnkretsene Angvik, Flemma, Fagerli og Øye/Heggem som lå til grunn for utredningen. I de øvrige sakene i fylket er det grunnkretser det er søkt om. Rådmannen påpekte allerede rett etter møtet 2.11.2017 at det ikke er samsvar mellom de fire grunnkretsene og Angvik skolekrets. Fylkesmannen opererte likevel med grunnkretser (og det er grunnkretsene som er nevnt i høringsbrevet av 5.2.2018). I møte 13.2.2018 hos fylkesmannen ble det imidlertid presisert at det er skolekretsen som ligger til grunn og det er innbyggerne i skolekretsen sine svar som er tatt inn i spørreundersøkelsen.

Gjemnes kommune har mottatt følgende brev fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal

«Fylkesmannen i Møre og Romsdal har motteke eit innbyggjarinitiativ med søknad om grensejustering. Søknaden gjeld utgreiing av grensejustering for indre Gjemnes i Gjemnes kommune, med ønske om overflytting til nye Molde kommune. Innbyggjarinitiativet i indre Gjemnes omfattar Angvik skulekrins med bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem.

I samband med kommunereforma og med bakgrunn i inndelingslova sendte Fylkesmannen søknadane til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for vidare saksbehandling. Vi fekk deretter i brev frå KMD oppdrag om å utgreie konsekvensane av ei grensejustering for indre Gjemnes.

Fylkesmannen har gjennomført oppstartsmøte med søkarane og representantar for Gjemnes kommune og fellesnemnda for nye Molde kommune den 02.11. 2017. I dette møtet gjekk fylkesmannen gjennom saksgongen i utgreiingsarbeidet og milepælsplan med fristar.

Fylkesmannen har samla inn fakta om bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem i Gjemnes kommune frå mellom anna Møre og Romsdal fylkeskommune og SSB.

Fylkesmannen har bedt Gjemnes kommune om å supplere faktagrunnlaget etter ei sjekklister. Fellesnemnda i nye Molde kommune blei også spurt om supplering av faktagrunnlag. Gjemnes kommune har sendt over sine opplysningar til faktagrunnlaget. Vi har også motteke innspel frå fellesnemnda i nye Molde kommune.

På vegne av Fylkesmannen har Opinion AS i tidsrommet 15.01-30.01.2018 gjennomført ei innbyggjarhøyring i form av telefonundersøking for innbyggjarane i indre Gjemnes. Vi har i dag motteke resultatet frå innbyggjarhøyringa.

Fylkesmannen ber om følgjande vurdering frå Gjemnes kommunestyre

1. Kva for konsekvensar vil det gi for Gjemnes kommune at bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem blir ført over til nye Molde kommune.
2. Korleis vurderer kommunestyret resultatet frå innbyggjarhøyringa.

Fylkesmannen ber i tillegg om uttale frå følgjande høyringspartar

1. Fellesnemnda i nye Molde kommune gjer greie for sitt syn på ei eventuell grensejustering av bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem over til nye Molde kommune.

2. Møre og Romsdal fylkeskommune uttalar seg til ei eventuell grensejustering av bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem sett ut i frå eit regionalt perspektiv.

3. Kartverket vurderer om grensene som går fram av innbyggjarinitiativet har god nok kvalitet som grunnlag for ny kommunegrense.

Frist for uttale er sett til torsdag 15. mars 2018 (...)

Fylkesmannen gjer si vurdering og tilråding på bakgrunn av all informasjon som er motteke i saka. I følgje milepælsplana skal fylkesmannen sende tilrådinga til KMD 23. mars 2018. Fylkesmannen vil same dag halde pressekonferanse om si tilråding.»

Grensejustering eller deling

Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) har lagt til grunn at søknaden fra Angvik bygdelag skal behandles som en sak om grensejustering, og ikke deling.

Rundskriv til lov av 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova). H – 10/15 Oppdatert mars 2017 s 8:

«departementet kan fastsetje at endring av grensene til eit område skal behandlast som ei grensejustering, dersom området har ein mindre del av innbyggjarane i ein kommune eller eit fylke som skal leggjast til andre kommunar eller fylke etter andre ledd bokstav b».

Føresegna opnar for at departementet kan bruke skjønn i vurderinga av kva som er "ein mindre del" av innbyggjarane i ein kommune eller eit fylke, som elles skal leggjast til andre kommunar eller fylke. Departementet har uttalt seg om rammer for skjønnet i avgjerda av kva for slags reglar som skal følgjast:

- normalt reglane om grensejustering dersom delen som skal avviklast utgjer mindre enn 10 prosent av innbyggjarane i kommunen
- normalt vil 25 prosent av innbyggjarane danne den øvste grensa for kva som er "ein mindre del av kommunen"
- ei individuell vurdering, men oftast reglane om deling viss delen har mellom 25-40 prosent av innbyggjarane i kommunen
- normalt reglane om deling dersom delen utgjer meir enn 40 prosent av innbyggjarane i kommunen
- dersom delinga er ledd i ei omfattande grenseendring som gjeld mange kommunar eller svært mange innbyggjarar, vil departementet sjå på heilskapen og eventuelt avvike frå føringane her»

Det vises til at «normalt» vil den øverste andelen innbyggere i en grensejustering være 25 %. I dette ligger et slingringsmonn. Grensejusteringen det er søkt om i Gjemnes utgjør litt over 25 %. KMD har avklart at denne søknaden skal behandles som en grensejustering og ikke etter reglane om deling. Delingssaker avgjøres av Stortinget.

Rådmannen er for så vidt enig i at det i lovens forstand ikke er en deling i utgangspunktet. Deling innebærer at en kommune splittes, og at delene sammenslås med hver sin nye kommune. Imidlertid gir denne grensejusteringen så store konsekvenser for resten av Gjemnes kommune at deling eller sammenslåing er mer nærliggende. Resten av Gjemnes er ikke bærekraftig som egen kommune videre. Innbyggertallet vil være under 2000, men det største problemet er at inntektene til kommunen allerede med dagens størrelse, geografiske plassering og endring i inntektssystemet, er sterkt redusert.

Gjemnes kommune har hatt fylkets laveste vekst i frie inntekter i 3 år på rad. Verken lønns- eller prisvekst er kompensert gjennom rammeoverføringene. Nedgangen i inntektene utgjør mellom 10 – 12 millioner for disse tre årene. Omleggingen i inntektssystemet og konsekvensen av å være «frivillig liten» rammer økonomien hardt. Dersom søknaden om grensejustering imøtekommes, er kommunestyret nødt til å ta stilling til hva som skal gjøres med resten av Gjemnes.

Nylig behandlede grensejusteringer

Nedenfor følger en oversikt over nylig behandlede grensejusteringer. Ikke alle dokumentene i sakene ligger på KMDs sider, men det er forsøkt å vise en oppsummering av de opplysningene som fantes i dokumentene som var umiddelbart tilgjengelige. (For grensejusteringen Stokke Tønsberg var det få dokumenter umiddelbart tilgjengelig)

	Vågsøy og Eid/Selje	Re og Holmestrand**	Stryn og Hornindal
Størrelse avgiver-kommune	6 001	9 621	7 195
% andel ut	9 % 541 stk	136 stk	8 % 89 stk
Innbyggerhøring	79 % ja	47 R Bygd 1 50 H*Bygd 1 92% ja, Bygd 2	52% H 45% S *
Kommunens innstilling	E/S: Ja Øvrige nei	Re ja og nei H ?	Ja
Fylkesmannen	Ja	Ja	ja
Dato	17.11	11.8.2017	19.12.2017
KMDs vedtak	Ja	ja	
Dato	28.11	22.8.2017	12.1.2018

* Ikke statistisk signifikant forskjell

** Gjelder to forskjellige bygder. Ja til den ene (92% ja blant innbyggerne), nei til den andre (47 – 50)

Innbyggertall er fra 1.1.2018, og ikke søknadstidspunktet

Oppsummeringen viser at KMD stort sett har fulgt innbyggernes mening i avgjørelsen. Videre ser vi at det er kort tid fra fylkesmennene sender inn sin innstilling til KMD har tatt en avgjørelse. Disse grensejusteringene omfatter en relativt lav andel av befolkningsgrunnet i «avgivende» kommune.

Uttalelse fra Møre og Romsdal fylkeskommune

1. Fylkesutvalet i Møre og Romsdal ser ikkje at grensejusteringane fylkesmannen har til behandling, med unntak for Gjemnes og Norddal, har regionale verknader av eit slikt omfang at det er naturleg for fylkeskommunen å gje uttale i den enkelte sak.

2. Fylkesutvalet meiner at grensejusteringar med potensielt store verknader for «restkommunen» og regionen bør få eit breiare beslutningsgrunnlag enn mindre justeringar. Her må innbyggjarundersøkinga offentleggjerast på grunnkrinsnivå og kommunestyret si uttale må leggest stor vekt på i den vidare behandlinga.

3. Fylkesutvalet for sin del meiner at dei omsøkte grensejusteringane i Norddal og Gjemnes representerer ei deling av kommunane og difor må behandlast av Stortinget.

To spørsmål fra fylkesmannen

Fylkesmannen stiller to konkrete spørsmål i høringsbrevet: Konsekvenser for Gjemnes kommune ved overføring av Angvik skolekrets til nye Molde? Og vurdering av resultatet fra innbyggerhøringen

Konsekvenser for kommunen

Nedenfor gis en beskrivelse av konsekvensene for resten av Gjemnes kommune dersom grensejusteringen blir godkjent. Dette er ikke eksakt vitenskap, og det vil sikkert herske forskjellige oppfatninger om «levedyktigheten» til «restGjemnes». Rådmannen gjør vurderingen opp mot målsettingene for kommunereformen;

- 1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- 2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- 3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- 4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Rådmannen har selv erfaring fra mindre kommuner. Selv om det lot seg gjøre å drifte også mindre kommuner, er det tidvis forhold som ikke samsvarer med nasjonale krav i slike kommuner. Det kan være problemer med rekruttering som igjen gir problemer med å tilby tjenester, og det kan sant og si også være kvaliteten på arbeidsutførelsen til de en faktisk «får tak i». Mange små kommuner har få søkere på ledige stillinger, og velger ikke fra «øverste hylle». Mange små kommuner opplever også hyppig utskifting i enkelte sentrale stillinger. Gjemnes kommune har til nå stort sett vært heldig med rekruttering, og det er gjennomgående mange kvalifiserte søkere på de fleste utlyste stillingene. Vi sliter med å få tak i folk i de stillingene der alle andre kommuner også har problemer – f.eks barnehagelærere og sykepleiere. Det har ikke vært hverdagskost for rådmannen i tidligere stillinger at en kunne velge mellom flere, og til dels godt kvalifiserte, kandidater. Det er ikke gitt at det vil fortsette slik for Gjemnes hvis kommunen blir mye mindre.

På andre områder er utfordringen at omfanget av det som skal tilbys, er såpass lite at det ikke er økonomisk forsvarlig å opprette en hel stilling til formålet. Allerede i dag har Gjemnes kommune mange slike «kombinasjonsstillinger» der stillingsinnehaverens kompetanse og egne interesser er utslagsgivende for stillingsinnholdet. Det kan oppstå som følge av uløste oppgaver, eller nye krav fra sentrale myndigheter. Dette må løses, og omfanget tilsier at det legges til eksisterende stilling. Da kan det bli basert på hvem som melder seg, eller at funksjonen blir pålagt.

Ofte må tilbud og tjenester løses gjennom interkommunalt samarbeid.

Tjenestetilbudet

Jo mindre penger kommunen har til disposisjon, jo færre ikke-lovpålagte oppgaver kan kommunen påta seg. Dette kan være oppgaver innenfor kulturfeltet, næringsutvikling eller samfunnsutviklingsoppgaver. Det kan også skje at oppgaver overføres til et interkommunalt samarbeid, eller f.eks at kommunale veier nedklassifiseres til private.

Omfanget av tjenester og ytelser kan også bli redusert. De fleste lover bruker begreper som «forsvarlig» eller «tilstrekkelig», og da er nivået for ytelsen eller tjenesten gjenstand for skjønn.

Færre saksbehandlere kan medføre lengre saksbehandlingstid selv om saksmengden også reduseres. Dette skyldes i hovedsak at samme person må inneha flere oppgaver, og dermed har mindre tid til hvert enkelt felt.

Ved en sammenslåing til en større kommune, vil ikke basistjenester som skole, sykehjem, barnehager osv bli særlig berørt, og det er heller ikke her en stor kommune vil gi gevinster i forhold til gode og likeverdige tjenester til befolkningen. Denne gevinsten vil en først og fremst oppnå i forbindelse med saksbehandling og forvaltningsoppgaver. Barnehagen i Angvik blir ikke mer «robust», rekrutterer ikke lettere og får i liten grad endrede premisser for driften om kommunen heter Molde. På et mer overordnet nivå vil Molde ha større kapasitet til utviklingsoppgaver for barnehagene, Molde vil ha større muligheter til å rekruttere til fagstillinger som spesialpedagog, logoped osv som vil kunne styrke barnehagetilbudet, også i Angvik.

Økonomi

Telemarksforskings rapport viser at kommunen vil få reduserte inntekter, naturlig nok. Ansvaret for tjenester som er lokalisert i Angvik skolekrets overføres til Nye Molde kommune. Imidlertid er det ikke nødvendigvis sammenheng mellom reduksjon i inntektene og reell reduksjon i utgifter. TFs rapport viser at utgiftsnivået til kommunen vil stige til over 23 % av landsgjennomsnittet etter grensejustering. Nedgangen i antall innbyggere hindrer effektiv drift i resten av kommunen, da den blir for liten. Kostratall kan vanskelig sammenlignes så lenge Molde og Gjemnes befinner seg i to vidt forskjellige grupper. Gjemnes er garantert organisert forskjellig fra Molde. Mange utgifter ligger i en sentral funksjon her i kommunen.

Inntektssystemets vridning over til vektlegging av innbyggertall mer enn andre parametere innenfor kriteriene, vil utarme små kommuner. Få, om noen, andre små kommuner har så kort avstand som under fire mil til to byer. Gjemnes kommune sin geografiske plassering gir negativt utslag på inntektene til kommunen.

Gjemnes kommune har en skole og en barnehage i drift i Angvik skolekrets. Ved en grensejustering er det naturlig at det skjer en virksomhetsoverdragelse for ansatte, og at disse byggene, og andre kommunale eiendommer overføres til Nye Molde kommune, dog ikke på noen måte vederlagsfritt. For andre tjenester som ytes befolkningen i Angvik skolekrets, f.eks helse- og omsorgstjenester, er ikke en virksomhetsoverdragelse hensiktsmessig. Ansatte innenfor disse tjenestene har brukere i hele kommunen. Det er heller ikke gitt at kommunen kan gjøre større reduksjoner i antall ansatte på Batnfjord ungdomsskole eller helse- og omsorgstjenester selv om deler av befolkningen overføres til Nye Molde kommune.

Dette vises i TFs rapport ved at tjenestene i Gjemnes blir dyrere å drive – fra ca 16 % over landsgjennomsnittet til ca 23% over landsgjennomsnittet.

Nedenfor omtales en del områder som ikke er vurdert i TFs rapport, men som vil bli komplekse spørsmål i en grensejustering.

Hva skjer av økonomiske transaksjoner ved en grensejustering

Ved grensejustering må kommunene som er involvert komme fram til en felles forståelse av hva oppgjøret skal omfatte av faste eiendeler, kommunal infrastruktur, omfanget av ansatte som skal overføres, planmessige forhold, andre relevante avtaler, immaterielle og materielle rettigheter samt fond og klausulerte gaver.

Overdragelse av anleggsmidler og langsiktig gjeld sees på som en økonomisk transaksjon.

Hovedregelen er at eiendomsretten følger grunnen og at eiendom som tjener området skal over. Eiendom som tjener hele kommunen kan fordeles.

Nedenfor er det listet opp en del områder som ikke er vurdert i TFs rapport, men som vil bli komplekse spørsmål i en grensejustering:

Eiendomsskatt

Kommunen vil ved en grensejustering miste eiendomsskatteinntekter. Dette er inntekter fastsatt av kommunen selv. I 2018 må kommunen taksere «verk og bruk» som næringseiendom i tråd med vedtak i Stortinget. Dette er kostnader som kommunen fullt ut må dekke nå, og der Nye Molde bare får inntektene.

Pensjon og pensjonsforpliktelser

Kommunen har pr. 31.12.17 269,7 mill. kr. i pensjonsmidler, og 327,2 mill. kr. i pensjonsforpliktelser. Premieavviket er ved årsskiftet 2,5 mill. kr. Premieavviket skal nedbetales over resterende 7 år. Kommunens pensjonsforpliktelser er m.a.o. betydelig større enn det kommunen har i pensjonsmidler. Ved grensejustering vil det være naturlig at pensjonsforpliktelsene føres over til ny kommune for de ansatte det gjelder. Etter rådmannens syn vil det ikke være riktig at kommunen sitter igjen med framtidige pensjonsforpliktelser for de ansatte som eventuelt kommer over til Nye Molde kommune.

Aksjer/ andeler

Kommunen har i sitt regnskap aksjer/ andeler, og som har en viss verdi. Det må tas stilling til hvordan dette skal overdras/ løses, og en må også gjøre en vurdering mht. markedsverdi eller bokført verdi av aksjer/ anlegg ved en grensejustering.

Selvkostområdet – VAR

Selvkostområdet påvirkes ved en grensejustering ved at avløpsnett, renseanlegg og distribusjonsnett i kommunen må vurderes, takseres og føres over til ny kommune. Kommunens selvkostfond må også vurderes i en slik sammenheng. Kommunens selvkostfond pr. 31.12.17 utgjør ca. 2 millioner kroner.

Kommunen står overfor store investeringer innen VAR- området, spesielt skal vassforsyning til Høgset vassverk oppgraderes. Dette påvirker betydelig gebyret for

vann ved en grensejustering, der kostnadene skal deles på færre innbyggere. Investeringens omfang og kostnader må i så fall vurderes på nytt.

Fond

Kommunen har i underkant av 27 millioner kroner på disposisjonsfondet, dersom årets regnskapsmessige overskudd på 8,248 millioner kroner blir tilført fondet.

Kommunestyret har tidligere gjort vedtak om at disposisjonsfondet skal brukes som egenkapital for bygging av nytt sykehjem. Ved en eventuell grensejustering må byggeprosjektet og finansiering vurderes på nytt.

Gjeld, skattekrav og fordringer

Dette er områder som kan forhandles og fordeles.

Interkommunale selskap/ interkommunale samarbeid- påvirkning og endring av kostnadsstruktur

Kommunen deltar i dag i en rekke interkommunale samarbeid. Ved en grensejustering vil behovet for ytterligere interkommunale samarbeid være aktuelt, enten nordover eller sørover.

Hvor mange interkommunale samarbeider (rest)kommunen tåler å stå i uten at sammenslåing med andre kommuner blir vurdert, er et betimelig spørsmål.

Andre aktuelle problemstillinger kommunen må ta stilling til ved en grensejustering er bl.a. våre **aktiva/ anleggsmidler, deriblant kommunale veier, grendahus, tomter og friområder**. Videre **interkommunale selskap, kommunale garantier, og kirker/ gravsteder**. Våre anleggsmidler må mest sannsynlig takseres etter markedsverdi.

Enkelt sagt blir alt som ikke avtales, deles eller blir overført, værende i opprinnelig kommune. Rådmannen vil påpeke at dette er en betydelig og krevende jobb å gjennomføre mot Nye Molde kommune.

I Inndelingsloven § 20 står det:

§ 20. Erstatning

Dersom ein kommune eller fylkeskommune etter det oppgjeret som blir gjennomført i samsvar med §§ 19 eller 20, blir vesentleg svekt økonomisk, kan ein annan av kommunane eller fylkeskommunane, der det blir rekna som rimeleg, påleggjast å betale erstatning, som blir betalt med ein eingongssum eller i årlege ratar i ein viss overgangsperiode.

Hvis kommunene er likeverdige med hensyn til skattetrykk og standard, vil det som regel ikke virke rimelig å pålegge erstatning. Etter rådmannen sitt syn er ikke Nye Molde kommune en likeverdig kommune mht. de forhold som her er nevnt.

Investeringsbudsjett

Gjemnes kommunes økonomiplan har et brutto investeringsbudsjett på 289,6 millioner kroner i perioden til og med 2021. Fratrasket tilskudd mv. viser netto investeringsbudsjett 193,6 millioner kroner. Dette er også kommunens lånebehov i perioden.

Gjemnes kommune har planer om å bygge nytt sykehjem med 24 plasser og 15 nye omsorgsboliger. Reguleringsplanarbeidet er i full gang. I tillegg skal kommunen bygge en ny fløy på Batnfjord skole. I dag bruker kommunen 3 andre bygg i tillegg til skolen. I

tillegg til flere andre, mindre omfattende investeringer i økonomiplanperioden, utgjør investeringene i underkant av 300 millioner i perioden. I økonomiplanen er det budsjettet med ca. 6 millioner kroner i finanskostnader til nytt sykehjem fra og med 2021.

Dersom det blir grensejustering, må disse planene reduseres kraftig. Vedtatt økonomiplan må framlegges på nytt med en helt annen investeringsramme. Det vil ikke være befolkningsgrunnlag for utbygging av helsebygg i denne størrelsesorden. Imidlertid endres ikke behovet for nytt sykehjem. Nybygget vil bare ha færre plasser, og relativt sett blir det dyrere å bygge. Dagens bygg tilfredsstillt ikke krav og forventninger til en moderne arbeidsplass. Renovering av bygget vil være svært kostnadskrevende og ikke gi fullgode løsninger, i tillegg til at det er uheldig å gjennomføre en ombygging mens bygningen er full av beboere. En teknisk rapport om bygningen anbefaler riving når det nye sykehjemmet står klart.

Folketallsendringen i Gjemnes kommune vil også gi konsekvenser for finansieringen av interkommunale samarbeid. Der fordelingsnøkkelen kun er folketallsbasert, vil det bli billigere, men svært få samarbeid har kun folketallsfordeling. Det er som regel et element med fordeling av faste kostnader etter en prosentsats. Dette blir mer tyngende for «restGjemnes» sin økonomi.

Lokaldemokrati

Kommunen har i dag over 40 interkommunale samarbeid/selskaper. Dersom kommunen blir mindre, vil en bli enda mer avhengig av interkommunale samarbeid for å yte lovpålagte tilbud, og for å kunne gjøre det på en rasjonell måte. Som kjent kan den politiske kontrollen med tjenestene bli lavere og i alle fall mer krevende. Dette er også beskrevet i saksframlegget vedr kommunereform.

Høsten 2019 er det kommunevalg. Mange politiske partier starter nominasjonsarbeidet et år før valget. Dersom kommunen deles, kan det medføre at politiske lister ved valget 2019 ikke har med kandidater fra Gjemnes.

Samfunnsutvikling

Kommunen greier ikke å levere godt på samfunnsutviklerrollen pr i dag. Arbeidsplassdekningen er lav, og mange pendler til andre kommuner, hovedsakelig Molde. Det vises igjen til saksframlegget i saken om kommunereform.

Vurdering av innbyggerhøring

Fylkesmannen bestilte innbyggerhøring fra Opinion. Resultatet framgår av vedlegget til denne saken. 57 % av innbyggerne i Angvik skolekrets ønsket seg til Nye Molde kommune. 36 % ønsket å tilhøre Gjemnes kommune, og 7 % svarte «Vet ikke». Rådmannen minner om at en innbyggerhøring bare er **rådgivende**. Kommunestyret har en forpliktelse til å vurdere resultatet opp mot det helhetlige perspektivet for kommunen.

Det ble sagt at det var et klart resultat av folkeavstemmingen i Gjemnes da kommunereformen ble behandlet. Den gang var resultatet at 51 % ønsket at Gjemnes skulle være egen kommune, og 47 % som stemte for kommunesammenslåing. Til

sammenligning er resultatet av innbyggerhøringen i Angvik skolekrets svært mye klarere.

Møre og Romsdal fylkeskommune har avgitt en uttalelse. I saksframlegget skriver fylkesrådmannen at siden grensejusteringen har så store konsekvenser for hele Gjemnes kommune, burde hele befolkningen blitt hørt i saken. Rådmannen er for så vidt ikke uenig i at alle innbyggerne skal høres i en sak som angår alle, men hva skulle innbyggerne i så fall høres om, og på hvilket grunnlag? De oversendte dokumenter fra fylkesmannen forelå etter at innbyggerhøringen var avsluttet. Etter rådmannens vurdering, gir ikke disse dokumentene en fullgod utredning av konsekvensene for resten av Gjemnes kommune. Konsekvensene for kommuneøkonomi i «restGjemnes» var ikke utredet. Rapporten fra Telemarksforsking forelå ikke før **26.2.2018**. Rådmannen vil hevde at det ikke foreligger et tilstrekkelig faktagrunnlag for at alle kommunens innbyggere kunne ta stilling til en eventuell grensejustering før det til en viss grad belyses i denne saken.

Skulle alle kommunens innbyggere blitt hørt i januar, ville grunnlaget for en uttalelse kun være følelser, ikke fakta! Når det gjelder innbyggerne i Angvik skolekrets, hadde de opplysninger om virkningene ved å tilhøre en større kommune fra de utredninger som foreligger fra saken om kommunereform i 2016.

Mange har ønsket å se resultatet fra innbyggerhøringen, fordelt på postnummer. Dette kan være en relevant opplysning, da søknaden om grensejustering omfatter flere bygder enn det Angvik bygdelag representerer. Selv om resultatet i seg selv er et tydelig signal, stilles det spørsmål om en stor ja - prosent i Angvik krets har bidratt til et positivt svar for Moldealternativet, selv om kanskje et flertall av innbyggerne i Osmarka og Flemma vil tilhøre Gjemnes. I så fall gir det grensejusteringen lite legitimitet for Osmarka og Flemma.

Problemet er at det sås tvil om resultatet av undersøkelsen. Dette kunne vært fjernet ved å be Opinion som har gjennomført undersøkelsen, om å produsere denne rapporten. Resultatet for postnumrene trenger ikke å være splittet opp på alder og kjønn, kun på postnummer. Da bevares også anonymiteten.

Selv om en slik rapport skulle vise at flertallet for Nye Molde kommune er jevnt fordelt i alle bygdene, endrer ikke dette rådmannens oppfatning om at grensejusteringen ikke er tilrådelig.

Alternativer for restGjemnes ved en eventuell grensejustering

Fortsette som egen kommune med resten av Gjemnes

Ovenfor er det gitt en kort redegjørelse for konsekvensene for kommunen ved grensejustering. Rådmannen var av den oppfatning i saken vedr kommunereform at Gjemnes kommune med sin nåværende størrelse, bør slå seg sammen med en annen kommune. Dette rådet blir ikke mindre sterkt ved en grensejustering. Rådmannen anser alternativet som uaktuelt.

Sammenslåing med kommuner

Nye Molde kommune

Det foreligger en intensjonsavtale fra 2016 mellom Nettet, Molde og Gjemnes. Plattformen som ligger til grunn for etableringen av Nye Molde kommune avviker ikke mye fra vår intensjonsavtale fra 2016. En kan anta at Gjemnes kommune vil kunne få de samme «betingelser» dersom en velger kommunesammenslåing med Nye Molde kommune. Det foreligger også positive uttalelser fra fellesnemnda om at også hele Gjemnes er velkommen inn i denne etableringen.

Kristiansund

Også her foreligger en intensjonsavtale fra 2016. Ettersom ingen andre kommuner har slått seg sammen med Kristiansund, står en kanskje friere til å forhandle bedre betingelser her. Rådmannen mener at det hadde vært hensiktsmessig om flere kommuner i så fall ble med, i første rekke Tingvoll og Averøy kommuner. Selvsagt står en friere når det er bare to parter som forhandler, men en større kommune har større slagkraft. Alternativet med disse fire kommunene er utredet av Telemarksforsking i forbindelse med kommunereformen.

Tingvoll

Dette har vært nevnt som alternativ, og det har vært uformelle møter og samtaler med ordfører og rådmann. Dette alternativet er ikke utredet, heller ikke av Telemarksforsking sin runde i 2016. Det vil bli ca 5 000 innbyggere i en slik kommune. For å få uttelling i inntektssystemet, må kommunesentret være Tingvoll. Det er liten grad av pendling mellom Gjemnes og Tingvoll.

Rådmannen mener at dette alternativet utgjør en for liten enhet. Over tid vil det ikke være bærekraftig, og en må påregne sammenslåing med Kristiansund på relativt kort sikt. Det betyr at kommunen to ganger på ganske få år må gjennom det effektivitetstapet en kommunesammenslåing utgjør. Rådmannen mener at en kan like gjerne gå for et større alternativ med en gang, og styrke innsatsen på tjenester og forvaltning i stedet.

Dersom grensejusteringen blir gjennomført, vil rådmannen anbefale at kommunen innleder forhandlinger med Molde/fellesnemnda Nye Molde kommune. Kristiansund er også et alternativ, men da gjerne med flere andre kommuner også.

Oppsummering/konklusjon

Det synes klart at den omsøkte grensejusteringen er så omfattende for Gjemnes at den i praksis medfører deling av kommunen. Intensjonen i kommunereformen var at kommunene skulle bli større og mer robuste for å kunne levere i henhold til målsettingene og få tillagt nye oppgaver. Et vedtak om grensejustering i Gjemnes vil gi motsatt effekt og svekke kommunens mulighet til å levere gode tjenester, ha en bærekraftig økonomi, styrke lokaldemokratiet og ikke minst det å ivareta rollen som samfunnsutvikler.

Melding om vedtak

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Deres ref:

Vår ref:
2017/2343

Saksbeh:

Arkivkode:
033

Dato:
01.03.2018

Høringsvar om søknad om grensejustering fra Angvik bygdelag

Saksprotokoll i Fellesnemnda Nye Molde kommune - 28.02.2018

Vedtak

1. Fellesnemnda for nye Molde kommune stiller seg positiv til initiativet fra Angvik bygdelag om grensejustering for bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem over til nye Molde kommune.
2. Fellesnemnda for nye Molde kommune viser for øvrig til vedtak i fellesnemnda 8. januar 2018.

Britt Rakvåg Roald
prosjektleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Melding om vedtak

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Deres ref:

Vår ref:
2017/2343

Saksbeh:

Arkivkode:
033

Dato:
01.03.2018

Søknad om grensejustering fra Angvik bygdelag - melding om vedtak i fellesnemnda nye Molde kommune 8.1.2018

Saksprotokoll i Fellesnemnda Nye Molde kommune - 08.01.2018

Vedtak

1. Fellesnemnda for nye Molde kommune slutter seg til vurderingene og konklusjonene i saksfremlegget.
2. Fellesnemnda for nye Molde kommune oppretter et forhandlingsutvalg, med følgende representanter, for å gjennomføre eventuelle forhandlinger med Angvik bygdelag og Gjemnes kommune:
 - Ordførerne og lederne for det største opposisjonspartiet med varaordførere som vararepresentanter
 - Prosjektrådmann

Britt Rakvåg Roald
prosjektleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

MOLDE KOMMUNE
Rådmannen
Plan- og utviklingsavdelingen

Vedlegg 1

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 MOLDE

Deres ref:

Vår ref:
2014/3089

Saksbeh:
Eirik Heggemsnes

Arkivkode:
002/&23

Dato:
23.02.2018

Grensejustering Gjemnes kommune - Utvidelse av nye Molde kommune

Molde kommunestyre behandlet sak 1/18 – «Grensejustering Gjemnes kommune - Utvidelse av nye Molde kommune» i møte 8. februar 2018. Kommunestyret gjorde følgende enstemmige vedtak:

«Molde kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.»

Med hilsen

Eirik Heggemsnes
kommunalsjef

Vennligst oppgi «vår ref.» eller saksbehandler ved all henvendelse i denne saken

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kontoradresse
Rådhuset

Postadresse:
Rådhusplassen 1, 6413 Molde
Postmottak@molde.kommune.no

Telefon:
71 11 10 00

Telefaks:

Kontonummer 4212 05 46192
Org.nr: 944 020 977

Molde kommune
Rådmannen

Arkiv: 002/&23
Saksmappe: 2014/3089-0
Saksbehandler: Eirik
Heggemsnes
Dato: 30.01.2018

Saksframlegg

Grensejustering Gjemnes kommune - Utvidelse av nye Molde kommune

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
1/18	Molde kommunestyre	08.02.2018

Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 08.02.2018

Vedtak

Molde kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.

Behandling

Det ble votert samlet over rådmannens forslag til vedtak som ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til vedtak

Molde kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.

Saksopplysninger

Grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune har søkt om å bli en del av nye Molde kommune. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har blitt bedt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet å utgreie søknaden om grensejustering.

Det følger av inndelingslova § 10 at innbyggerne bør høres ved forslag til grenseendring. Fylkesmannen har i medhold av den samme lova og paragraf gjennomført ei innbyggerhøring i uke 3 og 4 i 2018. Høringen er gjennomført som en telefonundersøking til alle personer over 16 år som hører til grendene som ønsker grensejustering. Det blir gjort 10 forsøk for å intervju den enkelte person.

De foreløpige resultatene fra undersøkelsen ble publisert 29. januar 2018. De endelige tallene med kommentarer blir først offentlige i uke 6. Resultatet fra undersøkelsen blir da sendt på formell høring med frist 1. mars 2018. Analysebyrået Opinion opplyser at der er ingen grunn til å tro at resultatene vil endre seg vesentlig.

Utvidelse av nye Molde kommune er et viktig spørsmål som kommunestyret må uttale seg om. Av hensyn til møtstruktur og høringsfrist, velger rådmannen å legge fram en sak basert på det foreløpige resultatet.

Foreløpig resultater fra undersøkelsen viser:

Vil være i Gjemnes kommune	Vil flytte til nye Molde kommune	Vet ikke	Svarprosent
35 %	57 %	7 %	80 %

Som tabellen viser, vil de fleste av de som ble spurt flytte til nye Molde kommune (57 %). Svarprosenten er også høy (80 %).

Gjemnes kommune har om lag 2 600 innbyggere, der 660 (ca 25 %) bor i bygdene som ønsker flytting til nye Molde kommune. Dersom dette skjer, vil Gjemnes kommune bli redusert til i underkant av 2 000 innbyggere. Dette vil være en stor utfordring for den gjenværende Gjemnes kommune.

I forbindelse med søknaden om grensejustering for bygdene i Gjemnes kommune fikk Molde kommune vedlagte brev av 21. november 2017 fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal med innhenting av faktagrunnlag. Brevet med tilbakemelding fra kommunen datert 18. desember 2017 er også lagt ved saken.

Videre saksgang

Som opplyst blir resultatet fra innbyggerundersøkelsen sendt på høring. Etter høringsperioden skal Fylkesmannen i Møre og Romsdal gi si tilråding til spørsmålet. Tilrådingen til Fylkesmannen blir presentert 23. mars 2018. Tilrådingen blir deretter sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avgjørelse. Det er ventet at avgjørelsen vil foreligge før sommerferien 2018.

Rådmannens vurdering

Rådmannen mener at resultatet fra innbyggerundersøkelsen må tillegges stor vekt. Undersøkelsen er gjennomført på en grundig måte og viser et betydelig flertall for å bli innbyggere i nye Molde kommune.

Det arbeides for tiden intens med grunnlaget for nye Molde kommune sammen med Midsund kommune og Nettet kommune. I forbindelse med kommunereformen og arbeidet med nye løsninger, ble det inngått intensjonsavtale med Gjemnes kommune om å bli en del av en ny storkommune. Gjemnes kommune valgte i forrige runde ikke å bli en del av en slik kommune.

Rådmannen mener det er godt mulig å innlemme grendene det gjelder i Gjemnes kommune i nye Molde kommune fra 1. januar 2020, og vil rå kommunestyret til å gjøre positivt vedtak om dette. Selvsagt må organiseringen av arbeidet med den nye kommunen, bla ved representasjon i fellesnemnda, justeres. Dette er imidlertid spørsmål som en må klargjøre når et endelig vedtak foreligger.

Folketallet i Gjemnes kommune vil bli redusert med om lag 25 % dersom grenseendringen gjennomføres. Det er spørsmål hva Gjemnes kommunestyre gjør vedtak om. Det er mulig at kommunestyret vurderer en slik endring som så kritisk at hele kommunen går inn i andre kommuner. Rådmannen mener at kommunestyret må være positiv til å innlemme så stor del av Gjemnes kommune som mulig i nye Molde kommune.

Arne Sverre Dahl

Vedlegg

- 1 Søknad grensejustering Gjemnes kommune - faktagrunnlag
- 2 Søknad grensejustering Gjemnes kommune - innspill Molde kommune

Vedlegg 12

Midsund kommune
Servicekontoret

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 Molde

Melding om vedtak

Vår ref:
2018/64/3/026

Deres ref:

Saksbehandler:
Malvin Gjendem Bjørnerem

Dato
15.02.2018

Grensejustering i Gjemnes kommune

Sender med dette melding om vedtak i ovannemnde sak:

Samrøystes vedtak i Kommunestyret - 08.02.2018

Midsund kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.

Med helsing

Malvin Gjendem Bjørnerem
Utvalgssekretær

Postadresse
Midsund
6475 Midsund
E-post: postmottak@midsund.kommune.no

Besøksadresse
Utsidevegen 131
www.midsund.kommune.no

Telefon
71 27 05 00
Telefaks
71 27 05 01

Bank
4202.42.79922
Org.nr
964 981 159

Midsund kommune
Rådmannen

Arkivsak: 2018/64-2
Arkiv: 026
Saksbeh: Ketil Ugelvik
Dato: 01.02.2018

Saksframlegg

Grensejustering i Gjemnes kommune – Utvidelse av nye Molde kommune

Utvalsak	Utval	Møtedato
18/8	Kommunestyret	08.02.2018

Forslag til vedtak:

Midsund kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.

Samrøystes vedtak i Kommunestyret - 08.02.2018

Midsund kommunestyre viser til foreløpige resultater fra innbyggerundersøkelsen om grensejustering for grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune, der et stort flertall ønsker flytting til nye Molde kommune.

Kommunestyret er positive til å innlemme bygdene som har søkt om grensejustering og ønsker innbyggerne velkommen til nye Molde kommune.

Kommunestyret er også positive til at en større del av Gjemnes kommune blir en del av nye Molde kommune dersom dette er aktuelt.

Kommunestyret ber om at det eventuelt blir lagt fram egen sak der deler av Gjemnes kommune inngår i nye Molde kommune så snart vedtak om dette er klargjort.

Saksutgreiing:

I møte i Fellesnemnda for nye Molde kommune den 31.01.2018 ble det reist spørsmål om Midsund og Nesset har avgitt høringsuttale i saka om eventuell grensejustering. Formelt er det Fellesnemnda for nye Molde kommune som står på lista over høringsparter. I møte ble man enige om at Midsund og Nesset burde komme med høringsuttale.

Høringsuttalen er bygd på forslag til uttale fra Molde kommune som skal behandles 8.februar.

Grendene Angvik, Flemma, Fagerlia og Osmarka i Gjemnes kommune har søkt om å bli en del av nye Molde kommune. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har blitt bedt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet å utgreie søknaden om grensejustering.

Det følger av inndelingslova § 10 at innbyggerne bør høres ved forslag til grenseendring. Fylkesmannen har i medhold av den samme lova og paragraf gjennomført ei innbyggerhøring i uke 3 og 4 i 2018. Høringen er gjennomført som en telefonundersøking til alle personer over 16 år som hører til grendene som ønsker grensejustering. Det blir gjort 10 forsøk for å intervju den enkelte person.

De foreløpige resultatene fra undersøkelsen ble publisert 29. januar 2018. De endelige tallene med kommentarer blir først offentlige i uke 6. Resultatet fra undersøkelsen blir da sendt på formell høring med frist 1. mars 2018. Analysebyrået Opinion opplyser at der er ingen grunn til å tro at resultatene vil endre seg vesentlig.

Utvidelse av nye Molde kommune er et viktig spørsmål som kommunestyret må uttale seg om. Av hensyn til møtестruktur og høringsfrist, velger rådmannen å legge fram en sak basert på det foreløpige resultatet.

Foreløpig resultat fra undersøkelsen viser:

Vil være i Gjemnes kommune	Vil flytte til nye Molde kommune	Vet ikke	Svarprosent
35 %	57 %	7 %	80 %

Som tabellen viser, vil de fleste av de som ble spurt flytte til nye Molde kommune (57 %). Svarprosenten er også høy (80 %).

Gjemnes kommune har om lag 2 600 innbyggere, der 660 (ca 25 %) bor i bygdene som ønsker flytting til nye Molde kommune. Dersom dette skjer, vil Gjemnes kommune bli redusert til i underkant av 2 000 innbyggere. Dette vil være en stor utfordring for den gjenværende Gjemnes kommune.

I forbindelse med søknaden om grensejustering for bygdene i Gjemnes kommune fikk Molde kommune vedlagte brev av 21. november 2017 fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal med innhenting av faktagrunnlag. Brevet med tilbakemelding fra kommunen datert 18. desember 2017 er også lagt ved saken.

Videre saksgang

Som opplyst blir resultatet fra innbyggerundersøkelsen sendt på høring. Etter høringsperioden skal Fylkesmannen i Møre og Romsdal gi si tilråding til spørsmålet. Tilrådingen til Fylkesmannen blir presentert 23. mars 2018. Tilrådingen blir deretter sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avgjørelse. Det er ventet at avgjørelsen vil foreligge før

sommerferien 2018.

Vurdering:

Rådmannen mener at resultatet fra innbyggerundersøkelsen må tillegges vekt.

Undersøkelsen er gjennomført på en grundig måte og viser et betydelig flertall for å bli innbyggere i nye Molde kommune.

Det arbeides for tiden intens med grunnlaget for nye Molde kommune sammen med Molde kommune og Nesset kommune. I forbindelse med kommunereformen og arbeidet med nye løsninger, ble det inngått intensjonsavtale med Gjemnes kommune om å bli en del av en ny storkommune. Gjemnes kommune valgte i forrige runde ikke å bli en del av en slik kommune.

Rådmannen mener det er godt mulig å innlemme grendene det gjelder i Gjemnes kommune i nye Molde kommune fra 1. januar 2020, og vil rå kommunestyret til å gjøre positivt vedtak om dette. Selvsagt må organiseringen av arbeidet med den nye kommunen, bla ved representasjon i fellesnemnda, justeres. Dette er imidlertid spørsmål som en må klargjøre når et endelig vedtak foreligger. Folketallet i Gjemnes kommune vil bli redusert med om lag 25 % dersom grenseendring gjennomføres. Det er spørsmål hva Gjemnes kommunestyre gjør vedtak om. Det er mulig at kommunestyret vurderer en slik endring som så kritisk at hele kommunen går inn i andre kommuner. Rådmannen mener at kommunestyret må være positiv til å innlemme så stor del av Gjemnes kommune som mulig i nye Molde kommune.

Økonomiske / administrative konsekvensar:

Ketil Ugelvik
Rådmann

Vedlegg (prenta):

Søknad om grensejustering i Gjemnes kommune – innhenting av faktagrunnlag til utgreiing

Vedlegg (uprenta):**Særutskrift går til:**

Kartverket

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
Postboks 2520

6404 MOLDE
Norge

Deres ref.:
2017/6250/FMMRVIV
E/310

Vår ref.
Sak/dok.: 17/55373-2
Ark.: 326.33

Dato:
27.02.2018

Grensejustering i Gjemnes kommune - høring

I brev av 05.02.2018 er Kartverket bedt om å vurdere om grensene som går fram av innbyggerinitiativet til grensejustering slik at indre Gjemnes i Gjemnes kommune blir overført til nye Molde kommune, har god nok kvalitet som grunnlag for ny kommunegrense. Det oppgis Angvik skolekrets som avgrensning av områdene for justeringen.

Store deler av grensen som foreslås går i områder hvor det i matrikkelen er usikre eiendomsgrenser (grenser med dårlig stedfestingsnøyaktighet).

Inndelingsloven hjemler hvor en kommunegrense skal gå, og denne loven har forrang på matrikkelloven. Man må forholde seg til vedtak etter inndelingsloven, og tilpasse matrikkelen ut fra dette. Når man legger dette til grunn så kan ny kommunegrense vedtas i henhold til innbyggerinitiativet.

Vi vil belyse noen konsekvenser i matrikkelen for ny kommunegrense.

Jo bedre stedfestingskvalitet på ei kommunegrense- og eiendomsgrense, jo bedre kvalitet i matrikkelen. Kvalitetsheving av matrikkelen er noe man streber etter hele tiden. Ut fra dette vil Kartverket generelt anbefale at vedtak om framtidige nye kommunegrenser får best mulig stedfestingsnøyaktighet i matrikkelen. Dette kan gjøres enten ved å vedta kommunegrense sammenfallende med eiendomsgrenser med god stedfestingsnøyaktighet, eller skaffe tilveie god stedfestingsnøyaktighet – klargjøring av grense - før iverksettelse av ny kommunegrense.

Med tanke på lengden og topologien på ny kommunegrense i denne saken, er det på det rene at tiden fram til en eventuell gjennomføring av grensejusteringen er knapp for å rekke en slik klargjøring av grensen før iverksettelse av grensejustering.

Slik det faktiske forhold er i denne saken står man overfor to valg på vedtak på en eventuell ny kommunegrense:

1. Sammenfallende med eiendomsgrenser slik de framstår i matrikkelen.
2. Ny kommunegrense langs terrengformasjoner (f. eks. høyeste topp på fjell og langs vassdrag) eller i rettlinjler uavhengig av hvordan eiendomsgrenser framstår i matrikkelen i dag.

Dette valget er førende for videre arbeid etter matrikkelloven og i matrikkelen.

Ved alternativ 1. vil ny kommunegrense bli låst mot disse eiendomsgrensene også etter eventuell klarlegging av dem. Dette krever lite arbeid etter matrikkelloven i forkant. En annen konsekvens av dette er at det kan skape til dels store endringer i areal mellom kommuner i ettertid i forbindelse med klargjøring av disse eiendomsgrensene, men det vil ikke føre til at grunneiere for endret på kommunetilhørighet på deler av sine eiendommer. Kvaliteten på kommunegrensene i matrikkelen vil tilsvare kvaliteten som i dag er på eiendomsgrensene, men det vil være rom for kvalitetsheving på eksisterende grenser i ettertid.

Alternativ 2 vil føre til en mer omfattende operasjon teknisk og tidsmessig sett etter matrikkelloven i forkant av grensejusteringen. På den andre siden er det dette grenseforløpet som vil kanskje framstår som mest korrekt og med best kvalitet i matrikkelen som en kommunegrense. Et slikt vedtak vil sørge for en stabil kommunegrense over tid, men enkelte grunneiere kan oppleve det uheldig å ha eiendom i to kommuner dersom en slik «terrenggrense» fører til deling av eiendommer.

Det må vurderes konkret hvilken alternativ man velger ut fra ønsket om god kvalitet opp mot tidsforløpet man har i saken. Spesielle lokale forhold bør også veie tungt. Dersom det er ønskelig, kan Kartverket bistå med utarbeidelse av grunnlag for ordlyden i vedtaket, når alternativ løsning for eventuell grensejustering er valgt.

Med vennlig hilsen

Bernt Audun Strømsli

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Møre og Romsdal
fylkeskommune

saksframlegg

Dato: 22.02.2018 Referanse: 17620/2018 Vår saksbehandlar: Ole Helge Haugen

Saksnr
U 17/18

Utval
Fylkesutvalet

Møtedato
26.02.2018

Høyring - grensejusteringar i Møre og Romsdal

Bakgrunn

Fylkesmannen har fått i oppdrag frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) å utgreie fem grensejusteringar i Møre og Romsdal:

- Gjemnes kommune - Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem til Molde
- Ørsta kommune - Bjørke og Viddal til Volda kommune
- Stranda kommune - Liabygda til Fjord kommune
- Sandøy kommune - Sandøy, Ona, Orten, Gåsøya, Seterøya og Lyngværet til Aukra kommune
- Norddal kommune- Norddal og Eidsdal til Stranda kommune.

Det er eit omfattande grunnlagsmateriale i den enkelte grensejusteringssaka som ein kan finne på fylkesmannen si nettside:

<https://www.fylkesmannen.no/More-og-Romsdal/Kommunal-styring/Ny-kommune-2020/Grensejusteringar/>

Grensejusteringane varierer nokså mykje både når det gjeld folketal, del av samla folketal i kommunen og geografisk omfang.

Kommune	Folketal kommune	Grensejustering	Folketal aktuelt område	Grensejustering - Del av befolkning	
Gjemnes	2 611	Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem	661	25,3 %	
Ørsta	10 744	Bjørke og Viddal	115	1,1 %	
Stranda	4 623	Liabygda	220	4,8 %	
Sandøy	1 246	Sandøy, Ona, Orten, Gåsøya, Seterøya og Lyngværet	67	5,4 % (0,1 %)	Sandøy blir frå 2020 ein del av «nye» Ålesund med eit folketal nærare 70 000
Norddal	1 663	Norddal og Eidsdal	488	29,3 % (19,5 %)	Norddal blir frå 2020 ein del av Fjord kommune med eit folketal på om lag 2 500

Møre og Romsdal fylkeskommune er bedne om å gje uttale til ei eventuell grensejustering sett ut i frå eit regionalt perspektiv.

Vurdering

Fylkeskommunen er ikkje bedne om å uttale seg for eller mot dei ulike grensjusteringane, men om, og i tilfelle kva dei regionale verknadane kan vere. Fylkesrådmannen vel å legge fram alle grensejusteringane i ei samla sak. Fagavdelingane i fylkeskommunen har, i tråd med § 9 i inndelingslova, gitt generelle innspel til fylkesmannen si saksførebuing når det gjeld verkander av grensejusteringar på dei ulike fagområda. Dette er innspel som i hovudsak ikkje er knytt opp mot konkrete grensejusteringar, men er av generell karakter.

2.1 Plan- og analyse

Kommunale grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje påverke tenestetilbodet relatert til plan, planfagleg rettleiing og tilbodet om statistikk- og analysehjelp til kommunane.

2.2 Utdanning

Grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje ha betydning for skoletilbodet eller skulestrukturen. Fritt skuleval og at det gjeld få elevar er grunnen til det.

2.3 Tannhelse

Pasientar i Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik vil framleis bli behandla ved DTK Batnfjord, med atterhald om utfordringar knytt til pasientdata. Grensejusteringa relatert til Bjørke og Viddalen vil ikkje føre til noen konsekvensar då pasientane allereie brukar Distriktstannklinikk (DTK) Volda. Grensejusteringa relatert til Liabygda vil ikkje føre til nokre konsekvensar då pasientane allereie brukar DTK Valldal. Grensejusteringa relatert til Orten, Sandøy og Ona/Husøy kan gje ei utfordring med pasientjournalssystemet OPUS, men det må kunne løysast. Pasientane vil ikkje bli flytta til Aukra for behandling.

2.4 Samferdsel

2.4.1 Veg

Grensejusteringar internt i fylket vil ikkje ha nokon konsekvens for brukarane av vegen.

2.4.2 Kollektivtrafikk

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens. Rutepakkane er i dag strukturert slik at dei i hovudsak følg kommunegrensene. Grensejusteringar fører til endra kommunesenter for innbygarane, og det kan medføre at det ikkje går kollektivtrafikk til dømes til rådhuset i kommunen. Dette kan igjen føre til endra behov i kollektivtrafikken, noko som kan medføre endring i kollektivproduksjonen. Endring i produksjon kan føre til økt vognbehov. Behov for meir materiell enn definert i kontraktane kan bli kostnadskrevjande for fylkeskommunen.

2.4.3 Skoleskyss

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens. Elevar ved private skolar vil få ein utvida skyssrett om dei bur i ein stor kommune. Skyssretten er avgrensa til å gjelde heimkommunen, og store kommunar vil gi fylkeskommunen økonomisk ansvar for lenger strekning med skoleskyss.

I grunnkrinsen Liabygda er det ei eventuell endring i den kommunale skulestrukturen som kan medføre behov for ekstra rute. Dette er uavhengig av kva kommune dei vel å høyre til i.

2.4.4 Drosje

Nokre av grensejusteringane internt i Møre og Romsdal vil føre til små justeringar i høve løyvegrensene for drosjane i kommunane.

2.4.5 Tilrettelagt transport for funksjonshemma (TT-ordninga)

Ingen store endringar når ved grensejusteringar internt i fylket.

2.5 Regional- og næringsavdelinga

Konsekvens for tenestetilbodet frå regional- og næringsavdelinga.

2.5.1 Kommunale næringsfond og hoppid.no

I den grad det vert flytta mange personar ved grensejusteringar internt i fylket, vil fordeling av kommunale næringsfond verte påverka. Noko av beløpet vert fordelt etter innbyggartal i kommunane.

2.5.2 Distriktsområde

Nokre av desse grensejusteringane medfører at grunnkretsar vil flytte frå kommunar i distriktsområdet (sone 3) til sone 1 eller sone 2. Kva sone kommunen er i, har betydning for kva type støtte ein kan få frå fylkeskommunen og kva støtte bedriftene kan få frå Innovasjon Norge. Sonene gjeld til og med juli 2021, om grensejusteringane vil «overstyre» denne soneinndelinga er mindre truleg.

2.5.3 Vassforvaltning

Interne grensejusteringar vil ikkje ha konsekvensar for den tenesta fylkeskommunen tilbyr. Men kommunane må kartlegge dei vassdraga som skifter kommune.

2.5.4 Akvakultur

Interne grensejusteringar i fylket vil ikkje ha konsekvensar for akvakulturforvaltninga til fylkeskommunen.

2.6 Kultur

2.6.1 Kulturvernseksjonen

Grensejusteringar vil føre til ei utfordring i samband med arkivsituasjonen relatert til fagelta kulturminne og arkeologi. Det vil derfor vere viktig å legge ein plan for korleis dette praktisk kan løysast. Erfaringa frå til dømes grensejusteringa mellom kommunane Vanylven og Sande er relevant.

2.6.2 Seksjon Folkehelse og fysisk aktivitet

Når det gjelder morotur.no, må vi gjere nokre praktiske endringar når nye kart teiknast. Kommunereforma og grensejusteringar vil føre til endringar i anleggsdekninga i dei ulike kommunane. Anleggsdekninga leggst til grunn for prioriteringane av spelemiddel. Det er mange anlegg i fylket, og arbeidet med kartlegginga har ikkje starta enda.

2.6.3 Kulturformidlingsseksjonen

Seksjonen drifter den kulturelle skolesekken i kommunane i fylket. Interne grensejusteringar endrar ikkje organiseringa av turneane i stor grad, men det vil vere behov for reorganisering internt hos oss.

Det må opprettast dialog med kommunekontaktane om endringar og samordning. Det vil bli fleire arbeidsoppgåver for kommunekontaktane i overgangen, men det vil normalisere seg etter kvart.

2.6.4 Fylkesbiblioteket

Truleg ingen konsekvensar.

Fylkesrådmannen vurderer verknadane av grensejusteringar internt i fylket på fylkeskommunen sine tenesteområde isolert sett til ikkje å vere av ein slik karakter eller omfang at det bør tillegast stor vekt i vurderingane.

Fylkesrådmannen vurderer at det ikkje er naturleg for fylkeskommunen å uttale seg om mindre grensjusteringar som ikkje har verknader utover det området justeringa omfattar.

Det er likevel slik at søknadane for Gjemnes og Norddal er av ein slikt omfang at det kan få verknader for «restkommunen». Særleg Gjemnes kommune har gitt uttrykk for at ei eventuell overflytting av Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem til Molde gjer framtida for resten av Gjemnes som eigen kommune usikker. Fylkesrådmannen har ikkje grunnlag for å vurdere realitetane i dette, og meiner det er nødvendig å bruke noko meir tid og ressursar for å utgreie dette.

Prinsippet om at alle som vert påverka av ei avgjerd bør få uttale seg bør føljust i slike saker. Dette kan til dømes gjerast ved at innbyggjarane i heile kommunen vert omfatta av ein innbyggjarhøyring. Det bør før ei slik høyring avklarast kva alternativ som er moglege utfall. Det er fylkesrådmannen si vurdering at i tilfelle der grensejusteringa har/kan ha verknader utover det området det vert søkt for, må kommunestyret si uttale i saka vege tungt. Dette krev at kommunestyret har tilgang til resultatane frå innbyggjarhøyringa brote ned på krets/grend i ein slik grad at ein kan danne seg eit bilde av haldningane i alle deler av kommunen.

Fylkesrådmannen vurderer det slik at særleg grensejusteringa i Gjemnes kommune har potensiale til å gje regionale verknader ved at «balansen» mellom bykommunane kan vert endra. Saka, slik den no ligg føre, er ikkje tilstrekkeleg utgreia til å ta stilling til moglege utfall av denne grensejusteringa.

For Stranda/Norddal er situasjonen noko meir komplisert då det er to søknader som påverkar kvarandre i høve til endeleg folketal i kommunane etter ei eventuell grensejustering. Sakene i Norddal og Gjemnes er etter fylkesrådmannen si vurdering i grenseland for å bli behandla som grensejustering og ikkje som deling.

Det er vanskeleg å fastslå direkte regionale verknader av dei omsøkte grensejusteringane, noko som gjer at fylkesrådmannen ikkje finn det naturleg at fylkeskommunen peikar på konkrete løysingar i desse sakene no. For grensejusteringa i Gjemnes meiner fylkesrådmannen at moglege konsekvensar for resten av kommunen, og regionen, ikkje er tilstrekkeleg utgreia, og at ein dermed ikkje kan ta stilling til eventuelle regionale konsekvensar.

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalet i Møre og Romsdal ser ikkje at grensejusteringane fylkesmannen har til behandling, med mogleg unntak for Gjemnes, har regionale verknader av eit slikt omfang at det er naturleg for fylkeskommunen å gje uttale i den enkelte sak.
2. Fylkesutvalet meiner at grensejusteringar med potensielt store verknader for «restkommunen» og regionen bør få eit breiare beslutningsgrunnlag enn mindre justeringar. Her bør innbyggjarane i heile kommunen høyrast og kommunestyret si uttale må leggast stor vekt på i den vidare behandlinga.
3. Fylkesutvalet for sin del meiner det trengs ytterlegare utgreiingar knytt til grensejusteringa i Gjemnes. Her er det frå kommunen si side gitt uttrykk for at ei eventuell overflytting av Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem til Molde gjer framtida for resten av Gjemnes som eigen kommune usikker.

Behandling i Fylkesutvalet - 26.02.2018

Torgeir Dahl (H) fremma spørsmål om sin habilitet som ordførar i Molde kommune og leiar i fellesnemnda, og gjekk frå møtet under røystinga.

Eva Vinje Aurdal (AP) fremma spørsmål om sin habilitet som ordførar i Ålesund kommune og leiar i fellesnemnda og gjekk frå møtet under røystinga.

Sidsel Rykhus (AP) fremma spørsmål om sin habilitet som varaordførar i Molde kommune og medlem i fellesnemnda. Ho gjekk frå møtet under røystinga.

Randi Walderhaug Frisvoll (KRF) fremma spørsmål om sin habilitet som varaordførar i Haram kommune og medlem i fellesnemnda. Ho gjekk frå møtet under røystinga.

Margareth Hoff Berg (FRP) fremma spørsmål om sin habilitet som medlem i fellesnemnda for Nye Molde kommune og gjekk frå møtet under røystinga.

Frank Sve (FRP) fremma spørsmål om sin habilitet som medlem i formannskapet i Stranda kommune og gjekk frå møtet under røystinga.

7 voterande.

Frank Sve vart samrøystes kjend habil. 8 voterande.

Eva Vinje Aurdal vart kjend habil med 5 røyster (AP, 1H FRP 1 V). 3 røysta imot (1V, UAVH, SP).

Torgeir Dahl vart kjend habil med 5 røyster (AP, 1H FRP 1 V). 3 røysta imot (1V, UAVH, SP).

Margareth Hoff Berg vart kjend habil med 5 røyster (AP, 1H, FRP, 1 V). 3 røysta imot (1V, UAVH, SP).

Randi Walderhaug Frisvoll vart kjend habil med 5 røyster (AP, 1H, FRP, 1 V). 3 røysta imot (1V, UAVH, SP).

Sidsel Rykhus vart kjend habil med 5 røyster (AP, 1H, FRP, 1 V). 3 røysta imot (1V, UAVH, SP).

Eva Vinje Aurdal, Torgeir Dahl, Margareth Hoff Berg, Randi Walderhaug Frisvoll og Sidsel Rykhus tok sete. 13 voterande.

Torgeir Dahl ba om fritak etter kommunelova § 40, nr 4, på bakgrunn av sin rolle som ordførar i Molde kommune og gjekk frå under røystinga. 12 voterande.

Torgeir Dahl fekk samrøystes innvilga fritak etter kommunelova § 40, nr 4.

12 voterande.

Kristin Marie Sørheim (SP) fremma på vegner av seg sjølv, Mette Belden (UAVH), Gunn Berit Gjerde (V) og Iver Nordseth (V):

- «1. Fylkesutvalet i Møre og Romsdal ser ikkje at grensejusteringane fylkesmannen har til behandling, med unntak for Gjemnes og Norddal, har regionale verknader av eit slikt omfang at det er naturleg for fylkeskommunen å gje uttale i den enkelte sak.
2. Fylkesutvalet meiner at grensejusteringar med potensielt store verknader for «restkommunen» og regionen bør få eit breiare beslutningsgrunnlag enn mindre justeringar. Her må innbyggjarundersøkinga offentleggjerast på grunnkrinsnivå og kommunestyret si uttale må leggest stor vekt på i den vidare behandlinga.
3. Fylkesutvalet for sin del meiner at dei omsøkte grensejusteringane i Norddal og Gjemnes representerer ei deling av kommunane og difor må behandlast av Stortinget. Deling av kommunane gjer framtida til Gjemnes og Fjord kommune usikker og er i strid med nyleg fatta Stortingsvedtak i kommunereforma for desse kommunane. Fylkesutvalet vil for sin del ikkje tilrå ei grensejustering eller deling av Gjemnes og Norddal kommune.»

Charles Tøsse (H) fremma på vegner av seg sjølv, Frank Sve (FRP) og Margareth Hoff Berg (FRP) følgjande forslag:

«Fylkesutvalet i Møre og Romsdal ser ikkje at grensejusteringane fylkesmannen har til behandling har regionale verknader av eit slikt omfang at det er naturleg for fylkeskommunen å gje uttale i den enkelte sak.»

Per Vidar Kjølmoen (AP) fremma følgjande endringsforslag:

«Pkt 3 i innstillinga strykes.»

Kristin Marie Sørheim (SP) fremma forslag om å dele opp punkt 3 i tidlegare innsendt forslag til nye punkt 3 og 4 slik:

- «3. Fylkesutvalet for sin del meiner at dei omsøkte grensejusteringane i Norddal og Gjemnes representerer ei deling av kommunane og difor må behandlast av Stortinget.
4. Deling av kommunane gjer framtida til Gjemnes og Fjord kommune usikker og er i strid med nyleg fatta Stortingsvedtak i kommunereforma for desse kommunane. Fylkesutvalet vil for sin del ikkje tilrå ei grensejustering eller deling av Gjemnes og Norddal kommune.»

Per Vidar Kjølmoen trekte forslaget sitt.

Votering:

Tilrådinga frå fylkesrådmannen fekk 0 røyster og fall.

Det vart votert alternativ over forslaget frå Charles Tøsse og punkt 1-3 i forslaget frå Kristin Marie Sørheim med fleire. Punkt 1-3 i forslaget frå Kristin Marie Sørheim med fleire fekk 8 røyster og vart vedteke. 4 røysta for forslaget frå Charles Tøsse (1H, 1AP, FRP).

Punkt 4 i forslaget frå Kristin Marie Sørheim med fleire fekk 4 røyster og fall (UAVH, V, SP)

Vedtak i Fylkesutvalet - 26.02.2018

1. Fylkesutvalet i Møre og Romsdal ser ikkje at grensejusteringane fylkesmannen har til behandling, med unntak for Gjemnes og Norddal, har regionale verknader av eit slikt omfang at det er naturleg for fylkeskommunen å gje uttale i den enkelte sak.
2. Fylkesutvalet meiner at grensejusteringar med potensielt store verknader for «restkommunen» og regionen bør få eit breiare beslutningsgrunnlag enn mindre justeringar. Her må innbyggjarundersøkinga offentleggjerast på grunnkrinsnivå og kommunestyret si uttale må leggast stor vekt på i den vidare behandlinga.
3. Fylkesutvalet for sin del meiner at dei omsøkte grensejusteringane i Norddal og Gjemnes representerer ei deling av kommunane og difor må behandlast av Stortinget.

Ottar Brage Guttelvik
fylkesrådmann

Ole Helge Haugen
fylkesplansjef